Omul cu accentul german vorbea încet, sacadat, așa în cât fie-care din vorbele sale ajungea lumurit la urechile celor doui fugari.

— Fraților, zise dânsul ridicându-se, lucrările Marei-Camere sunt deschise.

,,Călcând de astă-dată statutele ordinului nostru, v'am convocat cu fețele descoperite.

,,Nu mai suntem astăzi numai niște conspiratori ordinari, operând fie care în parte, pe propria-i socoteală.

,,Imprejurările sunt excepționale, și prin urmare trebuesc luate și măsuri excepționale!

,,Victoriile extraordinare ale armatei franco-sarde, invulnerabilitatea celor doi suverani, Victor Emanuel și Napoleon, cari scapă regulat și de gloanțe și de otravă, toate acestea ne silesc să luăm măsuri excepționale.

,,De aceia trebue să fie o înțelegere completă în acțiunea noastră; de aceia a trebuit să ne cunoaștem permanent.

,,Ați înțeles?

Cei patru conjurați făcură câte un semn afirmativ, și șeful continuă:

— Rândurile noastre aŭ început să se rărească; din șeapte am rămas acum numai cinci.

,,Fratele nostru tirolian Andreas Hofer a fost ucis la podul Magenta, tocmai în momentui când se pregătea să-l doboare pe Napoleon cu un glonte.

,,Fratele nostru San-Germaino din Milan, stăpânul acestui palat, este prizonierul francezilor!

Unul dintre conjurați întrerupse:

— Stăpâne, un singur cuvânt:

Fratele nostru San-Germano, — de vreme ce acesta este numele săŭ — a fost prins pe când opera pe propria sa socoteală. Voia să răpească un copil.

,,Suntem niște conspiratori, niște oameni politici cari și-aŭ impus sarcina de a îndeplini o operă formidabilă; am condamnat la moarte doi suverani, dar după câte știŭ eŭ, până acum n'am declarat războî copiilor!

Șeful răspunse cu vocea imperioasă:

— E zadarnic să mai discutăm aceste fapte; în lupta pe care o ducem noi, nu poate fi impusă nici o regulă de purtare.

,,De unde știi d-ta că actul lui San-Germano nu intră în planul operațiilor noastre generale?...

,,Rolul d-tale este să taci și să asculți.

Franc și Betina ascultaŭ cuvintele acestea teribile, reținându-și respirația.

Dar șeful continuă:

— Acum, Victor Emanuel și Napoleon, nu trebue, nu vor putea să ne mai scape.

,,Mâine trupele învingătoare vor intra în Milan; vor urma serbări splendide pentru celebrarea victoriei.

Cei doi suverani vor fi găzduiți în palatul regal, pentru că aceasta este singura clădire din Milan demnă de niște împărați.

,,Am pregătit totul de mai nainte. Pivnițile palatului sunt minate, și când împăratul și regele, îmbătați de succes, vor adormi ca niște simpli muritori, zece mii livre de praf de pușcă, vor face explozie!...

,,Nici o piatră nu va mai rămâne în picioare din întreg palatul.

,,Acesta este planul meŭ. Ce credeți d-tră?

Cei patru oameni se ridicară în picioare, și ca unul singur, exclamară:

— E un plan minunat!... Acuma nu vom mai putea da greș''.

Acela dintre conjurați, care protestase cu un moment mai înainte contra răpirii copilului, adăugă:

— Dar avem cel puțin un om sigur pentru ca să dea loc minei?

— Am doui oameni: mai întâi d-ta, frate von Steiger din Viena, apoi eŭ.

,,Acum să ne despărțim. Vă veți duce fie-care pe acasă și acolo veți aștepta ordinele mele, pe cari vi le voiŭ trimete prin intendentul palatului.

,,Eŭ voiŭ rămâne aici într'o ascunzătoare care nu se poate descoperi.

In momentul acela majordomul pătrunse în sală și conjurații eșiră în tăcere.

Stăpânul și intendentul schimbară o privire repede și acesta din urmă zise cu voce înceată:

— Totul merge bine.

După aceea stăpânul înaintă pînă la capătul mesii și apăsă pe galeria îndărătul căreia se aflaŭ Bertina și Franc.

Se auzi o pocnitură, un fel de capac se deschise și o lumină vie năvăli în celula în care se aflaŭ cei doui fugari. Peste câte-va secunde nenorociții aveaŭ să fie descoperiți.

Franc își încărcă pistolul, silindu-se pe cât putea să nu facă zgomot.

In aceiași clipă se auzi un zgomot mare în culuarul care dădea în sala de mâncare. Strigăte, urlete de durere, apoi o detunătură puternică.

— Trădare! — se auzi o voce de tunet.

Și ușa zbură în țăndări, ca și cum ar fi fost aruncată în aer de o explozie.

CAP. VIII

Tringlot și Raymond, simțind că le lipsește pământul de sub picioare, n'avuseseră timp să facă nici o încercare de împotrivire.

Ba căderea fu așa de repede în cât nu avură timp să strige măcar.

Se văzură de o dată, cufundați până la glezne într'un pământ cleios și murdar. Acesta era însă un adevărat noroc, pentru că ast-fel și-ar fi zdrobit oasele.

Cum cei doui soldați băuseră cam multișor, nu-și putură da seamă dintr'o dată de toată oroarea situației lor.

Tringlot își recăpătă cel dintâi glasul:

— Afurisită daraveră!.. — murmură dânsul.

,,Aici ești, Raymond?

— Da, răspunse bătrânul zuav.

— Dar unde naiba suntem?

— Știŭ eŭ!

— Aș vrea să plec!

— Să vedem... Să vedem... Sper că nu vom fi închiși aici pentru eternitate; și apo', în cele din urmă, era omul de ori unde.

— Dar eŭ mă înăbuș în groapa aceasta neagră, și mă zbat mai răŭ de cât un orb!..

— Eŭ, dragul meŭ, am fost minier altă dată, și am lucrat multă vreme în minele de cărbuni... De aceea nu mă simt tocmai așa de răŭ.

— Raymond!.. Simt cum mi se învârte capul... Ochii îmi ard...

— Te cred, acesta este vestigiul întunericului.

Și întreprinzătorul zuav căută în sacul săŭ de campanie și după un timp reuși să descopere un capăt de lumânare, pe care îl aprinse.

— Lumânarea aceasta nu va dura mult, dar tot va dura vre-o două ore; și în timpul acesta doui oameni ca noi vor ști să iasă din încurcătură.

Și zicând acestea, începu repede examinarea închisorii. Era un fel de puț, un așa numit ,,silos'', care servește une ori pentru scurgerea apelor.

După ce făcu câți-va pași înainte, Raymond exclamă:

— Mi se pare că avem noroc!..

— Unde vezi tu asta!

— Am descoperit o mică deschidere, care trebue să servească la scurgerea apelor.

,,O vulpe ar putea trece pe acolo; dar un om?..

,,Putem încerca însă să mărim deschiderea cu baionetele noastre.

Și cei doui zuavi începură lucrul fără să mai piardă vremea.

De alt-fel își dădeaŭ ei bine seama că n'aŭ de loc vreme de pierdut.

Raymond săpa pământul și Tringlot îl căra.

Din când în când, își mai udau câte puțin gâtul, ca să poată lucra mai cu spor; dar făceaŭ lucrul acesta cu mare economie pentru că nu prea aveaŭ mult lichid la dispoziție.

Tringlot nu se mai simțea obosit ca la început.

Dar lucrul celor doui zuavi era greŭ și părea că nu se va sfârși nici o dată.

In cele din urmă, bieții soldați trebuiră să se odihnească.

Adormiră îndată un somn de plumb. Se deșteptară ei singuri, fără să-și poată da seama cât timp dormiseră.

Raymond aprinse din noŭ capătul de lumânare, pe care îl întrebuința cu cea mai mare economie.

— Drace! exclamă de o dată Tringlot; par'că ești un demon!..

— Dar tu crezi că ești breaz? răspunse Raymond.

Şi cu acestea îşi începură din noŭ lucrul.

Acuma munca devenea din ce în ce tot maĭ grea, pentru că sfărămăturile se îngrămădeaŭ şi soldaţiĭ nu maĭ aveaŭ loc unde să se mişte.

Raymond, care fusese înmormântat o dată într'o mină de cărbunĭ, nu-şĭ perdu curajul.

Dar Tringlot începu să se vaete:

— S'a sfârşit de-acum cu mine!.. Nicĭ o dată nu voiŭ maĭ scăpa la aer curat.

,,Imĭ vine poftă să-mĭ descarc un glonte de carabină în cap.

— Eĭ drăcia draculuĭ!... răspunse celalt; nu ţi se pare maĭ nemerit lucru să ne vedem înainte de treabă?

,,Soldatul nu trebue să moară de cât cu arma în mână.

Şi în eroica sa simplicitate de soldat îmbătrânit, Raymond începu să cânte:

Pan!... Pan!... Arbi
Şacaliĭ sunt pe aci...
Brididi, brididi,
Bagă de seamă Arbi,
Şaccaliĭ sunt pe aci!...

Notele sacadate ale acestuĭ marş entuziast — marşul zuavilor — avură darul să dea puţin curaj luĭ Tringlot.

Incepu să lucreze cu maĭ multă ardoare ca şi cum nicĭ n'ar fi fost dânsul acela care se văita cu un moment maĭ înainte.

— Drace! esclamă de-o dată Raymond, oprindu-se din lucru.

Ce maĭ este iar?

— Am dat peste ceva.

— Peste ce?

Am dat peste nişte gratiĭ de fer.

Dintr'o săritură, Triglot fu lângă camaradul săŭ.

Işĭ uniră amândoĭ puterile, şi după oare-carĭ sforţărĭ, grilajul fu doborât la pământ.

— Am dat peste un puţ!... exclamă bătrânul zuav, uimit.

— Atuncĭ, dacă maĭ înaintăm suntem ameninţaţĭ cu înecul!

— Cine ştie!..

— Aşa dar tu tot maĭ sperĭ?

— Fără îndoială. De unde putem şti noĭ ce este de-asupra puţuluĭ?

— Aĭ dreptate.

Raymond ridică lumânarea şi privi în sus.

De-asupra fântâneĭ era o cumpănă cu un lanţ.

Avem prin urmare mijlocul de a eşi din abis.

— Nicĭ nu se putea să ne părăsească astfel destinul!—murmură Raymond;— suntem doar nişte oamenĭ carĭ ne-am făcut întotdeauna datoria şi cred că prin nimica n'am meritat mânia ceruluĭ.

Peste câte-va momente ceĭ doui camarazĭ, cu ajutorul lanţuluĭ cumpeneĭ, reuşiră să se urce pînă sus.

Eraŭ amândouĭ prea bunĭ gimnasticĭ pentru ca operaţia aceasta să le prezinte o greutate mare.

Eraŭ acum într'o curte largă, de-a lungul căreia se înşiraŭ nişte clădirĭ carĭ semănaŭ foarte bine cu atenansele uneĭ case boereştĭ.

Cum zuaviĭ noştri eraŭ flămânzĭ şi însetoşaţĭ, pătrunseră dintr'o dată în încăpere, deschizând prima uşă ce le eşi în cale.

Credeaŭ că li se va oferi un ospăţ bogat, ca şi în ajun.

Dar de astădată apariţia lor fu salutată de un urlet de furie. Vre-o zece servitorĭ se repeziră la eĭ cu cuţitele:

— Hoţilor! asasinilor! bandiţilor!..

Văzându-se aşa de teribil ameninţaţĭ, ceĭ douĭ zuavĭ încrucişară baionetele.

— Heĭ, Tringlot, ţine-te bine!

In curând câţĭ-va dintre servitorĭ fură scoşĭ din luptă; zuaviĭ nu prea ştiaŭ să glumească: unde dădeaŭ, dădeaŭ bine.

Dar servitoriĭ eraŭ mulţĭ şi după un timp Raymond, văzând că gluma se îngroşa din noŭ, se folosi de un moment de încurcătură al bandiţilor pentru a fugi, urmat de aproape de Tringlot.

Străbătură astfel câte-va culoare, lăsând mereŭ rănițĭ în urma lor. Acum se aflaŭ în faţa sufrageriei. Servitoriĭ, disperaţĭ, voiaŭ să-ĭ oprească cu orĭ-ce preţ de a trece maĭ departe. Dar Tringlot, cu o formidabilă lovitură de umăr, aruncă uşa la pământ şi Raymond descărcă un glonte în grămada servitorilor, fără să maĭ ochească.

Apoĭ năvăliră amândouĭ în sală, pe când bandiţiĭ strigaŭ pe toate tonurile:

— Trădare! Moarte trădătorilor!

Tocmaĭ în momentul acela majordomul şi şeful Tugenbunduluĭ, zăriseră pe Franc şi Betina în celula secretă.

— Trădare! strigă intendentul!

— Trădare! repetă şeful conspiratorilor.

Apoĭ se repezi asupra zuavuluĭ, cu pumnalul ridicat.

Dar Franc îĭ descărcă pistolul în cap, strigând la rândul să:

— Asta e răsplata subteranelor din San-Pietro.

Omul se rostogoli la pământ cu craniul zdrobit.

— Companie înainte! strigă Tringlot, care fusese cuprins de frigurile războiuluĭ.

Majordomul scosese un pistol din buzunar, dar maĭ înainte de a avea vreme să facă vre-o mişcare, Tringlot, furios, îl străpunse cu sabia.

De odată treĭ strigăte răsunară:

— Franc!

— Raymond! Tringlot!

(Va urma)

TOȚI ABONAȚII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una pușcă fină de vânătoare**, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică **Pieper-Bayard**.

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard**, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, **Pieper-Bayard**, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victoriei, furnizorul Curței Regale.

5) **Una oglindă mare venețiană** de cristal;

6) **Una măsuță de toaletă**, cu oglinzi de cristal;

7) **Una mașină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablouri**.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biurou**;

10) **Una chisea de argint de China**, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, 53.

11) **Un gramofon perfecționat**;

12) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei, 54.

13) **Una fructieră**, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil**, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann**, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.50 p. 6 luni.

Anul XII.—No. 680. 10 BANI IN TOATA ȚARA Mercurĭ, 19 Maiŭ, 1910

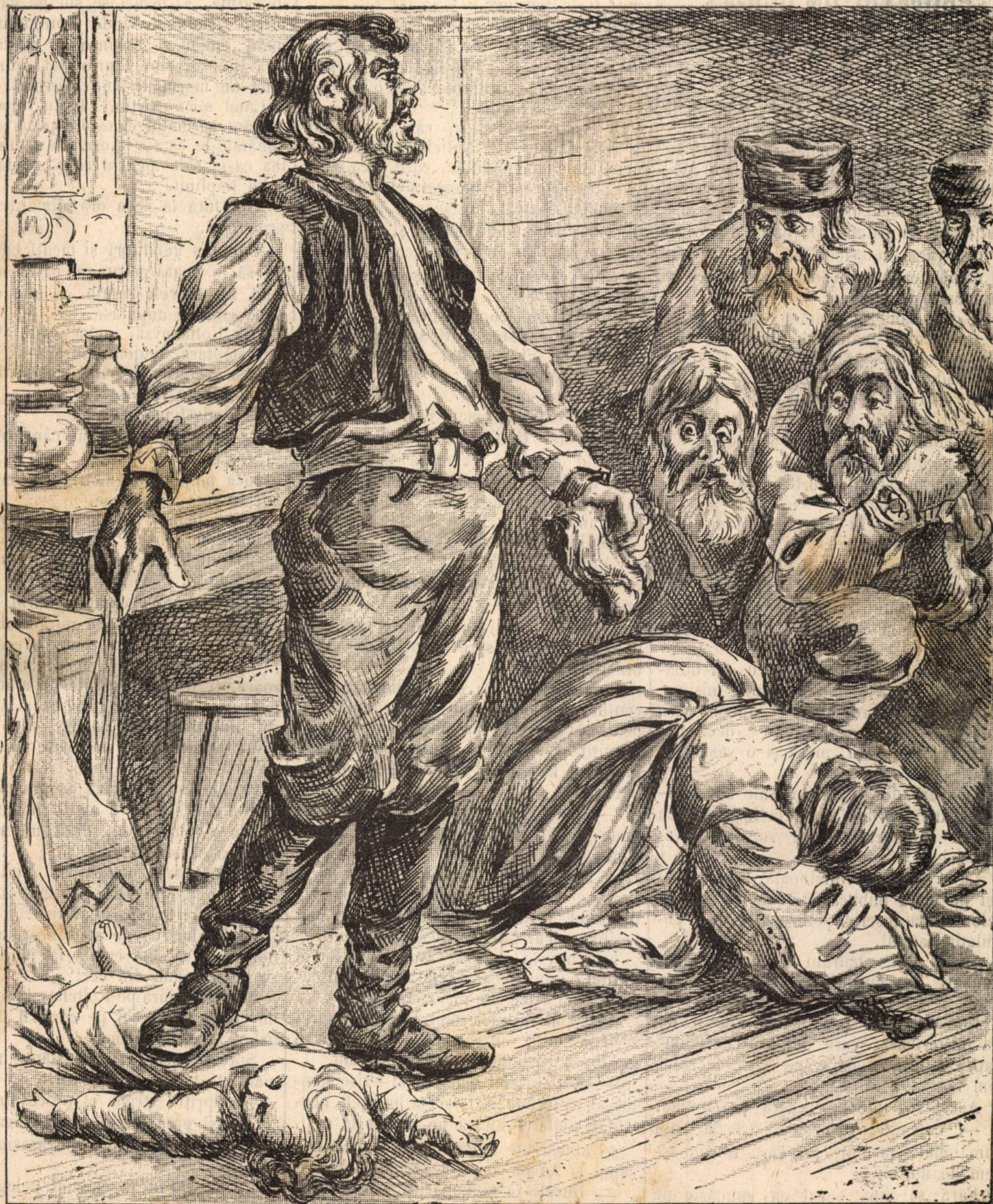
ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

Pseudo-profetul îşĭ începu crima.—(Vezĭ pag. 4344).

PROFETUL OM UCIGAŞ

,,Puterea întunericuluĭ, cum o numeşte Tolstoĭ, a pricinuit o crimă odioasă; victima este un inocent copil, care a întins surâzător braţele către călăiĭ săĭ.

Prostia fanatică este întreţinută de mizeria care apasă populaţia provinciilor ruseştĭ. Satul Sissoevo, din guvernul Mohilev, este unul dintre cele maĭ sărace: foametea se adăposteşte pe acolo de maĭ mulţĭ anĭ, şi pâinea, devenind din ce în ce maĭ rară, netericiţiĭ mujicĭ aŭ început să mănânce coaja arborilor pentru ca să nu moară de foame.

Se văd oamenĭ, femeĭ şi copiĭ, galbenĭ cu stomacurile goale, cu trăsăturile slăbite şi corpurile foarte slabe, rătăcind prin pădurĭ, căutând ciupercĭ.

Intr'o zi, s'a răspândit vestea fericită prin sat că totul se va schimba: Dumnezeŭ aducându-şĭ aminte de copiiĭ săĭ desmoşteniţĭ, le-a trimis un sfânt, un suflet curat care nu vorbea de cât sub inspiraţie divină.

Toţĭ crezură în el şi aşteptaŭ să-ĭ scape de nenorocire.

* * *

Ţăranul Mihaiĭ Koltchevski era om cu vază în satul săŭ, şi se bucura de reputaţia unuĭ «om cu frică de Dumnezeŭ».

Mujiciĭ ceilalţĭ credeaŭ cu tot dinadinsul că el a primit o înaltă misiune providenţială. Era, dupa eĭ, un om care ,,nu aparţinea acesteĭ lumĭ'' decĭ poseda o inteligenţă mare şi o vastă ştiinţă.

Fie care din cuvintele sale avea puterea uneĭ poruncĭ şi toată lumea putea — cu încredere — să solicite poveţele sale.

La 6 Iulie, de dimineaţă, Koltchevski eşi pe piaţa publică, în sunetele clopotelor de la bisericĭ pentru a convoca populaţia satuluĭ.

Când toţĭ, bătrânĭ şi tinerĭ, fură adunaţĭ împrejurul luĭ, sfântul om le zise:

Eŭ am venit spre a concepe o lege misterioasă, care are să destăinue cauza tuturor relelor pe carĭ le suferim noĭ''...

Aceste cuvinte electrizară pe mujicĭ.

— Vorbeşte, vorbeşte... aceştia sunt funcţionariĭ ţaruluĭ, pe carĭ îĭ cunoaştem de mult!

Fără să aibă aerul că cunoaşte pe zgomotoşiĭ mulţimeĭ şi fiind inspirat, Koltchevski începu:

— Ştiţĭ voĭ de unde vin toate nefericirile voastre? Ştiţĭ voĭ pentru ce n'aveţĭ de cât foamete peste foamete? Ştiţĭ voĭ pentru ce satele voastre sunt fără încetare distruse de foc?

,,Domnul a avut milă de voĭ, el a venit să-mĭ spue cauza tuturor acestor rele. Anti-Cristul este în mijlocul nostru. El este în satul nostru... trebue ucis.

Atuncĭ eŭ voĭ deveni profet, şi voĭ aduce mana ceruluĭ cu care veţĭ trăi fericiţĭ şi în belşug''.

Koltchevski era un om tînăr încă, în vârstă de 32 anĭ. Părul săŭ lung şi frizat încadra plăcut o faţă inteligentă, nar ochiĭ săĭ avea întotdeauna o uitătură ciudată şi neliniştită.

El explică mujicilor, carĭ îl ascultaŭ cu religiozitate, că Antichristul este încarnat într'un copil mic, care dacă chiar în seara aceasta e omorât, el, profetul, va lumina deodată ca soarele, devenind alb ca zăpada, strălucitor, şi se va sui sus, în cer, de unde va face să plouă pe satul Gissoevo pâinĭ şi alte lucrurĭ bune.

— Arată-ne copilul în care este încarnat Antichristul, strigară buniĭ mujicĭ, şi noĭ ţi'l vom da.

Koltchevski le zise:

— Urmaţi-mă.

O mulţime de oamenĭ îl ascultară. Aşa zisul profet făcu de maĭ multe orĭ înconjurul satuluĭ, pe urmă pătrunse în casa mujik-uluĭ Emilian Grobatchevski, care era tatăl unuĭ frumos băeţaş de douĭ anĭ.

Copilul, la sosirea sfântuluĭ, îĭ surîse şi'ĭ întinse braţele.

— Acest copil este Antichristul, zise profetul.

Ţăraniĭ cerură atuncĭ de la tată şi de la mamă copilul spre 'l sacrifica pentru binele tuturor.

Din momentul în care aflară că inocentul lor blondin, sub periĭ săĭ de in şi ochiĭ săĭ albaştri, ascundea Antichristul, părinţiĭ se speriară, consimţind a'l preda mulţimeĭ fără prea multă rugăciune din partea eĭ.

— Tu veĭ merge să'mĭ arăţĭ locul unde aĭ născut acest copil, zise atuncĭ Koltchevski mameĭ.

— Maria Grobathevski, o femae foarte tînără, conduse sfântul şi suita sa în colţul odăeĭ unde cu douĭ anĭ maĭ înainte micul Micha fusese născut.

Koltchevski întinse atuncĭ pe bietul mititel pe duşumea începu, făcânduşĭ datoria, să'l calce sub picioarele sale.

Martiriul miculuĭ copil dură cincĭ-sprezece minute; el sucombă înăbuşit sub greutatea corpuluĭ omorâtoruluĭ săŭ.

— Antichristul este mort!—zise sfântul—dar trebue să'l facem bucăţele pentru ca sufletul luĭ să fie redus la praf.

El apucă un ciocan gros şi sfărâmă capul şi micul corp în zecĭ de loviturĭ.

— Duceţi-vă şi împărţiţĭ corpul Antichristuluĭ în două părţĭ!—porunci suiteĭ luĭ.

Această comandă fu executată de opt mujicĭ, afară pe câmp.

Dar Koltchevski nu'şĭ sfârşise crima; el luă un topor, şi împărţi copilul în patru părţĭ, fără a înceta să execute tot timpul rugăciunĭ şi cântece religioase.

— Aduceţi-mĭ o căruţă trasă de un cal alb!—comandă profetul.

Când căruţa fu înaintea uşeĭ, Koltchevski dete ordin să se culeagă toate rămăşiţele miculuĭ cadavru şi să se pue în căruţă. El însuşĭ se sui pe cal şi toţĭ ţăraniĭ, cântând laude Domnuluĭ şi ţinând lumânărĭ aprinse în mâinĭ, defilară în procesiune prin tot satul, căutând un mormânt Antichristuluĭ.

Când mica victimă fu îngropată sub pământ, profetul concedie pe ţăranĭ, ordonându-le să vie la orele 9 seara înaintea caseĭ sale pentru ca să vadă miracolul împlinit.

Toţĭ fură la acea oră dinaintea caseĭ profetuluĭ.

Aşteptau gânditorĭ şi tăcuţĭ ca profetul să le apară pe pragul caseĭ sale, lucind ca soarele şi alb ca zăpada, aşa după cum le anunţase.

Dar Koltchevski nu se arătă. Plictisiţĭ de aşteptare, mujiciĭ intrară în odae şi îl găsiră culcat în patul săŭ şi dormind cu pleoapele închise.

Eĭ îl deşteptară.

— Eĭ bine, ziseră eĭ, când te veĭ sui în cer?

Incă pe jumătate adormit, profetul bâlbâi cuvinte neînţelese.

— Şi mana, pâinile?—strigară eĭ;—tu nu eştĭ alb ca zăpada şi nu luceştĭ ca soarele!.. tu ne-aĭ minţit, tu eştĭ un înşelător!

Sfântul, nicĭdecum turburat, explică astfel: din moment ce miracolul nu s'a împlinit, este că s'a comis o greşală.

— Da, începu el, noĭ am comis o eroare. A trebuit, înainte de a ucide copilul, să fi mers la biserică şi să fi cerut binecuvântarea popeĭ.

— Atuncĭ tu aĭ ucis un copil nevinovat?—strigară mujiciĭ.

Şi apoĭ se aruncară asupra profetuluĭ şi Koltchevski ar fi avut, poate, chiar soarta victimeĭ sale, dacă un mujic nu începea să strige:

— Aşteptaţĭ, aşteptaţĭ! Nu'l ucideţĭ cu o singură lovitură. Trebue să moară într'un mic foc acest afurisit.

— Trebue să ne spue secretul săŭ... noĭ vrem să ştim cum a făgăduit să facă să ploae mană din cer''...

Mujiciĭ răpiră pe Koltchevski legându-l de coada unuĭ cal pe care îl lăsară în galop pe drumul mare.

Spre norocul falşuluĭ sfânt, un ,,nacialnik'' trecea în trăsură.

— Opriţĭ! strigă el procesiuneĭ.

Ajunşĭ prea târziŭ, după obiceiul lor, poliţiştiĭ luară atuncĭ pe asasinul copiluluĭ.

Un procuror fu chemat telegrafic şi

instrucția începu. Toți șefii de familii ai satului, trei-zeci și doi de mujici, fură arestați.

Intre aceștia se găsea și un bătrân, în etate de o sută trei ani, care participase la omorul micului Micha.

Trad. de E. G. Anast.

O CĂLĂTORIE INTERESANTĂ

(FANTEZIE)

Citisem de câte-va luni, aproape în fie-care zi, o mulțime de amănunte publicate în «Universul» relativ la cometa Halley care—odată cu apariția ei în preajma Pământului, avea să dea naștere cel puțin unor fenomene rare și nespus de interesante. Nu țin să mai reamintesc efectele prime ale apariției sale, căci sunt — unele prea dureroase, iar altele prea comice, –și nu vreaŭ să fiŭ nici tenebru, nici frivol. Indeosebi că știm cu toții, din relațiile gazetelor românești mai de seamă, câte ceva din turburările din China, Basarabia, Italia, România, etc., etc. Scopul acestor rânduri e foarte străin de asemenea chestiuni de amănunt cari, acum, după ce-au trecut ca nori și ca vânturi, nu mai pot avea nici cel mai mic interes pentru noi, cu excepția vre-unui istoric neînsemnat. El e, după cum se va vedea, de o natură pur obiectivă și nădăjduesc că nu voiu eși din limitele acestei obiectivități...

Pământul mai avea doar câte-va ore pînă să treacă prin imensa și primejdioasa coadă a cometei, — aceasta bine înțeles după cele mai pozitive calcule ale celor mai poziviști și mai savanți astronomi. Observatoarele astronomice, mobile și imobile, erau într'o fierbere și într'o pregătire unică pînă acum, căci teama de a fi cea din urmă și deci zadarnică trudă, rânjea cu batjocură din toate unghiurile. Omenirea toată, cu onorabile și canibalice exepții (scepticii și sălbaticii) era preocupată în acest timp *numai* de trecerea Pământului prin coada cometei Halley.

Inainte de a amurgi bine, sub stăpânirea unei hotărîri subite și de nebiruit, mă pregătii într'o clipă pentru o călătorie lungă, însă de durata unei nopți numai. Vroiam adică să fac un ocol în lungul și în latul Pământului și să cercetez toate mulțimile cari, de sigur nu vor dormi de fel întreagă această noapte ; — să iscodesc temerile, gândurile, nerăbdarea, liniștea, însfârșit stările sufletești ale tuturor oamenilor, pe acolo pe unde voiu trece în furtunatica'mi călătorie.

Cerul era senin și luna strălucea par'că mai mult ca de obicei. Soarele dispăruse de vre-o oră și eu nu plecasem încă. Dar un vânt priincios trecu atunci prin fața casei mele și mă aruncaiu în brațele lui moi și viguroase cari mă purtară câte-va clipe printre munți și peste niște văi pustii.

De odată însă zării, nu tocmai departe, miile de lumini inzolente ale unui oraș mare și după o mică altercație cu vântul, fui lăsat pe terasa de sus a unui turn înalt de 300 metri, de unde privirile în primul rând mi se împăinjeniră. Puțin câte puțin însă, începui să disting grupuri compacte de cetățeni, umblând zăpăciți și s'aud sunetele plângătoare ale mai multor clopote de la cine știe ce biserică. Apoi deosebii din ce în ce mai multe lucruri : trăsuri cu perechi vesele, grupuri vesele, familii vesele, era însă o veselie factice, una din acele veselii forțate și prin aceasta de loc comunicativă, care te mâhnește mai mult. Distinsei femei bătrâne, cu un picior în mormânt — cum s'ar zice—care se păreaŭ tremurânde în fața bisericilor din drum, și prosternându-se, imploraŭ mila Celui Atot-puternic. Văzui o lume întreagă amestecată la un loc, ca nici când, și-mi dădui seama de puterea unui asemenea eveniment în perspectivă, care unește cele mai disparate elemente și nărue și distruge toate tradițiile și susceptibilitățile afectate ale supra-mulțimei.

De-asemenea remarcai pe fiii lui Mamon, care — cufundați într'o cugetare istovitoare și zadarnică, se fereaŭ de lumină, strecurându-se prin umbra zidurilor, cu sufletul bântuit de groaznica furtună a celei mai cumplite spaime și desnădejdii. Și multe mai văzui din înălțimea aceea amețitoare de pe care îmbrățișam cu privirea un infinit microcosmic de viață pământească, dar — plictisit — făcui o săritură îndrăzneață peste ocean, în țara mașinelor, aramei și a celorlalte materii...

Cu un ascensor perfecționat, eram după câte-va minute deasupra celui al 29-lea etaj al unei gigantice clădiri din cel mai mare oraș american.

Și aici îmi trebui puțin timp până să pot pătrunde cu ușurință haosul acestui colos.

Trei mi i de hornuri înalte, trei sute de clădiri la fel cu cea pe care eram, mă îngroziră ; — lărgimea orașului, zgomotul nelămurit al mulțimii care invadase ulițele de cum înserase și luminile nenumărate ale orizontului în care se afla acest oraș, îmi pricinuiră o adevărată senzație de nimicire completă a neînsemnatului meu *eŭ*. Dar încetul cu încetul, începui să deosebesc contururi lămurite de ființe pline de neliniște, cari umblau de colo până colo, până și pe acoperișurile caselor mai înalte, și cari erau chinuite toate de o nemărginită *frică de necunoscut*.

In acelaș timp și în toată această lume nouă și vastă, atâtea și atâtea milioane de vieți se svârcoleau în aceiaș stare de suflet, sub aceiaș apăsătoare și ucigătoare frică de incognoscibil. Milioane de muritori făcuseră și făceau atâtea pregătiri funebre, atâtea bilanțuri pesimiste și nici un plan pentru ziua următoare. Nimeni, sub mondiala turburare, *nu se putea gândi* la nimic viitor, la nici o acțiune pentru a doua zi, când cine știe dacă a doua zi va mai trăi sau nu cineva. Foartemulți, incapabili de o rațiune sănătoasă, își vindeau totul, pentru o clipă de beție, de ultimă și cât mai deplină... «fericire». In câteva minți mai puțin consistente, ideea unui finit și așteptarea aceea generală a unui eveniment unic și groaznic, luaseră niște proporții spăimântătoare încât echilibrul acestor minți era serios amenințat și uneori chiar rupt.

Marea mulțime a oamenilor cari n'aŭ cugetat până atunci la nimic și care n'avea acum putința să cugete la cel mai însemnat evenimet pe care'l aștepta omenirea întreagă, era într'o decontenență demnă de toată compătimirea. Cei mai necredincioși și în consecință mai lași căutaŭ cu furie să găsească mijloacele prin cari să-și distrugă și picul de conștiință care începea să se trezească prin forța împrejurărei, din lunga'i somnolență, și care tindea să le roadă și cele din urmă scânteieri, poate, ale netrebnicei lor vieți.

După o privire largă și lungă, în tot cuprinsul acestei împărății mai mult mecani-e până atunci, și acum întoarsă pe dos de o părere, făcui un noŭ salt — și mai îndrăzneț ca cel dântâi, până în mijlocul încântătoarei, poeticei și vecinic pacinicei Japonii, unde poporul întreg privea o parte din strălucitorul astru care apăruse în crepusculul dimineței.

Blânzii și sănătoșii niponi, în credința lor statornică și ancestrală, priveaŭ tăcuți și liniștiți în sufletele lor, coada cometei, larg desfășurată pe cerul de-o limpezime idilică al Japoniei, — și nici o teamă cât de ne'nsemnată, nu turbura seninătatea vieței lor, ci un simțimânt cald și firesc de admirație umplea inimile lor în fața acestei sublime apariții cerești.

In mijlocul acestui popor optimist, deși superstițios, m'am simțit cuprins de evlavie și de o nețărmurită dragoste, ca în mijlocul unei cete de anahoreți fanatici, adunați la un loc în vastul și neprihănitul templu al naturii...

Câţi-va paşi, după răsărirea întregului astru, şi după încă puţine clipe de adevărată voluptate sufletească, fură de ajuns spre a fi în mijlocul întinsei «împărăţiĭ a ceruluĭ» şi în ograda celuĭ maĭ numeros popor de pe pământ. Aci însă fuĭ într'adevăr înlemnit de groază Poporul acesta vechĭ şi căzut într'o fază de degenerare, era cuprins de cea maĭ vijelioasă spaimă şi dezesperare, în cât ţi-e era groază să scoţĭ un cuvânt măcar.

Inchis de vestitul Mare-zid, într'un labirint de ulicioare infecte şi bizare, mă plimbam, privind cu interes mulţimea feţelor pocite şi speriate; începuĭ să mă îngrijesc însu'mĭ de înrâurirea nefastă pe care o eczercita mulţimea aceea asupra nervilor meĭ, foarte estinşĭ. După ce am maĭ cutreerat două cartiere, m'am adăpostit sub bolta uneĭ pagode bizare, înăuntrul căreia se îngrămădise o mulţime de credincioşĭ carĭ făceaŭ un tămbălăŭ infernal. In câte-va minute adăpostul îmĭ deveni insuportabil. Plecaĭ în altă parte a oraşuluĭ unde, întâlnind acelaş amalgam uniform cu care făcusem cunoştinţă, părăsiĭ capitala Chineĭ aruncând o privire înapoiaşi în laturile larguluĭ meŭ drum, unde sute de miĭ de muritorĭ înebuniţĭ de ideĭ năpraznice, se uitaŭ cu groază la astrul care se ridica ameninţător de la orizont.

Eram acum în apropierea Europeĭ, spre Sudul munţilor Uralĭ. Popoare pe jumătate sălbatice, pe jumătate înebunite de superstiţiile şi credinţele lor stupide, alergau zăpăcite, comiţând acte de ne maĭ pomenită inconştienţă şi de nebunie ciudată. Oroarea mă cuprinse la vederea multor scene de o barbarie neinchipuită.

Făcuĭ iarăşĭ câţĭ-va paşi în atmosferă şi de odată marea Neagră, lină şi senină, mi se desfăşură ca într'o fantasmagorie, dedesubt. Cerul era de o seninătate neobicĭnuită. O singură barcă putuĭ desluşi pe întinsul linţoliu de ape, cu treĭ lopătarĭ viguroşĭ; încolo, cât cuprindeam cu văzul, pe mare şi pe malurĭ, — pustietate şi pace.

Mă îndreptaĭ spre ţara Islamuluĭ, mânat de o curiozitate lesne explicabilă.

Constantinopolul, pe care 'l vedeam întâia dată, mă fermecă. Iĭ cutreeraĭ uliţele populate de o mulţime bizar de impestriţată. *Seraskierul* îşĭ înălţa slava'ĭ muindu-şi-o în albastrul imaculat al văzduhurilor. Din susul multelor geamiĭ auzeam din când în când plângerĭ şi rugĭ către «Allah şi singurul său Profet Mahomet».

Hălăduiĭ prin cartierele: Peru, Galata, Balata, Fanar, etc. Pretutindenĭ lume spăimântată, în genunchĭ, cu faţa spre Răsărit, înălţa rugĭ Celuĭ Atotputernic.

După câte-va minute tocmaĭ, când voiam să văd pe locuitoriĭ Iudeeĭ, Palestineĭ şi Egiptuluĭ, — un strigăt mare, scos din sute de miĭ de gurĭ, o exclamaţie spontană a miĭ de înşĭ, mă făcu să privesc Răsăritul, unde apăruse o parte din coada aşteptateĭ comete, strălucitoare şi larg întinsă.

Nicĭ odată n'am să uit delirul de groază care cuprinse această mulţime— apatică şi indiferentă până atuncĭ, la gândul general că în clipa următoare poate, nimicirea totală va începe...

Asia mică era în aceiaş stare de spirit. La apariţia cometeĭ, mahomedaniĭ, ortodoxiĭ, catoliciĭ, toţĭ la un loc, fără să maĭ facă vre-o deosebire de rit, se prosternară la pământ şi înălţară rugĭ pentru milă şi îndurare, Tatăluĭ Ceresc, al tuturora...

La Nord acum. Capitala imperiuluĭ moscovit era potopită de o jale cu neputinţă de descris... Pravoslavniciĭ ruşĭ băteau mătăniĭ fără încetare şi toate clopotele tuturor bisericilor umpleau văzduhul până departe, cu sunetele lor plângătoare, al căror ecoŭ se înapoia ca un tumultos concert în surdină, pe maĭ multe coarde.

Nemărginirea albă şi îngheţată a nordului avea reflexe purpuriĭ şi tremurătoare. Coada măreaţă a cometeĭ ilumina feeric landele, gheţarĭ sclipitorĭ şi întinderile de apă ale Balticeĭ şi Măriĭ Norduluĭ. Poporul, maĭ fanatic credincios de cât alte, nu îndrăznea să maĭ cugete la nimic alt ceva decât la atot puternicia luĭ Dumnezeu şi la mila luĭ nemărginită.

Polonia însă, vaĭ Polonia era tare deznădăjduită. Spre Basarabia maĭ cu seamă, domnea cea maĭ lugubră nebunie din câte s'au putut imagina. Femeile cu copilaşĭ, strâns lipiţĭ la sânul lor, aşteptau — în mare parte înebunite de groază... sfârşitul lumeĭ. Scene de acte de disperare prostească, carĭ mi s'au împietrit în memorie şi pe carĭ orĭ cine le-a văzut nu le maĭ poate uita. Resemnare absurdă până la moarte, zăpăceală fără seamăn, — şi câte altele... Ochiĭ 'mĭ erau obosiţĭ, şi creerul ameninţa să nu maĭ funcţioneze — puţin înaintea inimeĭ.

Mă recreiaĭ decĭ pe malurile sentimentaleĭ Elba şi în urmă îmĭ luaĭ zborul, cuprins de un irezistibil sentiment de curiozitate, spre ţara excentricilor şi recilor fiĭ aĭ Albionuluĭ.

Ajuns în cel maĭ vast şi maĭ fumuriu burg al pământuluĭ, rămăseĭ foarte surprins de liniştea adâncilor uliţĭ şi de puţinele siluete pe carĭ le distinseĭ în umbra înaltelor edificiĭ. De unde pînă aci toate popoarele pe carĭ le cercetasem erau într'e fierbere şi într'o groază neliniştită— indescriptibile, englezi aproape toţĭ, dormeau liniştiţĭ în urma englezeşteĭ lor mese la care devoraseră de sigur, ca de obiceĭ, 2—3 kilograme de «rosbeaf» cu muştar, etc., etc. A fost însă o deziluzie cu efect retroactiv...

Plictisit insu'mĭ de spleenul somnifer al englezilor şi de prea marea lor indiferenţă faţă chiar de acest eveniment sideral — pe care însă îl ştiau eĭ chiar din vremea când Wilhelm Cuceritorul intrase în Anglia.

După câte-va neînsemnate evoluţiunĭ în spaţiul maĭ puţin imaculat decât al Orientuluĭ, săriĭ în ţara luĭ Lope de Vega şi a luĭ Torquemada, unde poporul cu sângele meridional şi cu închipuirea totdeauna aprinsă, era de asemenea într'o criză de tristă demenţă. Senoritele cu părul lor frumos, aruncat pe umerĭ, îşĭ sfâşiau vestmintele exotice şi pitoreştĭ, cu ochiĭ holbaţĭ de spaimă şi adânciţĭ în pâcla Răsărituluĭ nouros.

Sub cerul veşnic senin şi albastru al ţăreĭ luĭ Dante şi Virgiliu, am văzut însă cel maĭ complex, maĭ rar şi maĭ duroros spectacol... Să cerc a'l reda în cuvinte, ar fi o imprudenţă şi ceva absurd chiar prin imposibilitatea împlinireĭ acestuĭ lucru.

Obosit, copleşit de nenumărul şi *neaşteptatul* celor văzute, îndurerat de slăbiciunea semenilor meĭ de pretutindenĭ, şi cu o seninătate şi credinţă în vecĭnicia mea— depline, mă înapoiaĭ pe luciul Adriaticeĭ, părăsind frumosul golf al Neapoluluĭ, Vesuviul din jurul căruia miĭ de mâinĭ împreunate se înălţau odată cu cererea mileĭ către Cer, către cometa care nu se vedea încă, şi înainte de a surâde aurora—Bucureştilor, eu eram dinaintea squaruluĭ Sărindar, la intersecţia căeĭ Victoria cu b-dul Elisabeta, unde grupurĭ numeroase aşteptau încă cu nerăbdare apariţia cometeĭ, sau... «sfârşitul lumeĭ».

Priviĭ, ascultaĭ şi făcuĭ câţĭ-va paşĭ prin acea mulţime fără credinţă, şi— natura formeĭ *eului* meu cerându'şĭ dreptul—m'am dus să mă culc...

N. Flint.

Sărbătoarea indienilor din Alaska

Locuitoriĭ puţinĭ la număr aĭ ţinutuluĭ nord-american Alaska, sunt în cea maĭ mare parte indienĭ, pieĭ-roşiĭ. Eĭ aŭ multe obiceiurĭ vechĭ, moştenite din moşi-strămoşĭ—de altfel ca aproape toate popoarele mediocre, — obiceiurĭ carĭ în bună parte dacă n'aŭ dispărut încă din

practica lor, e foarte probabil că vor pieri în curând. După cum lesne se poate crede, obiceiurile lor sunt cu totul interesante. Acum însă, indienii fiind în ultima fază a degenerării complete, abia dintre cele maĭ bune prilejurĭ pentru un indian bogat spre a da un *pollach*. In realitate însă, la baza acestor serbărĭ, rezidă numaĭ dorinţa de a'şĭ 'arăta bogăţiile, munificenţa şi de 'a câştiga o

icĭ şi colo se maĭ poate admira spectacolul original şi atrăgător al vre-uneĭ serbărĭ date de eĭ.

Printre cele pe carĭ le maĭ respectă cu stricteţă acest popor, menit uneĭ apropiate pieirĭ, e una de mare însemînaltă înrâurire asupra conaţionalilor săĭ.

Moartea unuĭ şef de trib însă e cel maĭ distins prilej pentru un *pollach* monstru. Pregătirile carĭ se fac în acest scop durează maĭ multe săptămânĭ — ca şi serbarea. Pentru invitaţĭ se cumpără

nătate actualmente, numită *Pollach*. Un *pollach* e un fel de pom de Crăciun, la care toţĭ invitaţiĭ primesc câte un dar a căruĭ importanţă şi valoare variază după bogăţia organizatoruluĭ *pollach*-uluĭ şi după starea socială a invitatuluĭ.

Căsătoria uneĭ fice e de obiceĭ unul din vreme haine, cuverturĭ, cuţite, tingirĭ de fontă şi alte obiecte,—iar pentru ospăţul comun se adună enorme cantităţĭ de somn sărat şi afumat, carne de focă şi de balenă, vânat, etc., etc.

Spectacolul *pollach*-uluĭ e într'adevăr demn de văzut, căcĭ prezintă un aspect din cele maĭ interesante.

Dăm aci două ilustraţiĭ carĭ reprezintă: 1) treĭ invitaţĭ carĭ se 'ntorc de la un *pollach* încărcaţĭ de darurĭ bogate, lăudând munificenţa amfitrionuluĭ; 2) invitaţĭ sosiţĭ la un grandios *pollach*, carĭ admiră mulţimea obiectelor preţioase le vor fi împărţite după sărbătoarea care durează maĭ multe săptămânĭ.

n.

O vânătoare de peştĭ sburătorĭ

— Evident, zise amicul meu Heinrich, vecinuluĭ săŭ, că a vâna un iepure, o căprioară saŭ un mistreţ este un lucru comun şi nu cuprinde atâta farmec cum îţĭ închipueştĭ după o descriere făcută chiar de un iscusit scriitor.

— Totuşĭ — răspunse contrariat Sir Arisson, nu este aşa de neplăcut...

— A vâna iepurĭ, prepeliţe şi raţe sălbatice, completă Heinrich, într'adevăr nu este neplăcut, dar şi maĭ interesant ar fi când focurile puşteĭ ar fi trase pe mare!

Vecinul luĭ Heinrich era un englez venit pentru prima oară în San-Francisco. El auzise lucrurĭ interesante despre minunile aceşteĭ lumĭ excepţionale, şi trecea din mirare în mirare. Dar la vorbele luĭ Sir Heinrich el răspunse liniştit, fără ca un pic de mirare să se arate pe faţa sa:

— Acelaş lucru! e o mică deosebire numaĭ că mergĭ cu luntrea. Totuşĭ aş dori să asist la o astfel de vânătoare. Şi cam ce pasărĭ vânaţĭ? Desigur, pescaroş, albatroşĭ.

Heinrich ridică capul:

— Pardon, Sir, pentru a vâna pasărĭ nu e nevoe să ieşĭ pe mare! Eŭ înţeleg aceasta prin vânătoare de ,,flying fisch".

De astă dată Sir Arisson deschise ochĭ marĭ!—De peştĭ!...

— Da, răspunse Heinrich zâmbind, de peştĭ sburătorĭ. By God and devil, — primeştĭ?

— Ce să primesc? întrebă mirat londonezul. O partidă de ,,flying fisch?"

—Yes!

De obiceĭ peştele sburător se ridică, saŭ maĭ bine zic ţâşneşte ca un fulger în aer şi făcând câteva evoluţiunĭ se afundă din noŭ. ,,Flying fisch" apare de obiceĭ în dimineţile de primăvară până când soarele se ridică pe cer. Se găseşte numaĭ prin San-Francisco Bay, prin lunile Aprilie şi Maĭ. Lungimea peştelui variază între 60 şi 100 ctm., lungimea aripelor sale e câte odată foarte mare. Are organul auzuluĭ foarte grosolan, contrariu celorlalţĭ peştĭ. Gura se termină printr'un spiţ lung. Acestea sunt puţinile detaliĭ ce putem da până azĭ asupra acestuĭ peşte curios.

Două zile după convorbirea dintre Sir Heinrich și vecinul său, americanul bătu în ușa apartamentelor vecinului său.

— Sculați!... în câteva minute suntem gata.

O ,,Victoria'' ne conduse până la imensa baie a San-Francisco-ului unde ne aștepta un mic Yaht al lui Sir Heinrich spre a ne conduce la locul unde peștii sburători făceaŭ evoluțiunile lor. Când ajunserăm, furăm debarcați fiecare în câte un mic canot de acaju, bine conduse de negrii. ,,Flying fisches'' se aruncaŭ în sus strălucind în lumina aurorei.

In curând carabinele detunară și ,,Flying fisches'' se svârcoleaŭ de durere până cădeaŭ în apă unde eraŭ luați de negri. Sir Heinrich reuși să împuște un colosal pește ce mi-l dărui mie spre a-l adăuga la colecția mea. Cât despre Sir Arisson era foarte mulțumit.

Câteva zile după aceasta Sir Arrison își luă adio dela vecinul său și dela noi.

— Pleci în Europa? — îl întrebă Heinrich.

— Nu, Sir — răspunse englezul — m'aŭ fermecat minunile Californiei și acuma sper să mă farmece și minunile altor țări.

L. Klar

PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE!

ISPRAVILE UNOR EROI

— Roman de aventurĭ războinice de L. BOUSSENARD —

— Urmare —

Caporalul năvăli în mijlocul sălii și strânse cu putere mâinile ce i se întindeaŭ.

In urma lui, capacul celulei secrete se închise cu zgomot.

Dar vocea dulce a Betinei ajunse până la urechile caporalului prin deschizătura invizibilă din ușa secretă.

— Amice, spunea Betina, pleacă!.. pleacă fără întârziere!.. Eŭ mă reîntorc în apartamentul meŭ. Nimeni nu-mi va bănui complicitatea, de vreme ce, singurii cari o cunosc, sunt morți.

,,Fiți însă cu cea mai mare băgare de seamă, pentru că dușmanul nu va dezarma.

,,Plecați și faceți-vă datoria... Gândul meŭ, ori ce s'ar întâmpla, va fi mereŭ cu d-voastră!..

CAP. IX

In ziua de 7 Iunie 1859, armata franceză își făcu intrarea triumfală în Milan.

După victoriile de la Iena și Auerstadt, Napoleon I, voind să dea o răsplată demnă soldaților lui Davoust, hotărâse ca corpul de armată al mareșalului să intre cel dintâi în Berlin.

Napoleon al III-lea, care se inspira adesea de la predecesorul său, voi să acorde aceeaș onoare soldaților lui Mac-Mahon.

De aceea, gloriosul cap de armată al noului mareșal de Franța fu desemnat să pătrundă cel dintâi în Milan.

Erau orele 7 dimineața. Defilarea începu în ordine sub faimosul arc al Simplonului.

Muzica regimentului 45 cânta marșul milanez, cântecul național al italienilor, de speranță și libertate.

Ast-fel văzuți, soldații francezi eraŭ splendizi; nimeni nu se mai gândea acum la oboseală, și la teribilele greutăți ale luptelor. Nimeni nu-și mai aducea aminte de grozavul măcel de la Mayența.

Domnea acum peste tot, numai entuziasm, numai bucurie.

In oraș, mulțimea era așa de imensă, în cât soldații abea puteaŭ răzbate.

Mulți avură a suferi de pe urma acestui entuziasm, căci francezii trebuiră să 'și facă loc aproape cu forța, dar ce-i păsa acelei mulțimi entuziaste până la nebunie, de leșinul unei femei, saŭ de strigătele unui copil?

Florile cădeaŭ în adevărate valuri, umplând străzile.

Prin ce putere, prin ce farmec, trei zuavi, eșiți nu se știe de unde, reușiră să rupă acest bloc omenesc, și să ajungă până la Mac-Mahon?

Nu e nevoe să mai spunem că eraŭ cei trei prieteni ai noștri, pentru că nici nu se putea să fie alții; eraŭ toți trei fercheși, în ținută de paradă.

— Trebue să vorbesc neapărat cu mareșalul, spunea Franc; alt-fel colegul meŭ, caporalul Emanuel, rege al Sardiniei, și împăratul Napoleon al III-lea, se află în mare primejdie.

Mac-Mahon călărea un cal superb, pur sânge. Dar atât de mare era înghesuiala, în cât chiar și animalul acesta inteligent se enervă în cele din urmă.

Un accident era de temut, fie pentru învingătorul de la Magenta, fie pentru imprudenții cari se apropiaŭ prea mult de dânsul.

O femee din popor, cu un copil în brațe, fu cuprinsă de leșin; nenorocita simțea că în curând avea să cadă sub picioarele mulțimei.

Atunci, înebunită aruncă copilul în fața lui Mac-Mahon.

Cu toată uimirea sa, Mac-Mahon avu prezența de spirit de a prinde copilul din zbor.

Un gând nebun străbătu de-o dată creerul Franc!

— Dacă copilul acesta ar fi micul nostru Victor Palestro!...

Gestul învingătorului de la Magenta, care luase copilul în brațe și-l sărutase pe amândoi obrajii, îndoise entuziasmul milanezilor.

Bucuria se transformase acum în frenezie

Franc avu o inspirație de geniŭ.

Se apropie de mareșal, și salutând militărește, zise:

— Domnule mareșal, bine-voiți vă rog a-mi da mie copilul. Voi căuta să aflu cine-i este mamă; în ori-ce caz, voi avea grijă de dânsul.

Mac-Mahon se întoarce și-și aminti îndată cine era cel care îi vorbise.

— Tu ești, Franc?.. Ai dreptate; ia copilul și fă cum crezi că e mai bine In urmă îmi vei spune și mie ce a devenit.

— La ordinele d-tră, domnule mareșal!

Și după ce luă copilul în brațe, caporalul continuă, mergând mereŭ alături de calul mareșalului:

— Domnule mareșal, am descoperit astă noapte un complot teribil contra vieței maeștăților lor împăratul și regele.

,,Suveranii pot să se ducă să locuiască ori unde, numai în palatul regal nu. Toate pivnițile acestui palat sunt minate; se află acolo butoae întregi de explosibile, gata să ia foc.

,,Vă puteți asigura că spun adevărul ordonând imediat inspectarea acestor pivnițe.

— Foarte bine, amicul meŭ.

,,Imi aduc aminte că-ți datorese medalia militară; vei veni astă seară în cartierul meŭ general să ți-o daŭ; atunci îmi vei mai da și alte amănunte în privința complotului.

— Ah! domnule mareșal! esclamă Franc, îngălbenindu-se de emoție.

Dar Mac-Mahon trecu repede înainte, urmat de statul său major. Franc se văzu din noŭ aruncat în mijlocul mulțimii, împreună cu tovarășii, săi Tringlot și Raymond, cari nu-l părăsiseră nici un moment.

In timp ce Franc, nebun de bucurie, murmura: ,,Medalia!... Voi avea medalia! curentul mulțimei îl aruncă lângă o fereastră, de pervazul căreia steteaŭ rezemate mai multe femei tinere.

Acolo se opri un moment, și caporalul putu privi copilul.

Și de și se gândea mereŭ la medalie, care era obiectul dorințelor sale cele mai arzătoare, caporalul nu putea alunga ideia de la început: ,,Dacă ar fi dânsul! dacă ar fi dânsul!

In cele din urmă întinse carabina lui Tringlot, și privi copilul mai de aproape.

— Drace! exclamă dânsul par'că ar fi figura micului nostru îngeraș.

Când îĭ văzu şi îmbrăcămintea, zuavul începu să sară ca un nebun :

— Dar asta e culmea imposibiluluĭ! exclamă dânsul.

,,E în adevăr dânsul!.. Este Victor al nostru!

— Ce naiba te-a apucat acuma? îl întrebă Raymond ; ştiŭ doar că n'o fi din pricina soareluĭ prea cald!..

— Priveşte şi tu! priveşte în ce haine e îmbrăcat copilul acesta...

,,Nu vezĭ că îmbrăcămintea luĭ este făcută din vesta unuĭ zuav?

— Dar cine-ţĭ spune că nu i-a venit în gând uneĭ femeeĭ italiene să facă haine copiluluĭ săŭ dintr'o uniformă de zuav? Zuaviĭ sunt foarte popularĭ acum în Italia.

— Eŭ îţĭ afirm, îţĭ jur, că căpitanul acesta nu este altul de cât micul nostru Victor Palestro.

Voeştĭ dovada?

— Da, dovada; aş fi fericit dacă aş putea s'o am.

— Ia priveşte colea, numărul imprimat pe vestă...

— E un număr de matriculă; un 3 şi un Z.

— Eĭ bine, numărul acesta de matriculă este al zuavuluĭ Bachu, cantinierul nostru.

,,Ştiŭ bine numărul acesta şi prin urmare nu maĭ poate încăpea nicĭ o îndoială.

— Aĭ dreptate! Aceasta e o dovadă de identitate care nu se poate discuta.

— Ştiĭ că a început-o bine de tot micul nostru Victor?..

«Maĭ întâĭ, luptător la Palestro, unde a văzut focul de aproape de tot.

«Dupa aceia, botezat de colegul meŭ, caporalul Emanuel, monarch al Sardinieĭ.

«In sfârşit scăpat de moarte de comandantul nostru şef, care este mareşal de Franţa şi duce de Mayenţa.

Nu 'ĭ aşa că este un tip extraordinar?

— Fără îndoială.

,,Dar, cugetând bine, femeea care l'a aruncat în braţele generaluluĭ, trebue să fie mama sa.

— A! nu, nu este mama sa!

Aceia carĭ i-aŭ încredinţat copilul sunt nişte bandiţĭ.

De alt-fel, cred că voĭ reuşi să aflu cine este femeea aceasta.

— Dar ce naiba ne vom face acuma cu copilaşul pe cap, în mijlocul mulţimeĭ care ne năvăleşte din toate părţile?

In timpul acesta, femeile de la fereastra în dreptul căreia se oprise zuavul, priveaŭ şi ascultaŭ cu atenţie.

Una dintre ele făcu semn luĭ Franc să se apropie, şi într'o franţuzească corectă, dar cu un foarte pronunţat accent englezesc îĭ zise :

— Domnule soldat, nu cum-va aĭ vrea să-mĭ încredinţezĭ mie acest frumos copilaş?

,,D-voastră, orĭ-cât de multă bunăvoinţă aţĭ avea, nu veţĭ putea să-ĭ daţĭ îngrijirea necesară vârsteĭ sale. Numaĭ o femee poate ţine locul uneĭ mame; sunt engleză şi cred că l'aş putea îngriji bine.

In acelaş timp scoase o carte de vizită pe care era tipărit numele : Evelina Browning, şi o adresă la Londra.

Caporalul se înclină cu respect.

— Copilul acesta, răspunse dânsul, nu este un necunoscut pentru noĭ. Era de maĭ 'nainte copilul nostru adoptiv. Nişte criminalĭ l'aŭ răpit, şi acum l'am recăpătat din noŭ, mulţumită uneĭ minunate întâmplărĭ. Inţelegeţĭ prin urmare, d-nă, că nu ne putem despărţi de el.

,,Regimentul va veghia asupra acestuĭ copilaş, şi cred că va putea să înlocuiască măcar în parte îngrijirile devotate ale uneĭ inimĭ generoase cum sunteţĭ dv., doamnă.

,,Daţi-mĭ voe să vă mulţumesc din tot sufletul, şi în numele meŭ, şi în numele regimentuluĭ.

In urma acestuĭ episod mişcător a scris miss Browning lucrarea sa bine cunoscută asupra luĭ Mac-Mahon.

. . . .

Mulţimea, deşi mereŭ entuziastă, începuse să fie oare-cum maĭ ordonată, lăsând loc armateĭ franceze să treacă.

Franc, după ce maĭ mulţumi odată binevoitoareĭ englezoaice, se amestecă printre soldaţĭ.

Când în sfârşit reuşi să-şĭ regăsească regimentul, fu primit cu un entuziasm nebun.

Cantiniera Bachu primi copilaşul plângând; de astădată Raymond fu lăsat de santinelă la uşa cantineĭ.

Victor Palestro îşĭ avea de acum santinela sa, întocmaĭ ca şi un comandant. Nu se ştia ce se maĭ poate întâmpla.

Franc se duse în cartierul general şi povesti mareşaluluĭ tot ce ştia în privinţa complotuluĭ. Făcându-se cercetărĭ în pivniţele palatuluĭ, se constată că Franc spusese adevărul. Maĭ multe galeriĭ eraŭ pline de iarbă de puşcă.

Impăratul fu găzduit în vila Bonaparte, unde îl chemaŭ de altfel amintirĭ scumpe. Regele trase la marchizul Bruno, un foarte bogat patriot milanez.

Pentru isprăvile sale, Franc primi medalia militară chiar din mâinile învingătoruluĭ de la Magenta.

Aşa dar totul se petrecu în zilele acestea cum e maĭ bine pentru eroiĭ noştri.

PARTEA A TREIA

Milanul îşĭ serba eliberarea.

Eraŭ maĭ bine de 30 de ore de când părea că un vânt de nebunie suflă asupra oraşuluĭ. Nu era numaĭ bucuria, entuziasmul italienilor înflăcăraţĭ; era ceva care nu se poate exprima în cuvinte : o beţie, un delir, o frenezie, căreia nimic nu i se poate împotrivi.

In cele din urmă învingătoriĭ fură obosiţĭ de atâtea manifestaţiĭ şi doreaŭ din toată inima puţină linişte.

Chiar şi prea multă glorie oboseşte. Zuaviĭ, poposiţĭ maĭ de-o parte, adormiră ca nişte fericiţĭ. In mijlocul campamentuluĭ lor se înălţă trufaşă trăsura cantină a mameĭ Bachu.

Victor Palestro dormea păzit de-o sentinelă. Şi soldaţiĭ se băteaŭ care să facă această gardă, ca şi cum ar fi fost vorba de paza stindarduluĭ.

O companie de zuavĭ fusese încărcinată cu garda în jurul persoaneĭ regeluĭ Victor Emanuel. Zuaviĭ voiseră să facă serviciul acesta de onoare caporaluluĭ lor şi făceaŭ de gardă împreună cu bersaglieriĭ.

Bersaglieriĭ sunt soldaţiĭ de elită aĭ armateĭ sarde şi mulţĭ dintre eĭ cunosc limba franceză, aşa încât italieniĭ şi franceziĭ fraternizară cu entuziasm.

Compania locotenentuluĭ nostru, erou de la Sevastopol, furniza garda de onoare.

Din ajun locotenentul fusese înaintat căpitan, şi acum avea un galon noŭ la mânecĭ şi la chipiŭ.

De asemenea şi Franc primise medalia militară.

Entuziasmul dura fără încetare, înainte de gardă, în timpul gărziĭ, şi probabil că avea să dureze şi după aceia.

Bersaglieriĭ, carĭ de obiceĭ sunt maĭ tăcuţĭ, se dezgheţaseră acum, aşa în cât în privinţa veselieĭ, nu se maĭ putea face nicĭ o deosebire între soldaţiĭ francezĭ şi ceĭ italienĭ.

De alt-fel nu există nicĭ un consemn de ordine; soldaţiĭ mâncaŭ, beaŭ, jucaŭ, şi în cele din urmă adormiaŭ.

Toată lumea credea că armata austriacă este distrusă, toată lumea, de la mareşal, până la cel din urmă soldat. Această stare de spirit ar fi putut foarte lesne să aducă un dezastru, dacă comandantul şef al duşmanuluĭ ar fi fost un om de maĭ multă iniţiativă, maĭ îndrăzneţ.

Caiĭ, armata austriacă, cu toate că era învinsă şi demoralizată, nu ajunsese totuşĭ în starea de plâns pe care o credeaŭ franceziĭ.

Armata aceasta se compunea din trupe curajoase şi bine disciplinate, sub conducerea unor ofiţerĭ întreprinzătorĭ şi experimentaţĭ.

Maĭ întâĭ trăsese un mare avantaj din faptul că putuse opera retragerea într'o ordine aproape completă. Reculegerea venise repede. Poate că, în momentele acelea o ofensivă îndrăzneaţă a luĭ Napoleon al 3-lea ar fi pierdut-o. Dar Napoleon nu stătea destul de bine pentru ca să poată lua această ofensivă.

Atuncĭ austriaciĭ ţinură consiliu de războĭ. Câştigară timp şi se putură retrage până la quadrilaterul în care împăratul Austrieĭ Franz Iosef sosise de câte-va zile, şi se ocupa cu organizarea uneĭ nouĭ armate de ajutor.

Lombardia fu părăsită. Dar eraŭ secole întregĭ de când Lombardia era mereu pierdută pentru ca să fie apoĭ câştigată din noŭ. Soarta războiuluĭ se ho-

ţări la defileul pe care-l formează Po, apropiindu-se de lacul Garde.

Experienţa dovedise de multe orĭ lucrul acesta.

Sprijinită de întăririle de la Mantua, Peschiera, Verona şi Lejnano, bine pregătită în ce priveşte muniţiile şi alimentele, liberă pe mişcările sale, având deschise comunicaţiile cu patria-mamă, armata austriacă putea lupta acum în nişte condiţiĭ cu mult maĭ bune.

Prin urmare, retragerea austriacilor era ordonată, şi în curând avea să înceapă.

Era aproape de înserat ; austriaciĭ se pregăteaŭ să-şĭ părăsească poziţiile, când de-o dată se auzi mugetul tunetuluĭ la Malegnano.

De ce atacul acesta nefolositor în contra uneĭ poziţiunĭ pe care duşmanul se pregătea s'o evacueze ? De ce voiaŭ francezii să se angajeze într'o luptă, poate glorioasă, poate nenorocită, în orĭ-ce caz primejdioasă şi nefolositoare ?

Ignoranţă şi gloriolă !

Ignoranţă, pentru că nu se cunoşteaŭ mişcările şi poziţiile duşmanuluĭ. Gloriolă din partea mareşaluluĭ d'Illiers, care voia să-şĭ aibă în Italia ziua sa, bătălia sa, victoria sa !

Marele stat-major francez, îmbătat de izbânda câştigată, adormise par'că ; nu se maĭ interesase de loc, nicĭ de mişcările, nicĭ de numărul, nicĭ de poziţia duşmanuluĭ.

De-o dată, municipalitatea din Melegnano, veni să anunţe luĭ Mac-Mahon prezenţa austriacilor, carĭ se întăreaŭ în grabă.

Era o surpriză neplăcută, pentru că toată lumea îĭ credea pe austriacĭ la o mare distanţă.

De aceia, mareşalul, temându-se de oare-carĭ evenimente carĭ ar fi putut să turbure serbările de la Milan, se duse fără întârziere să comunice lucrurile împăratuluĭ.

Impăratul, crezând că Milanul era serios ameninţat, organiză repede un contra atac cu două corpurĭ de armată, sub comanda generală a mareşaluluĭ d'Illers.

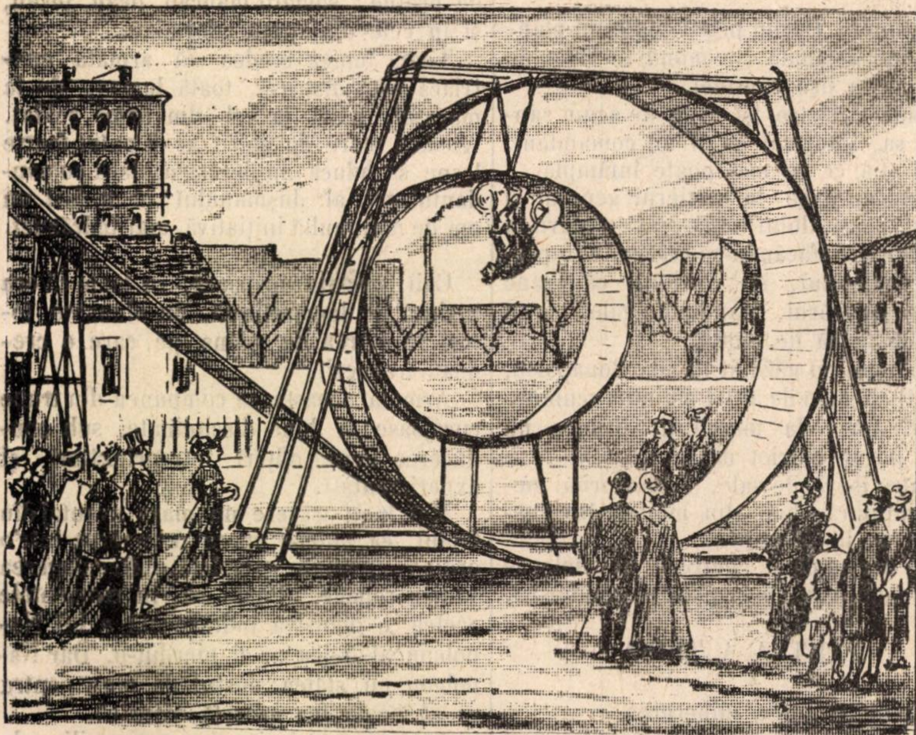
Napoleon avea o dragoste particulară pentru acest bătrân militar, şi voia să-ĭ ofere prilejul de a se distinge.

Foarte viteaz, viclean şi brutal în acelaş timp, tot aşa de sever faţă de sine însuşĭ ca şi faţă de alţiĭ, bun general de cavalerie, mareşalul d'Illiers era incapabil să conducă ca comandant şef o expediţie serioasă.

Rea inspiraţie a avut Napoleon dându-ĭ comanda, şi punând sub ordinile sale pe Niel şi Mac-Mahon.

(Va urma)

O dublă «roată a morţeĭ»

Am dat în două din numerele trecute două ilustraţiĭ reprezentând — prima, cea dintâĭ «roată a morţeĭ» însoţită de întregu'ĭ istoric şi de biografia inventatoruluĭ eĭ ; şi a doua un ,,semi-cerc al morţeĭ'', cu descrierea impresieĭ generale pricinuită de succesul îndrăzneţuluĭ care a pedalat jumătate drumul în aer, cu capul în jos. Dăm azĭ o a treia ilustraţie care reprezintă de asemenea un cerc al morţeĭ, cu singura deosebire că acesta'ĭ un cerc dublu. După cum se vede această complicare a cercului morţeĭ prezintă greutăţĭ multe şi multe primejdiĭ.

IN EMISFERA BOREALĂ

PLANTA DRACULUI

Noĭ cultivam de mult timp o plantă de la expoziţia din 1878 şi căreia priindu-ĭ pământul parizian de pe Câmpul luĭ Marte, devenea frumoasă şi foarte bună pentru soluţiile scandinave.

Această plantă era o ,,dravă'' (draba vallengerlii) şi fusese adusă pe malurile Seneĭ de o familie lapona.

,,Drava'' se întinde de ordinar pe pereţiĭ în ruine saŭ pe stâncile pleşuve ; cruciş acoperită de frunze, ea produce florĭ lungĭ de un galben şters, puţin ruginos, dându-ĭ aspectul bizar al unuĭ fir de alamă, jumătate oxidat. Aşa fiind, drava nu poate să facă altfel decât să atragă atenţiunea uneĭ populaţiĭ foarte superstiţioasă.

Iată cum fac vrăjitoarele lapone pentru a'şĭ procura dravele necesare vrăjitoriilor lor.

,,Fetele draculuĭ'', cum se numesc ele singure, merg la culegerea draveĭ pe râpile munţilor, adăpostindu-se în Tornea şi Hammerfest, în timpul celor patru lunĭ albe din emisfera boreală.

Indată ce divina plantă este descoperită, vrăjitoarea lapona îĭ taie tulpina cu dinţiĭ, chemând pe ,,Jabbe Haka'' o teribilă şi sălbatică zeiţă scandinavă.

Această Jabba Hake este o închipuire barbară.

Ea este aceea care provocă furtunile, care spulberă de pe zăpadă înaltele vârfurĭ îngheţate, pentru a înveli sub albele vârtejurĭ ale sale reniĭ şi alte animale.

Ea este aceea care ţine noaptea polară câte opt lunĭ, care amestecă în şuerăturile vântuluĭ strigătele ascuţite prin carĭ să i se cunoască origina şi, furioasă, acoperă pământul de catastrofe.

Aşa dar vrăjitoarea nu putea să se puie cu o divinitate aşa de puternică şi aşa de răutăcioasă şi cea care era sub înalta protecţie a zeiţeĭ ,,Jabbe Haka'', era totdeauna ajutată la cucerirea draveĭ.

Pe dată ce se află în posesia planteĭ, vrăjitoarea lapona se refugiază după un aşa zis ,,passeware'' din apropiere, pe care se urcă în genunchĭ, după un timp de repaos. Pe acest altar natural, bine improvizat, ,,Fata draculuĭ negru'' face o nouă invocaţiune către diavoliĭ infernalĭ, prezentându-le un lot compus din craniurĭ omeneştĭ şi de coarne de renĭ, prin care exprimă credinţele localităţeĭ (?).

Pe urmă vrăjitoarea se scufundă într'o meditaţie destul de lungă, necesară, se zice, pentru a da iaduluĭ timpul de a răspunde. In sfîrşit, la un moment dat vrăjitoarea se desculţă şi ascunde iute planta sub degetele picioarelor sale, unde ea va rămâne până când un client va avea nevoe de nefastele eĭ efecte..

In această zi ,,Fica draculuĭ negru''

se descalță din noŭ pentru ca să ia drava, care posedă încă verdeața eĭ naturală. Încă din această ascunzătoare semințele draveĭ vor fi scăpate pe acolo pe unde trebue semănată nenorocirea, boala, izbândirea în pescărie și vânat, etc. Este drept însă că vor fi semănate pe pășune semințele draveĭ care trebue să facă să moară renii laponuluĭ condamnat.

Aceasta este un efect al superstițieĭ? Este o coincidență bizară? Este poate un rezultat real al esențelor nocive cuprinse în această plantă?

Dar semințele de dravă fac să cadă bolnavĭ locuitoriĭ săĭ: semințele semănate pe câmp otrăvesc renii, carĭ mor numaĭ decât și locuitorii, proprietariĭ turmelor de renĭ, nu maĭ alt ce face de cât să se supună vrăjitoareĭ.

Din contră uniĭ nu se execută ,,Ficeĭ draculuĭ negru'' și aruncă sorțĭ până ce concetățenii săĭ vor trebui să vină la ortodoxism, ceea ce se va întâmpla de sigur, maĭ târziŭ.

O observațiune pentru încheere.

Răposatul Paul Chaillu-luĭ a observat la o parte a locuitorilor din Africa occidentală o superstiție asemănătoare cu aceasta, dar practicată cu o altă plantă.

Trad. **E. G. Anast.**

O INVENȚIE NOUĂ

Timp de maĭ multe nopțĭ Th. Jim Ordison și echipa sa, se țineaŭ gata a pleca la prima chemare a telefonuluĭ. Pompa cu vaporĭ stetea sub presiune, carele cu acumulatorĭ carĭ transportaŭ echipa, instrumentele de incendiŭ, roțile de tuburĭ, etc., precum și un noŭ aparat de salvare pe care vroia să-l breveteze, — căcĭ el era inginer și — cum a ajuns inventator, — vom vedea maĭ jos.

La New-York când se declară un incendiu la una din aceste case colosale numite după expresiunea americanilor ,,zgârie norĭ'' din cauza multelor etaje maĭ totdeauna se produce un dezastru de zecĭ de viețĭ. Totușĭ la fiecare din aceste ,,zgârie norĭ'' se află un serviciu de incendiu admirabil instalat, cum de altfel e și în toate orașele marĭ; dar față de enormul sinistru sunt niște lucrurĭ neînsemnate! și se întâmplă drame teribile la 15 etage...! Mr. Th. Jim Ordison azistase de maĭ multe orĭ la aceste oribile spectacole și astfel se hotără a căuta un mijloc de a împiedica aceste sinistre. Și căută... Incercă multe...

Imagină astfel un balon de salvare care se putea ridica și apropia până la cele maĭ ridicate etage, terase, balcoane, etc...

Dar manevra acestuĭ Balon de Salvare era prea grea, prea delicată și se putea foarte ușor adăuga pe lângă dezastrul incendiuluĭ și un alt dezastru aerian, și astfel planul ,,Balonuluĭ Salvator'' fu lăsat în părăsire.

*

Intr'o zi Th. Jim Ordison se lovi pe frunte ,,it is''! strigă el. Era echivalent cu ,, eureka''; clasică exclamație a confratelui săŭ grec.

Jim Ordison a găsit...!

Și științĭ dv. cum a găsit? Foarte simplu! privind o pompă de apă și un oŭ!

Acest răspuns trebuie explicat și deci cititoriĭ vor vedea maĭ departe în ce mod.

Trecând într'o zi prin ,,Liberty Park'' unde sunt maĭ multe abuze, care aruncă apa la înălțime de câți-va metri văzu câte-va ,,Street Boys'' carĭ puseră un ou în vârful țâșnitureĭ căutând a-l doborâ de acolo prin loviturĭ de pușcă. Acest spectacol îĭ fu de ajuns luĭ Th. Jim Ordison. El își zise. E fenomenul presiuneĭ apeĭ și rezistențeĭ mingeĭ. Dacă pompa va fi mărită de 10 orĭ, saŭ de 20 orĭ va putea ține și un om. Luându-se după calculele sale, el ordonă construirea unuĭ astfel de aparat.

*

Opt zile în urmă el încercă aparatul în grădina caseĭ sale. Incepu maĭ întâĭ cu Lob, micul cățeluș negru. Dădu drumul apeĭ apoĭ suindu-se pe o scară îl asvârli peste trăsnitură... Afară de lătrăturĭ și o baie Lob nu căpătă nimic. Continuă în fiecare zi studiile sale sacrificând doĭ porcĭ de India. Porciĭ din India nu păreaŭ de loc incomodațĭ stând pe vârful presiuneĭ. ,,Voĭ putea salva și un Elefant''! Un elefant la etajul al 15-lea! Era o exclamație pe care desigur, numaĭ orgoliul reușiteĭ îl putea scuza. Poate că ar fi fost posibil... dar foarte rar, extrem de rar s'ar fi găsit un Elefant la etagiul al 15-lea.

El propuse aparatul săŭ consiliuluĭ de administrație din New-York față de care făcu o ședință secretă de încercare. Toțĭ rămaseră entuziasmațĭ. Rămânea acum să se încerce aparatul și la un incendiu real și... brevetul era gata.

— *Al Right!*

*

Soneria telefonuluĭ sună.

— Allo! Allo! 131 street la ,,Vison Iron Company''.

Cu sânge rece, Th. Ordison comandă echipa și în zece minute fură la fața loculuĭ. Cu tot tumultul și sgomotul, Jim Ordison, liniștit, comandă așezarea aparatuluĭ; ordinul fu executat la moment! El dădu drumul apeĭ. O țâșnitură colosală isbucni. Un om se aruncă în mijlocul apeĭ. Incet, încet Ordison învârti manivela care micșora presiunea apeĭ și peste câte-va secunde omul ajunse teafăr deasupra aparatuluĭ. Ce să maĭ spunem. La acel incendiŭ fură salvate 25 de persoane: bărbațĭ, femeĭ și copiĭ.

Incercarea reușise și a doua zi aparatul fu brevetat.

Lazăr Klar.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventurĭ moderne —

— Urmare —

— D-ta eștĭ sir Braddy? Foarte bine. Eraĭ așteptat. Eŭ sunt Grisat, inspector la siguranță. Dick Fann trebue să-țĭ fi vorbit de mine. Domniĭ proprietarĭ se vor întoarce peste un sfert de oră; aŭ plecat astăzĭ la masă cam târziŭ.

,,A!... a!... domnule, dar știĭ că porțĭ niște ochelarĭ curioșĭ de tot!...

— Sunt din prăvălia luĭ Natansohn din Londra. Mulțămită acestor opticianĭ de geniŭ, văd astăzĭ tot așa de bine ca și orĭ-care, pe când fără eĭ aș fi fost orb, saŭ aproape orb:

,,Un accident de laboratoriŭ mi-a ars ochiĭ. Corneia transparentă, netedă la ființele normale, a devenit la mine cu maĭ multe fațete, ca la insecte.

Fie-care fațetă dădea o imagină, și imaginile acestea întâlnindu-se pe retină formaŭ un fel de ceață, care mă oprea să văd. Natansohn a căutat doĭ anĭ până sa găsească combinația de prizme care să mă facă să văd ca toată lumea. Este teoria stereoscopuluĭ, inmulțit de cincĭ-sprezece orĭ; trebue să știĭ că aveam 30 de fațete.

— Ah!.. ah!.. murmură Grisat, cu atât maĭ convins, cu cât nu înțelesese aproape nimic din această explicare științifică.

Dar chiromancianul veni la scopul viziteĭ sale.

— Așa dar, domnule inspector, zise dânsul, furtul ce s'a săvârșit aicĭ, este important?

— De sigur. S'aŭ furat peste 1.200 de safire, rubine, smaralde... S'ar zice că bandițiĭ aveaŭ în mână un catalog al magazinuluĭ. N'aŭ lăsat nicĭ un singur corindon de valoare; de cele maĭ ordinare însă, nicĭ nu s'aŭ atins. Și cu toate acestea, ușor le-ar fi venit s'o facă. Privește și dumneata...

Grinat deschise un sertar, în care eraŭ îngrămădite corindoanele fără valoare.

Sir Braddy le privi cu atenție, și examină chiar de aproape câte-va din aceste pietre.

— N'aŭ fost tocmaĭ proştĭ hoţiĭ, zise dânsul râzând.

— E drept că pietrele acestea nu valorează decât cel mult treĭ leĭ caratul.

— Aşa de mult? Atuncĭ tot reprezintaŭ o valoare pietrele acestea, pentru că sunt cam multe.

— Sunt exact 1450.

Le-am numărat, pentru că o anchetă serioasă nu trebue să uite nimic.

In momentul acela uşa se deschise, şi treĭ domnĭ intrară, salutaţĭ de o exclamaţie a luĭ Grisat:

— D. Larmette şi asociaţiĭ săĭ: d-niĭ Mohler şi Raflay.

D. Braddy, a căruĭ vizită v'am anunţat-o.

Ghicitorul se închină ceremonios.

Larmette era un om înalt şi slab. Avea o frunte puternică de cugetător; sub păru-ĭ negru, care abia acum începea să cărunţească, faţa apărea nespus de palidă. Dar era o paliditate maĭ mult bizară de cât bolnăvicioasă. S'ar fi zis că un operator dibacĭ scosese din piele orĭ-ce pigment colorat.

Şi in mijlocul aceste figurĭ de ghiaţă, niştĭ ochĭ negri arzătorĭ, aruncaŭ o scânteere de foc.

Omul acesta era fără îndoială şeful casiĭ. Mohler şi Raflay eraŭ asociaţiĭ săĭ, dar de sigur că n'aveaŭ cuvânt conducător.

Eraŭ tipurile obişnuite ale comercianţilor, şi după modul cum se purtaŭ cu asociatul lor, se vedea bine cât de mult îl respectaŭ.

Larmette întinse mâna luĭ Braddy:

— Fiĭ bine venit, domnule. Mâinile noastre sunt la dispoziţia d-tale, cu toate că nu văd întru cât citirea liniilor palmeĭ, ar putea contribui la desăvârşirea ancheteĭ.

Nicĭ eŭ, răspunse chiromancianul. Mărturisesc că nicĭ o dată n'am putut să urmăresc opera de cugetare, mulţămită căreia amicul meŭ Dick Fann, cu ajutorul constatărilor pe carĭ le fac, poate ajunge la importante concluziĭ judiciare... E un fenomen care scapă tuturor teoriilor ştiinţifice.

Grisat râse cu poftă.

— Să începem reprezentaţia, d-lor zise dânsul.

— Atuncĭ să trecem în biuroul meu, se învoi Larmette.

Peste două momente toţĭ cincĭ se aflaŭ în biuroul d-luĭ Larmette.

Cu o gravitate de care Grisat râdea pe înfundate, sir Braddy aşeză pe ceĭ treĭ asociaţĭ unul lângă altul de o singură parte a biuroului, şi le ceru tuturora mâna stângă.

După aceea începu cu atenţie studiul săŭ chiromancian.

Grisat rămase şi el lângă masă, căutând să vadă ce putea deduce Braddy din haosul încrucişăriĭ liniilor din palmă.

In timpul acesta, Raflayi se ngălbenise uşor, Mohler era maĭ colorat ca de obiceĭ, iar Larmette le arun-case o privire fulgerătoare. Dar poliţistul francez n'avea timp să observe toate aceste lucrurĭ.

De o dată, Braddy tresări:

— Bizar! murmură dânsul.

— Ce este? întrebă Larmette.

— O coincidenţă în adevăr curioasă. Acum pentru întâia oară mi se întâmplă să întâlnesc o asemenea concordanţă.

— Ce concordanţă?

— Furtul ce s'a săvârşit în dauna d-stră, trebue să vă conducă spre fericire...

«Un moment, d-lor, continuă dânsul, oprind exclamaţiile ascultătorilor; d-ta, d-le Larmette, trebue să aĭ cam vre o patru-zecĭ de anĭ.

După ce rămase o clipă nehotărât, bijutierul răspunse:

— Patru-zecĭ şi unu de anĭ.

— Nu-ĭ aşa că aĭ făcut de curând o mare călătorie?

— Da, un turneŭ mondial pentru stabilirea unor corespondenţĭ, un termen care m'a obosit foarte mult.

Şi cu toate acestea, în curând veĭ întreprinde altă călătorie?

Larmette rămase uimit.

— E adevărat? întrebă chiromancianul.

— E drept că, prea obosit de muncă, am voit să pun piedicĭ uneĭ neurasteniĭ care mă ameninţa. De aceia m'am înscris şi eŭ la cursa de automobile New-York-Alaska-Paris. Dacă aşĭ fi ştiut ce avea să mi se întâmple, fără îndoială că nu m'aş fi angajat.

— Şi răŭ aĭ fi făcut.

— De ce?

— Aşa citesc eŭ în palma d-tale. Rezultatul aceste călătoriĭ nu va putea fi de cât fericit. Rezultatul ultim al furtuluĭ acesta, va fi un rezultat fericit...

— Fericit!.. O pierdere de aproape un milion!...

La această exclamaţie a luĭ Larmette, Braddy răspunse foarte liniştit:

— Priveşte şi d-ta trăsăturile palmeĭ... Vezĭ linia aceasta curbă de aicĭ, care înseamnă deplasare?

— Eĭ bine?

— Vezĭ cum linia aceasta se pierde puţin maĭ sus?

— Şi asta înseamnă?

— Asta arată un rezultat bun.

— In ce mod?

— Vezĭ, răspunse ghicitorul, aicĭ nu maĭ pot să-ţĭ răspund nimic.

Aicĭ numaĭ prietenul meŭ Dick Fann ar putea să-ţĭ răspundă.

Dintr'o dată, Grisat se înfurie:

— Ce naiba vreĭ să ghicească Dick Fann din toate şarlataniile d-tale?

— Şarlataniĭ!

Ghicitorul devenise ameninţător; dar după o clipă se linişti, şi întorcându-se spre bijutierĭ:

— Atuncĭ a venit rândul mâneĭ drepte, domnilor. Un fapt de o importanţă aşa de mare trebue să fie examinat la amândouă mâinile.

Chiromancianul se puse din noŭ să examineze trăsăturile încurcate ale palmelor celor treĭ asociaţĭ.

— Fără îndoială, zise dânsul după un timp, la mâna dreaptă trăsăturile sunt mult maĭ puţin pronunţate din cauza continuilor mişcărĭ. Totuşĭ şi aicĭ citesc aceleaşĭ semne.

Apoĭ, se întoarse spre inspector, şi cu vocea sacadată îĭ zise:

— Domnule inspector, cuvântul pe care l'aĭ pronunţat odinioară merită reparaţie. Iţĭ propun un pariŭ de 4000 livre. (O sută de miĭ de francĭ).

— Oh! murmură Grisat, maĭ bine retrag cuvântul. Poliţia franceză nu este atât de generoasă pentru ca agenţiĭ săĭ să se poată angaja în asemenea pariurĭ.

«Dar, pe toţĭ dracii, cum vreĭ d-ta ca un poliţist să găsească un punct serios de sprijin în micile d-tale destăinuirĭ?

— Dick Fann va găsi acest punct de sprijin, răspunse chiromancianul, cu cel maĭ mare sânge rece.

Grisat îşĭ acoperi faţa cu mâinile, fără îndoială pentru a opri puhoiul de cuvinte violente pe carĭ ar fi voit să le pronunţe.

— Eŭ n'am avut intenţia să te supăr, domnule inspector, reluă Braddy. Mă reîntorc acum la Grand-Hotel. Cred că diseară Fann va veni să mă vadă. Eĭ bine, sigur că până peste opt zile, dacă se va ocupa de afacerea asta, Fann va fi găsit cuvântul enigmeĭ.

Pronunţând aceste cuvinte, chiromanciarul era cu spatele spre ceĭ treĭ asociaţĭ, aşa în cât nu putu să prindă privirea repede pe care o schimbară aceştia.

— Domnule, zise dânsul după un moment, întorcându-se spre Larmette, fiţĭ sigur că în cele din urmă afacerea aceasta va fi tot în folosul d-tră.

— Pe onoarea mea, exclamă Larmette, aşĭ dori din toată inima să fie aşa.

Strânse prieteneşte mâna vizitatoruluĭ şi adăugă:

— După ce îl veĭ fi văzut pe Dick Fann, a căruĭ abilitate o lauzĭ atât de mult, vesteşte-mă te rog şi pe mine.

— Fără îndoială; d-ta eştĭ principalul interesat.

— Iţĭ voĭ rămânea recunoscător,

DIN EXPEDIŢIUNEA LUI PEARY

Dăm azi, conform făgăduelei, câte-va ilustraţii reproduse după câte-va din cele cari însoţesc interesanta naraţiune a cuceritorului Polului Nord publicată in marea revistă pariziană «Je sais tout».

Intâia reprezintă pe eschimoşii cei mai credincioşi lui Peary, cu câinii lor cei atât de rezistenţi gerurilor celor mai aspre şi foamei. A doua ne înfăţişează trei dintre cele mai dificile situaţii ale vasului «Roosevelt» cu care a plutit Peary pe Marea Nordului. Deasupra e unul din aspectele vasului în Lincoln-Bay, când a fost aproape cu totul înghiţit de zăpadă. La mijloc se vede, acelaş vas, in Capul-Union. Jos în fine, e

şi pentru mine, şi pentru tovarăşii mei.

Pe trotuar, când să se despartă, Larmette mai întrebă :

— De sigur că vei căuta să te întâlneşti cu Dick Fann ?

— Nici de cum. Omul acesta este un fantezist. Nu-l poţi întâlni de cât atunci când doreşte dânsul să fie întâlnit. Mă reintorc la Grand-Hotel, dar d-ta să nu fii neliniştit. Dânsul m'a rugat să te vizitez, şi fără îndoială, va veni să afle rezultatul vizitei mele.

Braddy se urcă în taximetrul său şi plecă. Larmette şi comp. impreună cu Grisat, intrară în magazin. Peste un moment însă, un funcţionar plecă grăbit pe urmele chiromancianului.

Peste două-zeci de momente, omul acesta se întorcea, şi întâlnindu-se cu Larmette, îi spuse în şoapte :

— S'a reîntors în adevăr la Grand-Hotel. Ocupă apartamentul No. 4, din rândul I.

Bijutierul surîse şi intră în biroul său unde d. Grisat ironiza impreună cu cei-l'alţi doui asociaţi procedeele bizare ale detectivului englez.

CAP. V

Sir Braddy

Sir Braddy întrase în Grand Hotel prin intrarea din bulevardul Capuţinilor, dar nu se oprise la apartamentul al patrulea.

Ajuns la etajul întâi, străbătu coridorul, se urcă într'un ascensor pentru a nu se opri de cât la etajul al III-lea. După aceea, urcă şi cobori mai multe scări, şi ajunse peste cinci momente, la eşirea din strada Scribe.

Numai că trecerea sa prin luxosul hotel ii schimbase infăţişarea şi i-o schimbase aşa de mult, în cât urmăritorul d-lui Larmette nu l'ar mai fi putut recunoaşte.

Omul care părăsia acum hotelul era Dick Fann. La urma urmii nu era tocmai greŭ de inţeles ca ochelarii şi peruca să dispară în buzunarele detectivului. Dar, schimbarea culorii pardesiului şi a pălăriei, era mai greŭ de explicat, şi lucrul acesta nu l'ar fi putut face de cât anumiţi croitori din Londra, cari confecţionaseră hainele după explicaţiile amănunţite ale lui Dick Fann.

Detectivul se îndreptă cu paşi înceţi spre bulevardul Hausman, înconjură clădirea Operii şi ajunse în dreptul galeriilor Lafayette. Un auto-taxi staţiona lângă trotuar.

Dick rămase în aşteptare lângă acest vehicul.

Peste puţin o femee tînără eşi din automobil şi se apropie de auto. Detectivul îi intinse mâna prieteneşte şi se urcară amândoui în taximetru. Se îndreptară spre Bois de Boulogne.

Cetitorii aŭ recunoscut fără îndoială pe d-ra Floriana Defrau.

— N'am întârziat ? întrebă dânsa, cu oare-care teamă.

— Nu. Ai urmat de minune instrucţiile pe cari ţi le-am dat azi dimineaţă. Putem vorbi acuma, cu siguranţă că nimeni nu ne va auzi cuvintele.

— Aşa dar ai să-mi spui lucruri grave.

— Foarte grave. Ştiu acum cine este... regele radiumului.

— L'ai descoperit la Larmete ?

— Este Larmete însuşi.

— Dânsul.

— Da.

Urmă un moment de tăcere.

Fizionomia Florianei exprima cea mai mare uimire.

— Dânsul este ? Eşti sigur de asta ?

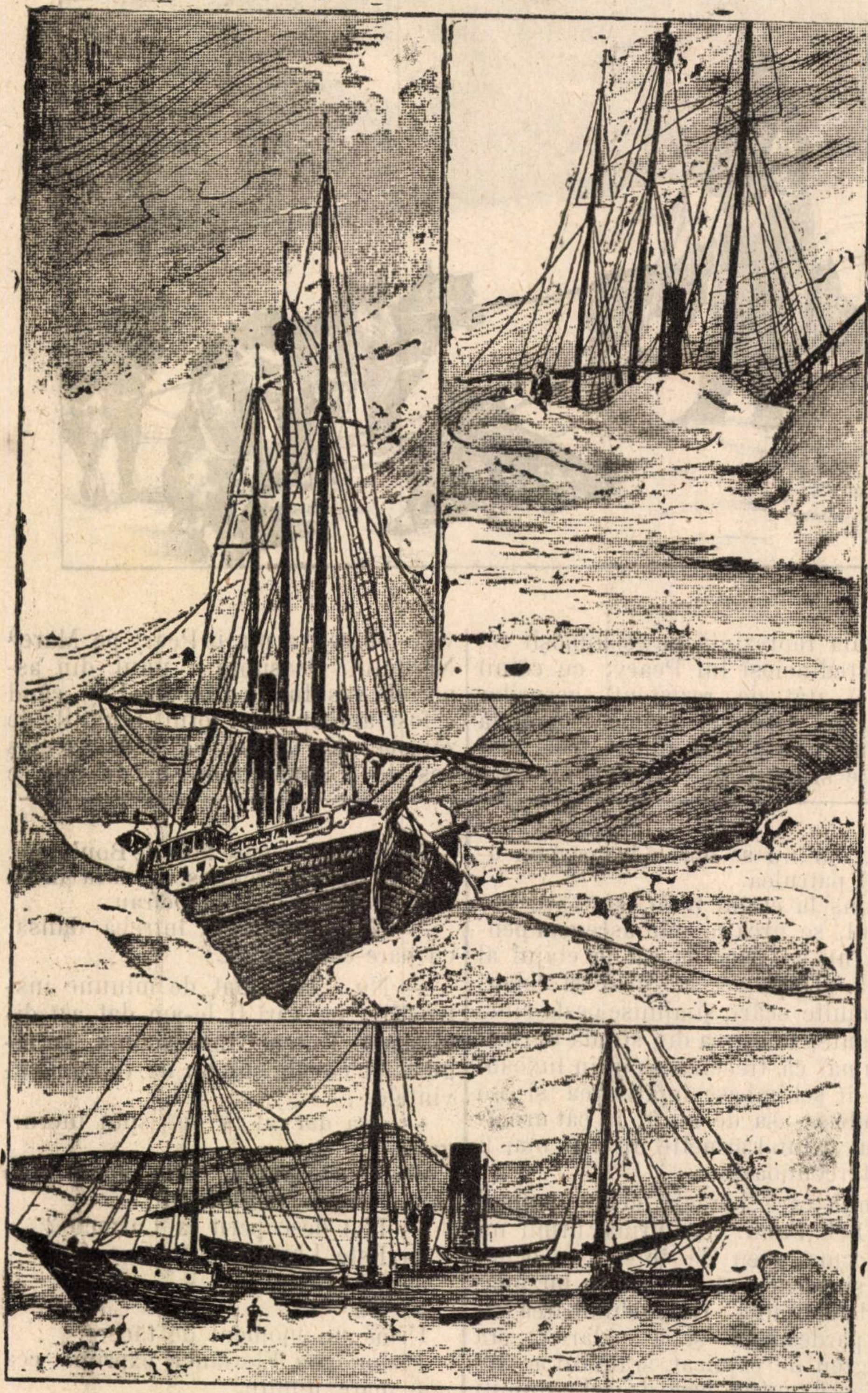
— Foarte sigur.

— Dar gândeşte-te că omul acesta face parte dintr'o foarte bună familie, că e bogat ; chiar în timpul din urmă a primit o mare moştenire, care i-a îngăduit să deschidă magazinul de bijuterie din strada Păcii.

— E un milionar care se socoteşte însă prea sarac. Miliardul îl fascinează. Pentru a ajunge să aibă un miliard este în stare să facă ori ce. Omul acesta este în starea de spirit a multimilionarilor americani, pentru

blocat de gheţurĭ în partea de dinainte.

Numaĭ aceste câte-va ilustraţiĭ ne pot evoca o mare parte din peripeţiile luĭ Peary şi din luptele necurmate pe carĭ a avut să le susţie, şi în acelaş timp ne afirmă cu tărie marele triumf al exploratoruluĭ cel maĭ perseverent şi maĭ tare.

carĭ acumularea milioanelor este singurul scop al vieţiĭ. Oameniĭ aceştia cred că fac cine ştie ce mare operă adunând averĭ peste averĭ, şi nu se sfiesc să arunce de multe orĭ în vânt sume considerabile, adunate din suferinţa, unuia şi agonia a miĭ de indivizĭ.

D. Larmette este un nebun primejdios.

— Şi totuşĭ prieten cu savanţiĭ iluştri carĭ aŭ descoperit acţiunea radiumuluĭ asupra corindoanelor, murmură Floriana, care tot par'că nu putea crede încă.

— Adu-ţĭ aminte, d-ră, de primul meŭ raport, răspunse poliţistul. N'am afirmat de pe atuncĭ că ideia trustuluĭ radiumuluĭ trebuia căutată printre oameniĭ care aveau legăturĭ cu aceĭ oameniĭ de ştiinţă?

«Acum vor trebui două-zecĭ de anĭ pentru ca să se poată reconstitui cantitatea de radium furată omeniriĭ.

In timpul acesta Larmette este stăpân pe transformarea corindoanelor. Iată-l prin urmare aproape de miliardul aşa de mult dorit.

După o pauză detectivul reluă:

— D. Larmette a regulat foarte bine furtul. Poliţia oficială nu putea de cât să cadă în cursa ce i s'a întins. Pietrele dispărute aŭ fost răpite de către însăşĭ Larmette şi tovarăşiĭ săĭ... Le-a schimbat numaĭ locul, şi cum soluţia aceasta este cea maĭ simplă dintre toate, nu va veni în mintea nimănuia.

— Le-a schimbat locul, spuĭ? Dar atuncĭ ar putea fi găsite?

— Cu cea maĭ mare înlesnire. Sunt într'un sertar care nicĭ nu e închis cu cheia. Le-am privit chiar eŭ, şi le-am avut în mână.

— D-ta?.. Dar atuncĭ?..

— Fără îndoială, te gândeştĭ că în asemenea împrejurărĭ arestarea celor treĭ complicĭ devine foarte uşoară. Eĭ bine, d-ră, trebue să'ţĭ spun că te înşelĭ. Pietrele acestea sunt acum de nerecunoscut; aŭ fost expuse căldurii unuĭ cuptor electric, care are proprietatea de a le decolora, de a le face opace. Şi pietrele acestea vor rămânea astfel până în ziua când d. Larmette va bine-voi să le dea strălucirea lor primitivă prin ajutorul radiumuluĭ. Pentru moment aŭ devenit nişte corindoane absolut comune.

Floriana rămase într'o atitudine oare-cum necrezătoare.

— Te încredinţez că lucrurile s'aŭ petrecut întocmaĭ aşa cum ţi-am spus eŭ, zise detectivul supărat.

— Oh! domnule, răspunse Floriana repede, te cred, vreaŭ să te cred; dar nu pot înţelege bine.

— Văd că n'am cuvânt să mă supăr; dar cum ţin să te conving nu-ţĭ voi ascunde nimica. Care a fost mobilul acestuĭ furt simulat?... Să se dea tâlharuluĭ care a furat radiumul situaţia de păgubaş de corindoane.

— Da, răspunse Floriana, concentrându-şĭ toată atenţia.

— Dacă s'ar fi furat în acelaş timp şi corindoanele de valoare şi cele comune, regele radiumuluĭ s'ar fi descoperit într'un mod prea luminos. Ar fi fost o lipsă de dibăcie neadmisibilă din partea unuĭ ştrengar care a putut fi destul de abil pentru a organiza cu izbândă furtul radiumuluĭ de pe întregul glob. Pe de altă parte, pietrele puteaŭ fi păstrate tot în magazin prin sistemul decolorăriĭ cu cuptorul electric.

— Acum am început să văd şi eŭ maĭ lămurit, murmură Floriana, turburată.

«Inţeleg şi admir puterea creerului care poate prevedea asemenea complicaţii.

O roşeaţă uşoară acoperi obrajii lui Dick Fann.

— Am văzut eŭ însumi corindoanele devenite fără strălucire, continuă dânsul. Un trimes al lui Dick Fann trebuia să-i nelinişteascâ; mi-aŭ arătat pietrele, mi-aŭ spus numărul lor, care este cu mult mai mare de cât acela al pietrelor preţioase furate.

— Superior?... Dar atunci?

— Tocmai faptul acesta dovedeşte seriozitatea afirmaţiilor mele. Magazinul Larmette şi comp. neavând de cât o clientelă din lumea cea mai bogată a Parisului n'avea ce face cu o mare cantitate de corindoane ordinare. Pietrele acestea nu se vând cât într'un mod excepţional într'un asemenea magazin. Şi acum acolo eraŭ 1450 de corindoane ordinare, se vede bine că pe lângă cele transformate prin cuptorul electric, mai eraŭ şi corindoanele furate.

Floriana începea să fie din ce in ce mai convinsă, fapt de care Dick era cât se poate de mulţumit.

— M'am dat drept chiromancian, continuă dânsul, şi în această calitate am examinat mâinile d-lor Larmette şi comp. Şi pe când le debitam oare-cari fraze şarlataneşti asupra liniilor din palmă, observam urmele uşoare lăsate de manipularea cuptorului electric.

— Cum spui?

— Aşa este, d-şoară. Ori cât de multe măsuri ar lua cine-va, urmele acestea rămân cât-va zile. Eŭ ştiam lucrul acesta, şi căutam urmele; de aceia le-am şi găsit. Dar mărturisirea cea mai formală a fost neliniştea pe care am citit-o in trăsăturile celor doi tovarăşi ai lui Larmette; privirile autoritare pe cari acesta din urmă le arunca tovarăşilor săi...

— Cum, oamenii aceştia aŭ fost destul de imprudenţi pentru ca în faţa d-tale..?

Detectivul râse din noŭ.

— Oh! în momentele acelea toată atenţia mea era încordată la trăsăturile palmelor; trebue să le daŭ dreptate: într'un mod normal era imposibil să-i văd.

— Atunci? murmură Floriana. Iar încep să nu mai înţeleg nimic.

— Dacă nu mă laşi să mă explic. Intr'un mod normal nu-i puteam vevea; dar i-am văzut printr'un mijloc anormal, pe care dânşii nu-l puteaŭ bănui.

Zicând acestea scoase din buzunar ochelarii bizari pe cari ii purtase în timpul vizitei la d. Larmette.

— Cu ajutorul acestor ochelari, domnişoară, am putut vedea într'un mod anormal.

«Este un instrument de optică special, format din suprapunerea mai multor prizme, care îmi îngădue să văd chiar ceia ce se petrece la spatele meŭ. Când mă aplec puţin înainte, văd lămurit feţele persoanelor dinaintea meu, de şi acestea sunt încredinţate că nu le văd de cât picioarele.

«Dar preumblarea noastră se va sfârşi în curând; de aceia trebue să mă grăbesc.

«Un funcţionar de la Larmette m'a urmărit până la Grand Hotel, şi s'a interesat la biurou de apartamentul ocupat de sir Braddy. Eŭ am străbătut imobilul şi folosindu-mă de singurătatea coridoarelor m'am transformat în persoana mea adevărată.

«Chiar astă seară voi pleca din Paris; mă întorc în Englitera.

— Cum, pleci?

Floriana pronunţase aceste cuvinte aproape cu groază.

— Trebue să plec, domnişoară. Larmette ştie că d-ta ai fost pe la mine. Despre asta să nu te îndoeşti nici un moment. Voi dispare acuma pentru ca să-l linişetsc, dar după cum ţi-am făgăduit, voi lua parte împreună cu d-ta la cursa New-York-Paris. Dar atunci nu voi mai fi Dick Fann, ci voi fi Frachay, watmanul devotat pe care l'ai angajat.

La cuvîntul acesta «angajat», care în Canada şi în toate ţările de sub dominaţia engleză, înseamnă «logodit», o roşeaţă uşoară, acoperi obrajii Florianei.

Dick păru că nu observă lucrul acesta, şi continuă:

— Servitorul meŭ Jean Brot, va intra în serviciul d-tale chiar de mâine dimineaţă. E un ştrengar parizian in care poţi avea toată încrederea; răspund eŭ de dânsul. Dânsul va supraveghia-o pe d-na Patorne, şi duşmanii noştri vor putea fi astfel înşelaţi, fără teamă că vom cădea în vre-o cursă.

— Nu uiţi, murmură Floriana, că plecarea pentru matshul organizat de «Le Matin» are loc peste şease zile.

— Peste cinci zile, cu trenul de orele şapte, vei aştepta la gara Lyon pe mecanicul d-tale Frachay.

— La gara Lyon?

— Da. Frachay locueşte în Maçon; prin urmare, de acolo va sosi.

— Aşa dar, acest Frachay există în adevăr?

— Fără îndoială. Altminteri, cea mai mică anchetă a duşmanilor noştri ne-ar da de gol; şi dânşii vor face anchetă, pentru că sunt oameni bănuitori.

— Dar atunci, dacă iei numele unui om care există, omul acesta va fi descoperit.

Nici de cum. Frachay este un taciturn; trăeşte întotdeauna foare retras, şi nu-şi încredinţează afacerile nimănuia. E la mijloc o durere de inimă pe care am descoperit-o pe când căutam cu totul altăceva. Durerea aceasta, mulţumită câtorva cuvinte pe cari leam şoptit la urechea unei a treia persoane, va lua sfârşit in curând. Atunci credeam că nu fac decât o acţiune bună; acum se întâmplă că acţiunea aceasta ne va servi şi nouă. Frachay işi va părăsi locuinţa într'un mod misterios peste cinci zile şi va pleca la Uargla in Algeria.

— De ce tocmai la Uargla?

— Pentru că acolo se află a treia persoană. Dar nu mai stărui asupra acestui punct... E la mijloc un mic secret, care nu-mi aparţine...

«Aşa dar, rămâi cu bine, d-ră; peste cinci zile, la gara Lyon, Frachay va avea onoarea să te salute.

Şi fără să-i mai lase timp să răspundă, se adresă watmanului:

— Stop!

Taximetrul se opri.

Dick strînse cu căldură mâna prietenei sale şi porni de-a lungul căii Wagram. Floriana dădu watmanului adresa locuinţei sale.

Drăguţa canadiană rămăsese visătoare.

In fundul inimei sale simţia un regret de care nu se mira de loc. Ii părea rău că nu-i spusese lui Dick Farm ce loc ocupa dânsul în spiritul şi inima ei printre ceilalţi prieteni, deşi il cunoştea de aşa de puţină vreme.

CAP. III.

In care Dick Fann reprezintă în acelaş timp două personagii

Pe la orele opt seara doi oameni staţionau pe trotuar în faţa intrării dela Grand Hotel.

Oamenii aceştia stăteau sub frunzişul arborilor de pe bulevardul Capuţinilor, şi scrutau cu atenţie pe toţi aceia cari îşi făceau apariţia in vestibulul feeric iluminat al hotelului.

— Crezi că va veni? întrebă unul dintre ei, în care oricine ar fi putut recunoaşte pe funcţionarul care fusese trimis de bijutierul din strada Păcii în urmărirea lui Dick Fann.

— Aşa sper, răspunse celalt. Dacă chiromancianul nu s'a înşelat, indrăcitul acela de Dick Fann trebuie să vie în seara asta.

— Eşti neliniştit din pricina lui, domnule Larmette?

— Cerbul care nu s'ar nelinişti când simte copoii, n'ar mai merita să se numească cerb.

Stătură o bucată de vreme in aşteptare. Deodată, tresăriră amândoi. In vestibulul bine iluminat apăruse

un om îmbrăcat într'un pardesiu gri.

— Dânsul este, domnule Larmette.

— Văd bine. Tare aş vrea să-l pot surprinde în timpul convorbireĭ pe care va avea-o cu sir Braddy.

— Nu s'ar mira oare că te vede tocmaĭ pe d-ta?

— Nicĭ de cum. Lucrul acesta este cât se poate de natural. Oare nu sunt eŭ păgubaşul, şi n'am dreptul să fiŭ nerăbdător când este vorba de descoperirea hoţilor?

Şi apoĭ Davis, în faţa interesuluĭ pe care il prezintă faptul de a putea auzi chiar din propria gură a luĭ Dick Fann ce crede dânsul despre afacerea aceasta...

— Ştiŭ..., dar pasul pe care voeştĭ să-l facĭ e primejdios.

— Viaţa, dragul meŭ, nu este de cât o continuă apărare împotriva unor primejdiĭ fără de număr.

Eŭ sunt de părere că e maĭ bine să facem faţă primejdieĭ; aceasta este adevărata tactică. Dacă Dick Fann se înşeală, îl vom lăsa să meargă înainte pe drumul pe care a apucat. Dacă îl vedem că e pe calea care l'ar putea conduce spre adevăr, atuncĭ...

— Aşa dar, domnule Larmette, n'aĭ sta la îndoială să întrebuinţezĭ chiar şi mijloacele cele marĭ?

— Eĭ, dragul meu, din fericire, există în Paris nişte apaşĭ foarte cum se cade, carĭ pricep de minune să facă asemenea afacerĭ într'un mod cât se poate de discret. Mă duc să văd ce spune sir Braddy. Aşteaptă-mă în sala de consumaţie.

Şi fără să maĭ aştepte răspunsul tovarăşuluĭ său, pătrunse în vestibul.

In timpul acesta Dick Fann ajunsese la primul etaj. Se oprise în faţa uşiĭ apartamentuluĭ cu numărul 4, şi după ce se asigurase că culoarul era deşert, scoase o chee din buzunar şi deschise uşa.

Intră, şi după ce puse zăvorul pe dinăuntru, respiră uşurat.

(Va urma)

CURIOZITĂŢI NATURALE

Un monstru uman

George Lippert a murit în vârstă de 70 anĭ, în Salem (Oregon) oraşul său natal, în plină glorie. Lumea fenomenelor pierde într'însul una din cele maĭ preţioase curiozităţĭ vitale. El s'a născut în anul 1837. La vârsta de 20 anĭ el intră în circul celebruluĭ Barnum cu care făcu de maĭ multe orĭ înconjurul lumeĭ... El avu 2 inimĭ şi treĭ picioare. Cincĭ-epre-zece zile înaintea morţeĭ sale el fu remarcat de mediciĭ carĭ semnalaseră că inima dreaptă icetase brusc de a maĭ bate pe când cea stângă bătea anormal. La autopsie s'a relevat că inimile erau în mărime egală dar nu erau aşezate una în dreptul celeĭ-lalte.

L. K.

Negustorii de cărţi din Constantinopol

Plimbându-vă pe uliţele Constantinopoluluĭ un lucru vă va frapa — desigur: lipsa librăriilor. Această lipsă nu e însă decât aparentă, căcĭ dacă vă afundaţĭ prin străduţele obscure şi strâmte găsiţĭ icĭ colo micĭ chichineţe unde un negustor turc, persan, arab saŭ egiptean, vinde „cărţĭ noĭ şi cărţĭ de ocazie" — după formula lor consacrată.

Am pronunţat cuvântul *negustorĭ*; — gravă eroare! Aceştĭ vânzătorĭ de cărţĭ, prin legea musulmană, n'aŭ dreptul de a vinde decât o copie a Coranuluĭ, — maĭ cu seamă *ghiaurilor*.

Dacă sunteţĭ un „ghiaur" şi doriţĭ să vă procuraţĭ un exemplar al cărţeĭ sfinte, trebue să întrebuinţaţĭ tactica următoare: Intraţĭ în chichineaţă şi luându-vă un aer devotat, ziceţĭ negustoruluĭ:

— Eŭ vă voĭ fi deapururĭ recunoscător dacă îmĭ veţĭ da o copie a Coranuluĭ.

— Cum sunt un adevărat credincios, vă va răspunde omul, eŭ consider ca o datorie să ajut pe un necredincios în cunoaşterea legeĭ şi religieĭ noastre. In consecinţă consimt să vă fac cadoŭ această carte, bineînţeles luându-vă tot deodată un preţ maĭ ridicat.

El spune apoĭ o cifră, şi voĭ o veţĭ discuta, dar trebue să luaţĭ bine seama, să evitaţĭ orĭ ce aluzie la cartea pe care aţĭ luat-o, căcĭ aminterĭ aveţĭ neplăcerĭ grave.

X.

POŞTA REDACŢIEI

D-luĭ Em. Bieg.—Iĭ va veni rândul.— nu te grăbi. Maĭ trimite'mĭ până atuncĭ bucăţĭ scurte.

D-luĭ P. G. Georg.— Dela d-ta aşteptăm încă noutăţĭ îmbucurătoare.

D-lor Thesim, Valter, etc.—D-voastră eraţĭ printre ceĭ maĭ regulaţĭ colaboratorĭ aĭ „Ziaruluĭ Călătoriilor",—de ce v'aţĭ întrerupt activitatea?

TOŢI ABONAŢII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari şi de valoare premii:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una puşcă fină de vânătoare**, cu 2 ţevi, cal. 12, din vechia şi renumita fabrică **Pieper-Bayard**.

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard**, modelul cel mai noŭ, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, **Pieper-Bayard**, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victorieĭ, furnizorul Curţeĭ Regale.

5) **Una oglindă mare veneţiană** de cristal;

6) **Una măsuţă de toaletă**, cu oglinzĭ de cristal;

7) **Una maşină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablouri**.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biuroŭ**;

10) **Una chisea de argint de China**, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victorieĭ, 53.

11) **Un gramofon perfecţionat**;

12) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victorieĭ, 54.

13) **Una fructieră**, argintată şi aurită, cu 12 cuţite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil**, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie şi bambu, **D. Litmann**, strada Lipscanĭ, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 lunĭ la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 lunĭ la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premiĭ se oferă cu începere de azĭ. prin tragere la sorţĭ, abonaţilor «Ziaruluĭ Călătoriilor».

Preţul abonamentuluĭ leĭ 5 p. un an, 2.50 p. 6 lunĭ.

La 21 Maiu are loc tragerea marilor premiĭ pe carĭ ziarul

„UNIVERSUL“

Le oferă gratuit abonaților săĭ. Aceste premiĭ, in valoare de peste 60,000 leĭ sunt:

O CASA în BUCUREȘTI, strada 10 Maiŭ, No. 36

Fostă proprietate a d-luĭ T. Teodorescu, liberă de orĭ-ce sarcină, construcție nouă, 5 încăperĭ.

TRAGEREA

LA

21 Maiŭ

Premii

In valoare de peste

60,000

LEI

UN DORMITOR DE BRONZ

Cumpărat de la cel maĭ bine asortat magazin în această branșă, «Industria metalică Marcu», Bd. Elisabeta, 8

Un Salonaș stil Ludovic al XV-lea Foarte elegant, aurit formând o podoabă în casă.

O mare și elegantă oglindă venețiană

O garnitură de mobilă p. grădină Compusă din: o canapea, două fotoliurĭ, o masă și patru scaune.

Una mașină de cusut Toate acestea cumpărate de la primul magazin de mobile „La Centrala“ **Marco Dattelkremer**, str. Carol 62

O pendulă modernă de biuroŭ

care se întoarce la 400 zile, cumpărată dela cunoscutul magazin de ceasornicărie și bijuterie **Smith et Stratulat**, Calea Victorieĭ, No. 53

Un bogat serviciŭ de bucătărie

„Kosmos“ în valoare de 500 leĭ, cumpărat de la cel maĭ bine asortat magazin de fierărie și articole pentru menaj **A. Aritonovicĭ et I. Paloșanu**, calea Victorieĭ 144. Sucursala strada Colțeĭ No. 4.

Un bogat piedestal de marmoră pentru florĭ, foarte elegant și de mare preț.
Un gramofon perfecționat
Una vioară sistem Stradivarius, cumpărată de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder.
Un flaut ornat cu fildeș, cumpărat dela magazinul „Harpa“, strada Colțeĭ No. 5.
Două stofe de mătase pentru roche, cumpărate din Paris, anume pentru premiĭ în valoare de una mie leĭ.
Un ceasornic de aur pentru bărbat
Un ceasornic de aur pentru damă cu o mare piatră de briliant.
Un inel de aur pentru bărbat
Un inel de aur pentru damă
O ghebă națională de postav alb, cusută artistic cu găitane negre, pentru d-șoare.
Două paltonașe pentru fetițe
Patru artistice tablourĭ aquarele
Un binoclu
Două jugurĭ de frunte pentru boĭ, cumpărate dela societatea pentru protecția animalelor.
Un vas elegant de salon
Treĭ tablourĭ artistice
20 abonamente pentru un an la «Veselia»
10 » p. un an la «Ziarul Călătoriilor».

Cu toate că acordă aceste marĭ premiĭ, «Universul» menține aceleașĭ prețurĭ de abonament, adică: Leĭ 18 p. un an; leĭ 9.15 p. 6 lunĭ; leĭ 4.65 p. 3 lunĭ.

Abonațiĭ primesc gratuit **«Universul literar»**, iar ceĭ carĭ se abonează cu începere de azĭ, maĭ primesc și

Un volum din Memoriile Regelui Carol I

Spre a participa la premiĭ, abonațiĭ pe un an, primesc 30 de bonurĭ; pe 6 lunĭ 14 bonurĭ, iar pe 3 lunĭ 5 bonurĭ.

Anul XII.—No. 681. 0 BANI IN T1OATA ŢARA Mercurĭ, 26 Maiŭ, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTĂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată ţara
« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacţia şi Administraţia
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARŢEA —

O CEREMONIE BIZARĂ IN BIRMANIA.—(Vezĭ pag. 4360).

O ceremonie bizară în Birmania

Toate popoarele din Indo-China, din toate epocile, aŭ fost cu totul ahtiate după bijuteriĭ şi găteli excentrice, şi în mod special birmaniĭ cari s'aŭ găsit în contact des cu naţiunile din Hindustan şi cari (ţară, bărbaţĭ, femeĭ şi copiĭ), poartă aproape toată bogăţia lor pe picioare, în degete, pe braţe, în nas şi în urechĭ. Din cea maĭ fragedă tinereţe, birmaniĭ de ambele sexe sunt încărcaţĭ de brăţărĭ şi de alte multe bijuteriĭ. Eĭ se plimbă cu totul goĭ pe străzĭ, purtând drept orĭ-ce «haină» câte-va bijuteriĭ saŭ ornamente simple. Când sunt marĭ, bărbaţiĭ ca şi femeile, ţind din ce în ce maĭ mult să'şi procure cele maĭ preţioase bijuteriĭ de aur şi argint, pe carĭ le poartă cu mândrie. Dar pentru gătirea cu aceste bijuteriĭ există o lege cu un regulament special care nu permite nimănuia să se împodobească după un gust propriŭ şi după fantezia'ĭ personală; chiar ceĭ maĭ nobilĭ şi maĭ bogaţĭ n'aŭ de loc dreptul să poarte bijuteriile şi gătelile lor maĭ neobicinuite fără abrobarea regeluĭ Birmaniei.

Actualmente nu există printre birmanĭ om care să aibă un singur deget neîmpodobit cu un inel măcar incrustat cu un diamant, rubin orĭ safir. Tinerele fete şi în general tinerimea pînă la vârsta de 16—17 anĭ, poartă coliere de aur cu forme variĭ, brăţărĭ din acelaş metal, iar la picioare lănţişoare tot de aur.

Printre bijuteriile purtate de ambele sexe se găsesc, bine înţeles, şi cerceĭ, şi pentru introducerea lor în urechĭ acestea trebue de sigur găurite. Găurirea urechilor, în Birmania, se face într'un mod foarte puţin simplu şi comun, cel puţin în clasele înalte, şi acest act e însoţit de ceremoniĭ rituale cu totul originale şi foarte complicate. Azĭ s'a renunţat întru cât-va—în general—la găurirea urechilor băeţilor, deşi altădată reprezentanţiĭ ambelor sexe aveaŭ urechile găurite.

In general se aşteaptă pînă când tânăra fată a atins vârsta de 12 saŭ 14 anĭ, şi ziua în care i se găuresc urechile e o zi de sărbătoare şi de solemnitate pentru familiĭ. La început gaura e mică, dar apoĭ e mărită cu ajutorul uneĭ foi subţire de aur răsucită în spirală ca un resort; lungimea eĭ e de 8—9 c.m. şi lăţimea sa de 5—6; acest mic cilindru, numit *nadaung*, e introdus în gaură şi el determină, prin felul săŭ, mărirea continuă a găureĭ. Se întrebuinţează uneorĭ, la început, în loc de *nadaung*, *nagat*-ul, puţin maĭ gros şi maĭ dureros decât cel dintâĭ, pentru urechile copiilor. Când găurile sunt destul de marĭ, se introduc în ele felurite cerceĭ de toate genurile şi când fetele devin femeĭ, foarte curând, partea de jos a urechilor lor se prelungeşte din cauza greutăţeĭ cerceilor de aur şi alte metale atârnate de ele.

Ilustraţia întâeĭ pagine a acestuĭ număr e o imagine limpede a somptuozităţeĭ serbăreĭ la care se găuresc urechile uneĭ tinere fete de familie bogată.

Serbarea aceasta e într'un templu. Pentru înfrumuseţarea eĭ aŭ fost angajaţĭ actorĭ carĭ danţează pe platforma intrăreĭ templuluĭ îmbrăcaţĭ cu vesminte de teatru şi cu pălăriĭ de toate felurile. In dreapta şi în stânga sunt douĭ muzicanţĭ. Puţin maĭ dedesubt, pe o treaptă, tînăra fată, coafată, îmbrăcată cu vestminte regale şi cu o pălărie de nobleţă, se ţine dreaptă şi mută, într'o poză hieratică, pe când femeile vorbesc, fumează şi mănâncă fructe. Bărbaţiĭ familieĭ sunt aşezaţĭ în stânga, cu capetele înfăşurate într'o eşarpă de mătase, *gaungbaung*, pe care n'o poartă de fel în viaţa de toate zilele.

Se servesc cu fructe incontinuŭ, fumează, cântă, şi ceremonia aceasta, plină de bizareriĭ absurde şi de comedie, o sfârşesc abia după ce înoptează de-abinelea, când se despart uniĭ de alţiĭ, după ce aŭ făcut o urare consacrată tânăreĭ căreia i s'aŭ găurit urechile, ducând în inimile lor senzaţia vie încă a uneĭ desfătărĭ deosebite.

FI.

CÂRMACIUL-FANTOMĂ

Era în vara anuluĭ 18...

O corabie engleză, «Vulcanul», de sub comanda căpitanuluĭ Isaac Johnson, reîntorcându-se din Indiĭ, încărcată pe jumătate cu ceaĭ, se opri la Capul Negru, pe coasta Bengueleĭ, cu scopul de a încărca de aicĭ fildeş pentru a-şĭ completa astfel încărcătura. Dar comisionerul cu care se găsea în relaţiunĭ de afacerĭ îĭ spuse căpitanuluĭ că vânătoriĭ de elefanţĭ nu sosiseră încă şi ca atare va trebui să se urce în susul fluviuluĭ canibalilor, pe o distanţă ca de cincisprezece mile, dacă vrea să-ĭ găsească.

Această întâmplare supără puţin pe căpitanul Johnson, dar fiind-că nu ar fi câştigat nimic dacă şi-ar fi dat pe faţă nemulţumirea sa, hotărî să se pregătească bărcile şi să plece întru întâlnirea recalcitranţilor vânătorĭ.

Fu nevoe de patru drumurĭ pentru a se aduce tot acest fildeş pe cheiul de îmbarcare; dar profitând de maree, transportul n'a durat maĭ mult de patru zile. In cel din urmă drum căpitanul se duse în persoană, lăsând corabia sub comanda primuluĭ locotenent. Sosind în satul în care era înmagazinat fildeşul, fu foarte surprins găsindu-l aproape cu totul pustiŭ. Ceru lămurirĭ asupra acesteĭ întâmplărĭ neobişnuite, dar indigeniĭ cărora se adresase nu putură saŭ nu voiră să-ĭ dea nicĭ o ştiinţă; numaĭ după ce fură îmbarcaţĭ în luntre şi plătiţĭ, se hotărîră să-ĭ spună că locuitoriĭ satuluĭ fugiseră, fiind că se vestise că holera se cobora pe riŭ.

Această noutate teribilă fu cunoscută îndată de mateloţĭ, carĭ se grăbiră să intre în bărcĭ şi apoĭ în corabie, unde fildeşul fu aşezat în grabă.

Se înoptase când «Vulcan», cu încărcătura completă, părăsi această coastă molipsită, împins de un vânt bun de nord-est. A doua zi, dimineaţa, după dejun, în momentul când echipajul se bucura că era în afară de orĭ-ce pericol, un tînăr numit Walter Addison, se simţi deodată bolnav. Addison era favoritul echipajuluĭ ca şi al ofiţerilor, astfel că toată lumea de pe bordul luĭ «Vulcan» fu consternată când auzi că e bolnav, cu atât maĭ mult, cu cât starea luĭ părea foarte gravă.

Cuprins de aiurărĭ şi de frigurĭ, sărmanul tînăr în maĭ puţin de două ceasurĭ ajunse într'un aşa hal de slăbiciune, încât semăna cu un adevărat cadavru. Suferi oribil pînă la amiazĭ, apoĭ rămase nemişcat şi rece, iar vestea morţeĭ luĭ străbătu de la un capăt la celalt al corăbieĭ.

De ce murise oare? De holeră?.. Aceasta era prima victimă. Care va fi a doua?

Dintr'odată întreg echipajul fu cuprins de panică şi nimeni nu maĭ îndrăzni să se atingă de cadavrul luĭ Addison. Noaptea se apropia. Era o linişte desăvârşită. In zadar căpitanul inzista a se procede fără întârziere la obişnuita înmormântare—şi cu drept cuvânt, căcĭ o întârziere maĭ îndelungată ar fi avut ce urmare activarea contagiuneĭ, — mateloţiĭ însă plecaŭ capetele cu descurajare şi nu ziceaŭ nimic.

Faţă cu inutilitatea vădită a sforţărilor sale pentru a'şĭ scoate oameniĭ din stupida lor prostraţie, căpitanul Johnson întrebă pe locotenentul săŭ dacă ar fi dispus să'l ajute în funebra şi sumara ceremonie de a arunca acel cadavru periculos peste bord. Locotenentul consimţi nu fără oare-care ezitare, şi ceĭ douĭ ofiţerĭ se apropiară pentru a procede la înmormântarea holericuluĭ.

Infăşurară cadavrul într'o pânză fără a o maĭ coase şi fără a maĭ atârna de picioarele mortuluĭ vre-o greutate pentru a'l împiedica să plutească pe valurĭ. Astfel înfăşurat, îl aruncă în mare, peste bord, cu cea maĭ mare grabă, întovărăşindu-l totodată şi de o scurtă dar fierbinte rugăciune.

Sosise vremea schimbăreĭ corvezeĭ,

dar nimenĭ din personalul înebunit de frică nu voia să se coboare, ci se depărta cu oroare de locul unde murise nenorocitul lor tovarăş. Se îngrămădeaŭ uniĭ peste alţiĭ în barca cea mare, neştiind cum ar face maĭ bine ca să evite molipsirea, şi se priveau uniĭ pe alţiĭ cu ochĭ fricoşĭ şi bănuitorĭ.

In timpul acesta brisa uşoară care se deşteptase şi care de câtva timp căuta par'că să se orienteze, se schimbă într'un vânt puternic dela est-nord-est. Incurând vântul deveni din ce în ce maĭ tare şi înainte de miezul nopţeĭ toată lumea era ocupată cu manevra. Pânzele catargului fură strânse repede şi de aci înainte se părea că fie-care şi-a redobândit sângele săŭ rece. Nicĭ un semn neliniştitor, dealmintrelea, nu se manifestase, speranţa revenea şi toată lumea era la post, ca şi cum nimic extraordinar nu s'ar fi întâmplat şi că frica lor a fost o copilărie.

Bătea un vânt rece, însă era un vânt regulat, şi corabia mergea de minune. Clopotul sta atârnat şi la ora hotărâtă, bătrâtă, bătrânul Bill Shippen, care era la bară, se ridică şi sună două-spre-zece şi jumătate. Abia se aşeză la postul săŭ, cu ochiĭ ţintă pe compas, când simţi o mână că se pune pe umărul săŭ. Se întoarse repede şi văzu în faţa luĭ, la lumina agitată a felinaruluĭ... ce?... faţa lividă a luĭ Walter Addison!...

Bătrânul matelot rămase o clipă ca împetrit în faţa acesteĭ apariţiĭ înspăimântătoare; pe urmă scoţând un răcnet de frică, lăsă cârma şi fugi.

Corabia lăsată în voea eĭ, nu întârzie de a lua o rea poziţie, şi cum oferea vântuluĭ suprafaţa umflată a pânzelor celor marĭ, începu să se încline într'o parte în chip îngrijitor. Dar atuncĭ spectrul luĭ Walter Addison, care făcuse pe Timonier să fugă, îĭ luă locul şi îndată totul reintră în ordine; era şi timpul!

In vremea aceasta, răcnetul luĭ Bill Shippen făcu să sară în picioare tot echipagiul, ca un singur om. Pentru toată lumea, răcnetul acesta înspăimântător nu avea altă însemnare de cât aceea că Bill era atins de holeră; decĭ el era a doua victimă a flageluluĭ!

Dar, în mijlocul acestor explicaţiunĭ confuze, întretăiate de strigăte de spaimă, începu să se desvălue ceva adevărat. Mulţimea se grămădi în spre teatrul ciudateĭ întâmplărĭ şi îndată văzu o fantomă la bară: fantoma luĭWalter Addison, cel care fusese aruncat în mare, ca mort, cu câteva ore maĭ înainte! Nimenĭ nu îndrăzni să se apropie. Dealtmintrelea nimenĭ nu avu măcar puterea să fugă, căcĭ toţĭ ieraŭ ca ţintuiţĭ de podea, muţĭ, cu genunchiĭ tremurând, incapabilĭ de a spune o vorbă saŭ de a face un pas.

— Tovarăşĭ, zise fantoma cu un glas stins, ajutaţi-mă, saŭ voiŭ leşina. Sunt slab şi tare mi-ĭ frig!

După o clipă de ezitare, căpitanul Iohnson înaintă şi pipăind acea formă omenească, ce în întregime avea înfăţişarea unuĭ spectru, dar care cu toate acestea vorbea, se încredinţă că nu era de loc o fantomă, căcĭ tremura de frig, fiind cu desăvârşire udă. Atuncĭ mateloţiĭ la rândul lor se apropiară şi recunoscură că cu adevărat era corpul viŭ al tânăruluĭ lor camarad Walter Addison, în carne şi oase.

Dus în propria luĭ cabină de cătră căpitan, înviatul fu înconjurat de căutarea cea maĭ îngrijită, şi după puţină vreme fu în stare de a da explicaţiunĭ asupra ciudateĭ sale... frustărĭ.

Se pare că tânărul matelot căzuse în letargie din pricina suferinţelor sale, rezultatul dealtmintrelea al unuĭ atac de holeră, ceeace nu este fără exemplu. Brusca scufundare în apă rece redeşteptase simţurile paralizate ale luĭ Walter, şi cum corabia mergea încetişor, el a trebuit să o urmeze în not, şi cu preţul unor sforţărĭ supraomeneştĭ şi în starea sa de slăbiciune, prinse în sfârşit lanţurile cârmeĭ. Atuncĭ încercă să strige în ajutor, dar nu isbuti să scoată măcar un sunet cât de slab şi rămase în această stare până când îşĭ redobândi atâta putere ca să-şĭ poată continua opera propriei sale scăpărĭ. Atinge în sfârşit falşele saborduri, apoĭ funiile. Ajuns aci marea luĭ slăbiciune îl sileşte din noŭ să se oprească şi rămâne o bucată de vreme nesimţitor. Revenindu-şĭ în fire, pătrunde în interiorul corăbieĭ, se îndreaptă înspre cârmă la locul cel maĭ apropiat unde poate să găsească pe cineva şi îndată soseşte la spatele timonieruluĭ.

Dacă acest sărman Addison, în loc ca vorbească a pus într'un chip aşa de tragic mâna pe umărul superstiţiosuluĭ Bill Shippen, apoĭ a făcut-o nu pentru că a vrut să joace rolul de fantomă, vaĭ! nu, nicĭ nu s'a gândit la lucrul acesta, dar pentru că nu-ĭ revenise glasul. El se încercase în maĭ multe rândurĭ să strige, dar nicĭ un sunet nu eşise printre buzele sale îngheţate. De îndată ce s'a găsit în faţa timonieruluĭ, cu desnădejdea în suflet văzu pe poltron fugând în galop, lăsând cârma corăbieĭ, cu rizicul uneĭ primejdiĭ de altmintrelea reale şi maĭ teribile decât acea a uneĭ fantome.

Sub impulsul unuĭ fel de instinct, din fericire, tânărul, văzând primejdia, se repezi la cârmă şi aşeză corabia în vânt. Zguduitura fără îndoeală a fost puternică, în tot cazul îndestulătoare pentru a redeştepta complet simţurile sale şi a'ĭ reda glasul indispensabil.

Când se lumină ziuă, Walter Addison era în afară de orice pericol.

Cât despre holeră, prima sa victimă scăpându-ĭ, nu maĭ nelinişti echipajul de pe «Vulcan», care sosi fericit în port, unde nicĭ nu se bănuia măcar întâmplarea dramatică ce se petrecuse.

Trad. de **Nelli Nelini.**

DAYAKII

Dayakiĭ carĭ formează populaţia aborigenă a insuleĭ Borneo pot fi divizaţĭ în maĭ multe grupurĭ carĭ se deosibesc între ele prin diferite particularităţĭ fizice, limbă şi calităţĭ morale. Moravurile însă şi obiceiurile lor diferă foarte puţin şi se observă maĭ aceleaşĭ datine cu privire la naştere, la căsătorie şi la moarte.

Dacă un Dayak bogat voeşte să ceară în căsătorie o fată, trimete la aceea a căreĭ mână doreşte să o aibă pe unul din amiciĭ săĭ cu perle, un vas de zinc şi câte-va rochiĭ. Dacă tînăra fată primeşte aceste darurĭ, propunerea de căsătorie se socoteşte acceptată; după două lunĭ de la data aceasta logodnicul face o vizită de câte-va zile părinţilor viitoareĭ sale soţiĭ, cărora le dă două sclave; atuncĭ căsătoria poate să se facă.

Eticheta dayakă opreşte pe logodnic să mănânce din aceiaş strachină cu logodnica sa. In sfârşit, rudele şi amiciĭ sunt invitaţĭ la ceremonie şi la petrecerea care urmează.

Ceĭ douĭ logodnicĭ sunt autorizaţĭ să se aşeze unul lângă altul în jurul uneĭ căldărĭ de aramă. Un bătrân al tribuluĭ înaintează pe când se trage cu tunul — un tun de calibru mic rezervat pentru împrejurărĭ marĭ—îşĭ moaie mantaua în sângele uneĭ găinĭ sau al unuĭ porc, stropeşte mâinile viitorilor soţĭ şi invoacă în favoarea lor pe zeul bărbat *Baak* şi pe zeul femeie *Hirauh*.

In timpul ceremonieĭ invitaţiĭ îşĭ exprimă diversele lor impresiunĭ prin strigăte şi râsete răsunătoare. După aceasta urmează preparativele unuĭ ospăţ omeric.

A doua zi noua pereche este autorizată să-şĭ facă o baie; invitaţiĭ sunt martorĭ ocularĭ aĭ acestuĭ din urmă act al ceremonieĭ nupţiale.

Când femeia este în ajun de a deveni mamă, bărbatul săŭ pleacă la vânătoare; îĭ este interzis să se întoarcă acasă fără să aducă câte-va capete pe carĭ să le depună la picioarele soţieĭ sale.

Când se naşte un copil i se rade imediat capul şi timp de şeapte zile este ţinut închis, spre a fi prezervat contra spiritelor rele (*antoh*), împotriva cărora se suspendă de leagănul copiluluĭ diferite talismane.

La botez copilul este acoperit de o foaie de banan.

Atuncĭ începe pentru tânărul tată o serie de penitenţe. Maĭ întâi îĭ este interzis să bea apa timp de treĭ zile; trebue să mănânce singur timp de treĭ lunĭ; mâncările nu vor avea sare, îĭ va fi interzis fumatul. După ce în modul ăsta îşĭ va plăti cu îndestulare fericirea de a fi tată, va fi liber să-şĭ reia felul de viaţă obicĭnuit.

Când moare unul dintr'aĭ lor, Dayakiĭ sună gongurile şi toată lumea se grăbeşte să vie la casa mortuară.

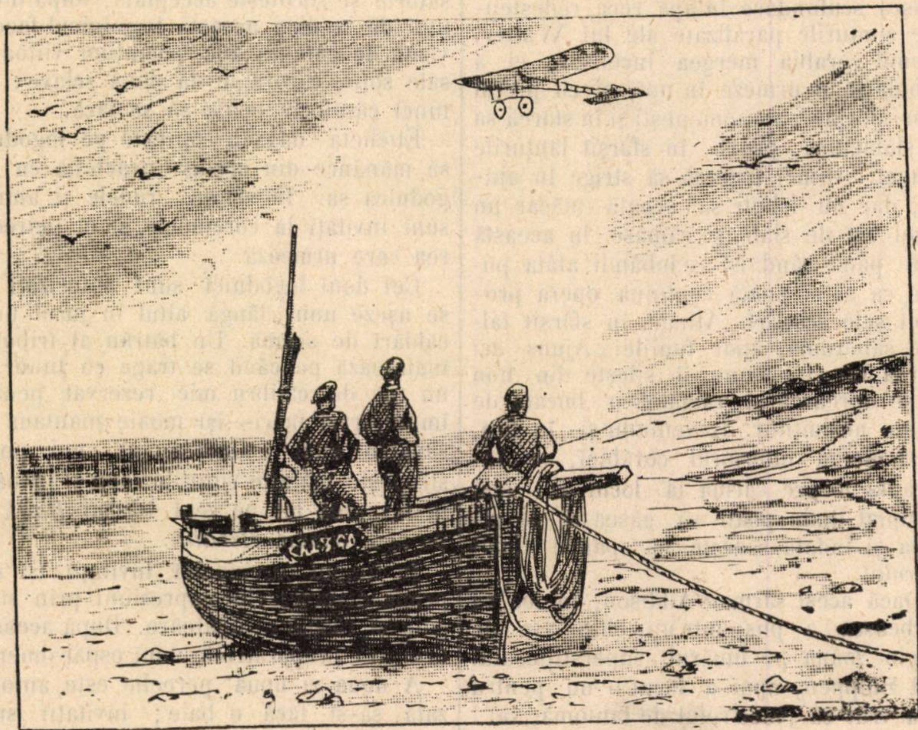
Cadavrul, după ce a fost spălat, frecat și sărat, este îmbrăcat cu cele maĭ frumoase haine pe carĭ le are și așezat pe o rogojină; apoĭ i se pun în mâinĭ armele pe carĭ le-a purtat în viață.

După ce poporul a privit îndestul, cadavrul este înfășurat în giulgiŭ și pus într'un fel de cosciug. Un cântăreț intonează un imn improvizat, o adevărată descripțiune a drumuluĭ plin de greutățĭ pe care îl va parcurge sufletul mortuluĭ înainte de a ajunge în paradisul tribuluĭ săŭ: va trebui să meargă mult, să treacă înot un fluviu, să lupte contra unuĭ potop de muște carĭ îl vor orbi, se va găsi față în față cu un urs mâncăcios, va fi obligat să împărtășească câtor-va spirite flămânde banane și va ajunge într'o pădure unde se vor plimba la răcoare sufletele părinților defunctuluĭ.

Membriĭ tribuluĭ, în semn de doliŭ, se rad la cap; în sfârșit ceĭ însărcinațĭ să transporte pe defunct la ultima locuință, vor trebui să se ferească să facă vre-un pas greșit, căcĭ asta ar însemna o grăbire a morțeĭ lor.

Arg.

Canalul Mânecei trecut din noŭ

Scoborârea aeroplanuluĭ la Doner, în Anglia

Aviatorul francez Jacques de Lesseps, cu un monoplan Blériot, a trecut nu de mult, Canalul Mâneceĭ. Cu aceiaș, ba chiar cu maĭ multă ușurință de cât maeștriĭ săĭ, el a făcut maĭ multe virajurĭ și înălțărĭ subite, carĭ aŭ produs emoție și exclamațiĭ în numeroasa mulțime de pe ambele țărmurĭ.

Ilustrația alăturată îl reprezintă pe aviator aproape de Dover, câte-va clipe înainte de scoborâre.

Minunile unui fachir

«Prin 1867 îndeplineam slujba de președinte de tribunal în Șandernagor (India) și, după cum făcusem și în anĭ trecuțĭ, hotărâĭ să'mĭ petrec vacanța judecătorească, care începea prin Decembrie, vizitând câteva provincĭ din India pe care nu le vizitasem încă. Fiindcă drumul până la Benares, — ținta călătorieĭ mele, trebuia să'l fac pe fluviul Gange, aleseĭ un fel de barcă înzestrată cu o cabină mică pentru ca să'mĭ fac călătoria. Plecaĭ din Șandernagor la 3 Ianuarie și ajunseĭ după cincĭ zile la scara Goților, unde debarcaĭ. Distanța de la scara Goților până la Benares, o parcurseĭ cu o caravană formată din patru cămile.

Ca aspect general, Benares este unul dintre cele maĭ frumoase orașe ale India și maĭ ales renumit prin frumusețea și mulțimea templelor brahmane. Șederea mea aicĭ trebuia să fie cam lungă, spre a mă mulțumi cu o simplă odaie la otel.

Tocmaĭ era să trimit servitorul meŭ în cercetare, când un prinț mahrat, retras în Benares, Peșva, a căruĭ cunoștință o făcusem la rajahul din Șandernagor, aflând de sosirea mea, îmĭ încredință un apartament în mărețul luĭ palat cu șapte caturĭ de pe malul Gangeluĭ, la stânga celebreĭ moscheĭ a luĭ Aureng Zel.

Zilnic se văd sosind din toate părțile Indieĭ miĭ de pelerinĭ, carĭ vin să îndeplinească—fie pe socoteala lor, fie pe a oamenilor bogațĭ, carĭ îĭ plătesc, rugăciunile de nouă zile pe malurile «fluviuluĭ sfânt»,—ale căruĭ ape nicăerĭ nu sunt maĭ prielnice de cât la poalele «orașuluĭ sacru». Printre aceștĭ pelerinĭ era și un fachir de ale căruĭ minunĭ se vorbia până și la Calcuta. Chemându-l să'mĭ arăte și mie una din minunile ce le putea săvârși—el nu'mĭ refuză propunerea. Ziua următoare venind, mi-a arătat două minunĭ fachirice, pe carĭ le povestesc aicĭ, așa cum le-am văzut.

In general maĭ toate casele indiene aŭ câte una saŭ două cățuĭ unde se pune jeratic peste care se aruncă zmirnă saŭ tămâie pentru miros în casă. Casa gazdeĭ mele era asortată cu maĭ multe cățuĭ din acestea, din carĭ una, după dorința fachiruluĭ, fu umplută cu jeratic, peste care aruncă un praf galben ce produse un fel de nor, umplând camera în care ne aflam. Atuncĭ începu să descânte și norul începu să capete o formă cu totul omenească și desluși foarte bine umbra saŭ întruchiparea unuĭ bătrân brahman jertfitor, îngenunchiat lângă cățuie.

Purta pe frunte semnele consacrate ale luĭ Vișnu și în jurul trupuluĭ o întreită cingătoare, semnul inițiaților din clasa preoților.

Ișĭ împreună mâinele deasupra capuluĭ ca'n timpul jertfelor și buzele i se mișcară, ca și cum ar fi rostit rugăciunĭ.

La un moment dat luă între treĭ treĭ degete puțină pulbere și o aruncă în cățuie. Doza trebue să fi fost cam mare, căcĭ numaĭ decât se produse un fum des, care umplu amândouă camerile.

După ce fumul se risipi, zăriĭ vedenia la doĭ pașĭ departe de mine întinzându-mĭ mâna sa descărnată; o luaĭ într'a mea făcându-ĭ o plecăciune și fuseĭ foarte mirat simțind-o tare, osoasă, caldă, vie...

— Ești tu într'adevăr, îĭ spuseĭ atuncĭ cu voce tare, un fost locuitor de pe pământ?

Nu isprăvisem bine vorba și cuvântul «da» ieșĭ numaĭ decât din pieptul bătrânuluĭ brahman, printr'un efect care semăna foarte mult cu acel ce l'ar produce un cuvânt scris la întuneric cu ajutorul uneĭ bucățĭ de fosfor.

— N'aĭ putea să'mĭ lașĭ ceva ca

semn de trecerea ta pe aicĭ?... continuaĭ eŭ.

Duhul rupse din întreita'ĭ cingătoare treĭ fire de bumbac, care îĭ lega șoldurile, mi le dete și se topi la picioarele mele. Credeam că se dința se isprăvise și mă găteam să ridic una din perdelele mișcătoare ale teraseĭ ca să intre puțin aer înăuntru, de oarece mă înăbușam deabinele când băgaĭ de seamă că fachirul nicĭ nu se gândea să se urnească din loc. In acelaș timp auziĭ deodată o ciudată melodie cântată cu un instrument, care mi se părea că e armonica gazdeĭ mele.

Lucru ciudat, aceasta nu'mĭ prea părea cu putință, de oarece Peșva mi-o ceruse din ajun, așa în cât nu se maĭ găsea acum în camera mea. Sunete depărtate maĭ întâĭ, se apropiară așa de mult, în cât părea că pornesc din odaia dealăturĭ. In curând mi se păru că le aud chiar în camera mea de culcare și zăriĭ, alunecând dealungul zidului, arătarea unuĭ călăreț de pagodă care scotea dintr'o armonică niște sunete plângătoare și monotone, așa cum sunt toate cântările religioase din India.

După ce făcu ocolul odăeĭ mele și al teraseĭ, pieri. Găsi instrumentul de care se servise arătarea chiar în locul unde dispăruse c'o clipă maĭ înainte.

Era intr'adevăr armonica rajahuluĭ. Cercetaĭ ușile; toate eraŭ închise și ncuiate, iar cheile în buzunar la mine.

Atuncĭ Convindersami se sculă; sudoarea-ĭ curgea păraie pe tot trupul; nenorocitul era istovit de puterĭ și cu toate acestea trebuia să pornească la drum peste câteva ceasurĭ, departe.

— Mulțumesc, îĭ spuseĭ, dându'ĭ un dar care făcu să-ĭ salte inima de bucurie de oarece-ĭ aducea aminte de țara luĭ.

«Fie ca acela, în a căruĭ stăpânire sunt cele treĭ puterĭ * să te ocrotească în drumul tăŭ spre frumoasa țară de la Miazăzi, fie ca întorcându-te să găsești că bucuria și fericirea a sălășluit în bordeiul tăŭ.

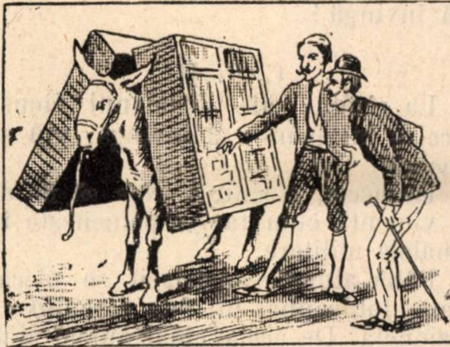
Și fachirul plecă, mulțumit de vorbele mele.

Trad. de **Delabalaci**.

* Treimea Indiană: Brahma, Vișnu și Siva.

MAGAZINE AMBULANTE

In multe țărĭ și maĭ cu seamă în Franța magazinele ambulante nu's tocmaĭ rare. Prin împrejurimile Parisuluĭ în deosebĭ, se văd deseorĭ adevărate «manufacturĭ» trase de doĭ caĭ, umblând prin toate satele și cele câte-va orășele săptămânĭ de-a rândul. Dar în Grecia unde 's cele maĭ impracticabile drumurĭ, negustorașiĭ

ambulanțĭ aŭ adoptat un alt sistem de transport:

Eĭ așează prăvălia lor mobilă pe spinarea unuĭ măgar care le-o duce 'ncotro vor.

Dacă vă ducețĭ la Atena vețĭ remarca imediat—pe la periferiĭ în special—icĭ colo, câte două vitrine mobile fixate pe spinarea unuĭ măgar aproape invizibil, în carĭ sunt expuse cele maĭ disparate obiecte; panglicĭ, hârtie de scrisorĭ și plicurĭ, penițe (deși grecĭĭ modernĭ nu's de fel literațĭ), obiecte religioase, etc., etc; —toate acestea în cuprinsul celor două galantare micĭ.

Dacă avețĭ nevoe de șireturĭ de ghete, de butonĭ pentru mânecĭ, de hârtie de țigărĭ, de un binoclu, saŭ de orĭ-ce alt lucru de acest fel,—hotelierul vostru va ieși repede în fața caseĭ și va striga imediat un negustor din aceștĭ mulțĭ carĭ toată ziua umblă pe străzĭ, într'un limbaj care vă va stupefia.

Ca toțĭ aceĭ călătorĭ carĭ aŭ doĭ ochĭ pentru a nu vedea nimic, vețĭ fi umblat ceasurĭ întregĭ fără să remarcațĭ magazinele ambulante de pe ulițele Ateneĭ și de pe cele maĭ pustiĭ bulevarde ale acestuĭ antic oraș.

— **fl.** —

PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE!

ISPRAVILE UNOR EROI

— **Roman de aventurĭ războinice de L. BOUSSENARD** —

— Urmare —

Ar fi fost destul o simplă demonstrație militară, pentru ca corpul de armată austriac să se retragă; dar mareșalul făcu greșală de a brusca atacul.

Mareșalul se temea ca nu cumva Niel și Mac-Mahon să-ĭ știrbească ceva din glorie pe care voia s'o câștige în ziua aceia, și pe când ceĭ doĭ dântâĭ se sileaŭ să înconjoare Melagnanoul, generalul d'Illiers dădu ordin trupelor sale să atace satul întărit.

Atacul acesta trebuiaŭ să'l facă tot zuaviĭ, carĭ de altfel eraŭ nerăbdătorĭ să înceapă maĭ repede lupta.

Mareșalul sosi cu statul săŭ major, și zise coloneluluĭ zuavilor:

— Voesc să'mĭ cucerești poziția aceasta.

Și făcând un gest larg cu sabia, comandă:

— Inainte!

Dar zuaviĭ nu ascultaŭ de cât de ordinul coloneluluĭ lor. Și colonelul nu spusese nimic încă. Se apropie de mareșal, și cu un ton respectuos, dar hotărât, îĭ observă:

— Domnule mareșal nu văd nicĭ-o deschidere... Mă trimetețĭ împotriva unor zidurĭ greŭ de cucerit. Cum peste o jumătate de oră austriaciĭ vor fi înconjurațĭ de toate părțile, cred fără nicĭ un folos să decimez frumosul meŭ regiment.

Mareșalul îl privi cu răceală, și'l întrebă disprețuitor:

— Nu cumva ți-ĭ teamă?

Era faimosul colonel d'Ivsy, care fusese supra-numit «bravul bravilor».

Sub greutatea acesteĭ insulte, colonelul se îngălbeni, și răspunse cu dințiĭ strânșĭ:

— Nimenĭ nu se teme aicĭ, domnule general!

«Dar sângele vărsat fără nicĭ un folos, va cădea asupra capuluĭ d-tale.

— Mareșalul înălță din umerĭ, în timp ce zuaviĭ, carĭ auziseră acest scurt dialog, murmuraŭ indignațĭ.

In momentul acela se apropie în galopul caluluĭ căpitanul Stoffel, care zise mareșaluluĭ:

— Domnule mareșal, generalul Niel mă trimete să vă anunț că va fi aicĭ peste douzecĭ și cincĭ de momente.

— Du-te de spune generaluluĭ că n'am nevoe de dânsul.

Apoĭ, temându-se mereŭ că orĭ ce moment de întârziere ar fi putut să-ĭ risipească o parte din glorie, comandă pentru a doua oară:

— Inainte!

Colonelul ridică sabia și exclamă:

— Curaj copiiĭ meĭ!.. curaj!.. Fă-ceți-vă datoria!.. Trăiască Franța!..

Furioşi, zuavii se repeziră înainte ca nişte nebunĭ. Fură însă primiţĭ de salve spăimântătoare.

Obstacolele îndărătul cărora se ascundeaŭ austriaciĭ nicĭ nu fuseseră atinse încă, şi mulţĭ dintre zuavĭ zăceaŭ la pământ.

Soldaţiĭ se încercaŭ să dărâme portile, dar cădeaŭ fulgeraţĭ cu grămada fără să înainteze măcar cât de puţin.

In frunte era compania locotenentuluĭ de la Malacof.

Bravul militar comandă :

— Saciĭ la pământ!..

«La asalt!.. ca la Alina!»

Şi sprijinindu-se de Tringlot, care se afla chiar lângă dânsul, se înălţă pe zid. Un moment apăru în mijlocul fumuluĭ şi a gloanţelor.

Pentru a doua oară strigă, cu vocea tremurătoare :

— La asalt!

Cincizecĭ de detunăturĭ se auziră ; gloanţele şueraŭ în jurul săŭ. Fu un moment tragic de admiraţie şi de groază.

Locotenentul, invulnerabil, sări de cealaltă parte a zidului, urmat de jumătate din compania sa.

Austriaciĭ, înspăimântaţĭ de atâta îndrăzneală, fugiră.

Zuaviĭ înaintaŭ acum printre copacĭ, fără să ştie bine pe unde şi cum trecuseră întăriturile.

Deodată începu un foc furios. — Duşmanul demască o redută armată cu două baterii.

Douăsprezece ghiulele porniră de-o dată.

Compania căpitanuluĭ nostru părea zdrobită.

Dar zuaviĭ, deprinşĭ cu asemenea atacurĭ, se lungiseră la pământ şi ghiulele trecură peste eĭ, ducându-se să facă ravagiĭ printre infanteriştiĭ din al 33-lea regiment, carĭ alergaŭ în pas gimnastic.

— La tunurĭ! urlară zuaviĭ, ridicându-se ; la tunurĭ!.

Batalionul al 3-lea se repezi asupra reduteĭ.

Pe la jumătatea drumuluĭ, tunurile aruncară din noŭ valurĭ de foc.

In acelaş timp, infanteria austriacă eşi din ascunzătoare, şi atacă cu o îndrăzneală temerară.

Zuaviĭ aproape să nu'şĭ creadă ochilor.

Scăpaţĭ ca prin minune de furia gloanţelor, Franc, Tringlot şi Raymond eraŭ mereŭ aproape de căpitanul lor.

Un glonte zdrobi cuşca căpitanuluĭ, şi acesta fu nevoit să se înarmeze cu o puşcă.

— Inainte! striga dânsul mereŭ; înainte!

— Cele două trupe eraŭ acum gata să se ciocnească, şi cu tot entuziasmul lor, franceziĭ vedeaŭ bine că nu eraŭ în număr.

Mareşalul atacase prea de vreme. Trupele angajate în luptă, riscaŭ să fie prăpădite maĭ înainte de a le fi sosit ajutorul altuĭ corp de armată.

Trebuiaŭ să învingă saŭ să moară.

Fie!.. Aveaŭ să moară, dar aveaŭ să învingă!..

CAP. II.

La rândul săŭ, duşmanul făcuse acelaş jurământ : să învingă, saŭ să moară.

De aceia, ciocnirea avea să fie de o violenţă cum rar se pomeneşte în analele militare.

Până atuncĭ, austriaciĭ se plecaseră totdeauna în faţa ataculuĭ cu baioneta. De aceia, chiar numaĭ simpla idee a uneĭ lupte corp cu corp cu soldaţiĭ francezĭ îĭ făcea chiar pe ceĭ maĭ bravĭ să se înfioare.

Atuncĭ pentru a da curaj trupelor, ofiţeriĭ dădură exemplu, formând dânşiĭ cele dintâĭ rândurĭ.

In timpul acesta, celelalte batalioane de zuavĭ atacară restul întăriturilor. Dar franceziĭ cădeaŭ pâlcurĭ, pâlcurĭ, pentru că prea se dădea lupta la câmp deschis, şi duşmanul prea stătea ascuns după meterezurĭ.

La priveliştea regimentuluĭ săŭ decimat, multămită încăpăţânăriĭ mareşaluluĭ d'Illiers, colonelul avu un strigăt de durere şi de mânie.

Işĭ spunea că trebue să facă o sforţare supremă, disperată, pentru a scăpa din acea situaţie teribilă, care ameninţă să-ĭ distrugă întregul regiment.

Ridică sabia, şi cu o voce vibrantă, care domină întreg sgomotul lupteĭ, strigă :

— Inainte, zuavĭ!.. Inainte, cu baionetele!...

Trâmbiţele sunară, şi zuaviĭ porniră în pas gimnastic.—Făcură astfel vre-o cincizecĭ de paşĭ.

Deodată, calul alb pe care-l încăleca colonelul, căzu la pământ. In aceiaş clipă, colonelul întinse şi dânsul braţele, şi căzu peste spate.

Orĭ ce ajutor medical devenea inutil!.. Intreprinzătorul soldat primise două gloanţe în mijlocul pieptuluĭ.

— Copiĭ! şopti dânsul, dându-şĭ sufletul, — mereŭ tot înainte.

Astfel a murit colonelul d'Ivoy.

— Kebirul este mort! strigară soldaţiĭ pe toate tonurile.

Şi o adevărată frenezie îĭ cuprinse pe toţĭ refăcându-ĭ în nişte demonĭ.

Nu se maĭ ştiu de grade, de comandant ; luptaŭ toţĭ ca nişte nebunĭ, alergând mereŭ înainte, şi răsturnând totul în calea lor.

Cu toată enorma disproporţie de număr, coloana austriacă fu nimicită. Şi în tot timpul acesta nu se trăsese nicĭ-un singur foc de puşcă, nu se făcuse nicĭ-un singur prizonier.

Iată că acum batalionul al 3-lea se ciocni cu apărătoriĭ reduteĭ.

Ciocnirea aceasta fu cea maĭ violentă şi maĭ ucigătoare dintre toate.

Zuaviĭ luptaŭ cu un eroism nebun şi infanteriştiĭ din al 33-lea regiment de linie se arătaŭ demnĭ de tovarăşiĭ lor.

Austriaciĭ disputaŭ terenul pas cu pas, şi numaĭ mulţumită rezistenţeĭ lor înverşunate, brigadele purtate dincolo de Malegnano putură să se retragă spre Lodi maĭ înainte ca Niel şi Mac-Mahon să le fi tăiat retragerea.

Eraŭ mereŭ efectele gestuluĭ pripit al mareşaluluĭ d'Illiers.

... In fruntea companieĭ asa de teribil decimată de gloanţele dusmane se aflaŭ şi prieteniĭ noştri Franc, Tringlot şi Raymond.

Până atuncĭ, ca prin minune, nicĭ unul dintre eĭ nu fusese rănit, nu avea nicĭ măcar cea maĭ mică zgârietură.

Pe la sfârşitul lupteĭ încă, tocmaĭ pe când Franc se pregătia să facă prizoniere nişte tunurĭ austriace, un zid care formase maĭ înainte o linie de întăriturĭ, se prăbuşi lângă dânsul şi fu lovit cu putere de o piatră, în creştetul capuluĭ.

Bietul Franc se rostogoli la pământ, şi austriaciĭ se repeziră la dânsul.

Simţi agitându-se de-asupra capuluĭ săŭ maĭ multe săbiĭ, şi închizând ochiĭ se aşteptă să primească lovitura fatală. — Aşa e războiul! murmură dânsul.

. . . .

Un sfert de oră după aceia, ultima rezistenţă duşmană era înfrântă.

Dar acum armata austriacă se retrăsese în ordine. Niel şi Mac-Mahon operară totuşĭ mişcarea lor de înconjurare care trebuia să prindă într'un cerc puternic o divizie duşmană de 15 miĭ de oamenĭ.

Cu totul alta ar fi fost situaţia, dacă mareşalul d'Illiers ar fi început atacul numaĭ cu o oră maĭ târziŭ.

In definitiv, victoria era a francezilor; dar cu ce preţ!... Eraŭ numaĭ soldaţĭ nouă sute de morţĭ şi două miĭ de rănițĭ. Ofiţerĭ eraŭ morţĭ 14 şi 56 răniţĭ.

Duşmanul la rândul săŭ perdea 1200 de oamenĭ şi avea două miĭ de răniţĭ. Nouă sute de oamenĭ eraŭ făcutĭ prizonierĭ.

Retragerea austriacilor însă, de maĭ înainte hotărâtă şi pregătită, nu suferea nimic prin asta.

Prin urmare, fusese un masacru cu totul nefolositor.

Generalul Frousard spunea tuturora că împăratul era aşa de dezolat în cât un moment îĭ venise gândul să dea ordin ca mareşalul d'Illiers să fie împuşcat.

Dar Napoleon al III-lea nu îndrăzni

să ia nicĭ o măsură împotriva acestuĭ bătrân încăpăţânat, care nu manifesta nicĭ cea maĭ mică părere de răŭ pentru sângele nevinovat ce se vărsase.

De altmintrerĭ, mareşalul era un om de o rară severitate, nu numaĭ cu alţiĭ, dar şi cu dânsul.

Moartea sa, care nu datează tocmaĭ de mult, ne dovedeşte cu prisosinţă lucrul acesta.

Intr'o dimineaţă, mareşalul deşteptându-se constată cu groază că dormise prea târziŭ.

— Nu-ĭ este îngăduit unuĭ mareşal de Franţa un lucru ca acesta! îşĭ spuse dânsul. Şi luă hotărârea de a curma cu viaţa.

In timpul zileĭ îşĭ făcu toate pregătirile, şi în aceiaş noapte îşĭ trase două gloanţe în inimă, cu pistoalele sale de la Malegnano.

CAP. III

Franc, doborât de teribila lovitură pe care o primise, aştepta acum moartea.

Tunariĭ austriacĭ eraŭ gata se-l masacreze fără milă, când de-o dată, se auzi o comandă scurtă în limba germană, şi oameniĭ se îndepărtară.

Franc suspină uşurat, pentru că ghici că săbiile se îndepărtaseră de gâtul săŭ.

In curând însă, se simţi legat de mâinĭ şi de picioare, cu nişte frânghiĭ solide.

Caporalul revoltat de acest procedeu, pe care il judeca neleal, îşĭ regăsi dintr'o dată graiul.

— Aceasta este o laşitate!... Un prizonier de războĭ nu se leagă astfel, cu fringhiile, ca un simplu bandit!...

«Un adversar leal, are dreptul să fie bine tratat de nişte oamenĭ de inimă.

Dar tunariĭ păreau că nicĭ nu-l aud. Atuncĭ Franc întorcându-se, dădu cu ochiĭ peste acela care prin comanda sa imperioasă, il scăpase de la o moarte sigură.

Omul acesta purta o uniformă de culoare întunecată; nu avea însă nicĭ un însemn de comandant.

Cu toate acestea, dădea ordine, şi toată lumea il asculta, fără comentariĭ.

— Domnule ofiţer, zise caporalul, vă datoresc viaţa, lucru pentru care aveţĭ drept la recunoştinţa mea.

«Dar vă rog, spuneţĭ acestor oamenĭ, că un prizonier de războĭ nu poate fi tratat ast-fel.

Necunoscutul il învăluĭ intr'o privire pătrunzătoare; apoĭ, părând că nicĭ nu-ĭ înţelesese cuvintele, dădu un nou ordin tunarilor, în limba germană.

Aceştia executară ordinul îndată; Franc fu aruncat ca un pachet într'o trăsură de campanie.

Văzându-se în această poziţie, caporalul închise din nou ochiĭ, şi se hotărî să aştepte cu răbdare evenimentele.

— Nu maĭ încape îndoială, îşĭ spunea dânsul pe drum, victoria este şi de astă dată, tot a noastră!

«Din nenorocire, sunt prizonier, şi oameniĭ aceştia au luat atâtea măsurĭ, în cât nu-mĭ maĭ rămâne aproape nicĭ o şansă de scăpare.

Dar de ce naiba m'or fi legat eĭ aşa? Şi ce înseamnă intervenţia aceluĭ domn neeunoscut, tocmaĭ în momentul când cân era să fiu ucis?

«Numaĭ dacă n'ar fi vre-unul dintre numeroşiĭ banditĭ aĭ asociaţieĭ blestemate.

In cazul acesta situaţia mea devine limpede».

... Inoptase de mult, şi Franc era tot pe drum. Din timp în timp, se opreau câte puţin, probabil pentru ca să răsufle caiĭ, şi apoĭ porneau din nou.

In sfârşit roatele răsunară pe un pavagiu.

— Sunt cu siguranţă, şease sau şeapte ore, de când mă hurdue în căruţa asta. Trebue să ne aflăm la o distanţă de cel puţin cincĭ-sprezece leghe de câmpul de bătae, şi intrăm acum într'un oraş. In curând soarta mea va fi hotărâtă.

«Nu pot pricepe însă pentru ce sunt astfel transportat, într'o căruţă separată, par'că n'aş fi soldat de rând, ci cine ştie ce mare ofiţer de stat major.

După încă un sfert de oră, căruţa se opri, şi după o scurtă parlamentare în limba germană, din care Franc nu putu înţelege nimica, roatele răsunară pe scândurĭ.

— Intrau într'o fortăreaţă, îşĭ zise Franc; acesta trebue să fie podul de legătură.

După două momente, căruţa se opri din noŭ şi prizonierul fu apucat de nişte mâinĭ brutale. O cuvertură iĭ fu aruncată peste ochiĭ, fu transportat ca un pachet.

In curând, caporalul simţi mirosul caracteristic umezeliĭ pivniţilor.

Cu tot curajul săŭ Franc nu-şĭ putu opri un strigăt:

— Unde sântem? Ce voiţĭ cu mine?

— Tăcere! iĭ răspunse o voce, aproape de tot: tăcere, saŭ te ucid.

Şi bietul prizonier simţi lama unuĭ pumnal, apăsându-ĭ pieptul în dreptul inimeĭ.

Argumentul acesta era prea convingător pentru ca Franc să nu-şĭ poată îngădui a-l nesocoti.

Rămase decĭ nemişcat şi tăcut, pe când cineva iĭ schimba frânghiile cu carĭ era legat la mâinĭ şi picioare, înlocuind-le cu nişte lanţurĭ grele.

După aceia ochiĭ iĭ fură descoperiţĭ, şi putu să privească în jurul săŭ.

Când văzu unde se află nu'şĭ putu stăpâni un strigăt de goază.

Era în adevăr în mâinile banditilor carĭ formaŭ asociaţia criminală.

Soldatul care-l păzia puse pe un bloc de piatră lampa care lumina închisoarea, şi dispăru.

Dar după un moment, Franc auzi un glas care venia de undeva, de sus:

— D-ta eştĭ în adevăr caporalul Franc, din al 3-lea regiment de zuavĭ?

Omul vorbia o franţuzească corectă, dar cu un accent italian bine pronunţat.

— Da, eŭ sânt caporalul Franc...

«Dar mĭ aţĭ putea spune ce înseamnă acest examen de identitate?

— Pentru ca să nu se facă nicĭ-o greşală în privinţa persoaneĭ d-tale.

— Da?...

«Dar tratamentul acesta care nu e de loc obişnuit pentru prizonieriĭ de războĭ, ce înseamnă?

— D-ta nu eştĭ un prizonier obişnuit, şi apoĭ, nicĭ nu eştĭ prizonierul Austrieĭ.

— Atuncĭ al cuĭ prizonier sânt?

— Al nostru!... Prin urmare eştĭ în afară de dreptul comun pe care-l invocĭ.

— De aceea mă ţineţĭ înlănţuit ca pe o fiară sălbatică?

— Eştĭ un duşman primejdios şi nicĭ o măsură de pază nu mi s'ar părea de prisos cu d-ta.

— Mulţumesc!

— Aĭ făcut unele lucrurĭ de o îndrăzneală nebună.

— Am făcut şi eŭ ce-am putut.

— Aĭ învins nişte oamenĭ carĭ nu treceau de loc drept nişte naivĭ şi ţi-aĭ ris chiar de moarte.

«De aceea te păzim şi noĭ după meritele d-tale.

— Acum, s'ar maĭ putea să ştiŭ...

— Nicĭ un cuvânt maĭ mult. Veĭ afla maĭ târziu care este voinţa noastră.

In momentul acela se întoarse şi prizonierul, aducând pe o tavă maĭ multă merinde.

Era acolo: pâine, jambon, brânză, fructe, o sticlă de vin şi maĭ multe ţigărĭ.

Franc, care murea de foame şi de sete, exclamă vesel:

— Văd bine că nu mă veţĭ lăsa să mor de inaniţie.

«Am şi vin şi ţigărĭ. In condiţiile acestea poate că ne vom putea înţelege.

Şi fără să maĭ aştepte să fie poftit de două orĭ, începu să mănânce cu lăcomie.

După masă ceru temniceruluĭ chibriturĭ să-şĭ aprindă o ţigară.

Acesta iĭ prezentă lampa, la care Franc îşĭ aprinse ţigara şi după ce

trase câte-va gurĭ de fum cu poftă, spuse soldatuluĭ că putea să fumeze o ţigară împreună cu dînsul.

Temnicerul, orĭ că nu-ĭ înţelegea vorbele, orĭ că nu voia să-ĭ răspundă, îĭ făcu semn că era foarte târziu şi prin urmare putea să se culce.

Franc era supărat de lucrul acesta, că se ştia de felul său cam flecar şi-ĭ plăcea să găsească aceiaş calitate la ceĭ în tovărăşia cărora voia sau era silit să trăiască.

Cu ţigara în dinţĭ, caporalul se pregăti să se culce, văzând că era zadarnic să maĭ încerce a scoate vre-un cuvânt din gura gardianuluĭ său.

Acesta, pentru că prizonierul era stânjenit în mişcările sale de lanţurile grele ce purta, îĭ ajută să se culce.

Franc, lăsat singur în bizara-ĭ închisoare, adormi curând, cu numele Betineĭ pe buze.

(Va urma).

ATLEŢI EXCEPŢIONALI

Din două puncte de vedere, aceştĭ douĭ atleţĭ sunt pure excepţiĭ: 1) sunt copiĭ: primul de 12 şi secundul de 11 anĭ; 2) sunt ceĭ maĭ graşi, ceĭ maĭ umflaţĭ dintre toţĭ atleţiĭ.

E un fapt recunoscut că obezitatea, adică îngrăşarea exagerată, e o cauză a interziceriĭ tuturor exerciţiilor violente nefericiţilor atinşĭ de această infirmitate. Acesta însă nu e de fel cazul celor douĭ copiĭ din ilustraţia noastră. Eĭ sunt de profesie atleţĭ; ridică cele maĭ marĭ greutăţĭ cu o siguranţă uimitoare.

Aceştĭ atleţĭ excepţionalĭ sunt din împrejurimile Dantziguluĭ. Tatăl lor, matelot în marina de războĭ, n'a prezentat nicĭ un caracter de obezitate— ca şi muma lor. Familia le e numeroasă: băeţĭ şi fete, toţĭ, cu excepţia celor douĭ atleţĭ, sunt ca ceĭ maĭ comunĭ muritorĭ.

Primul, când a fost născut nu prezenta nimic extraordinar; el nu era nicĭ prea gras, nicĭ maĭ mic decât o păpuşică. Avea douĭ anĭ când începu să se îngraşe cu o rapiditate fenomenală.

Fratele său apăru în lume în aceleaşĭ condiţiunĭ comune.

Eĭ nu mănâncă prea mult, ci contrariu părereĭ celor maĭ mulţĭ, se hrănesc cu o cantitate relativ minimă de alimente. Un dr. profesor francez, căutând cauzele obezităţeĭ, a constatat că 16 la sută din obeşĭ mănâncă o cantitate de alimente inferioară celeĭ necesare vieţeĭ unuĭ om bine organizat. Cel dintâĭ are 128, iar al douilea 112 kilograme. Sunt destul de inteligenţĭ şi se pot exprima în ruseşte tot atât de bine ca şi în limba germană. Un doctor care i-a examinat cu mult interes—după cum era şi firesc — a constatat o regulată funcţiune a principalelor organe, dar din pricina îngrămădireĭ de grăsime în jurul inimeĭ, le-a recomandat abţinerea dela orĭ-ce alcool.

— n. —

NOTIŢE MONOGRAFICE

* Reproducem aci din „Albina" aceste notiţe monografice carĭ, socotim, vor fi citite cu folos şi de lectorii noştri şcolarĭ.

Slobozia. — Satul Slobozia e pe şoseaua judeţeană: Giurgiu - Zimnicea, la o distanţă cam 8 km. Satul are o populaţie cam 4 — 500 familiĭ. Sunt clăcaşĭ de la 64. Ocupaţia lor e agricultura şi creşterea vitelor ca: boĭ, bivoliţe, caĭ maĭ puţinĭ şi porcĭ mulţĭ. Vitele îs ajutoare la muncă, fără ca cu ele să facă speculă, afară de porcĭ. Aproape fiecare sătean are 2 boĭ, uniĭ şi 4 şi câte una saŭ două bivoliţe. Vitele le vărează în baltă. In timpul ierneĭ sunt bine îngrijite, maĭ ales ca adăpost. Cam fiecare locuitor are 3 pogoane loc a luĭ. Fiind oameniĭ harnicĭ se întind în agricultură, maĭ iaŭ loc şi cu dijmă, până la cătimea de 7 pogoane. Dijma lor e una din două.

Imbrăcămintea sătenilor cât şi a femeilor e cea ţărănească. Femeile, cu tot lucru câmpuluĭ, lucrează mult la ţesăturĭ: bumbac, lână, borangic — ocupându-se şi cu creşterea gândacilor de mătase. Din ţesăturĭ îşĭ fac îmbrăcăminte lor şi caseĭ. Satul e îndestulat în apă. Lipsa lemnelor e mare şi din această cauză întrebuinţează tizicul.

Tizicul se prepară aşa: Bălegarul vitelor e scos toată iarna afară din grajd şi făcut grămezĭ. In primăvară, se întinde pe o arie cam de o palmă, se frământă cu boiĭ; apoĭ omul îl calcă cu picioarele, maĭ mult pentru al netezi. Aşa călcat şi întins pe arie, e lăsat două treĭ săptămânĭ, pentru a-l întări puţin căldura soareluĭ. In urmă se taie brazde în lungiş şi curmeziş, remăind bucăţi în formă de cărămizi. Bucăţile acestea sunt ridicate pe muche şi lăsate tot pe arie, spre maĭ multă svântare. Din ele—apoĭ, se fac şure micĭ pentru a fi uscate la

căldura soarelui toată vara. Tizicul se întrebuințează deci, în al doilea an.

Casele satului, în majoritate, sunt mari, frumoase, așezate la linie. Imprejurul lor aŭ grădini cu zarzavat și loc pentru un început de cultură a pomilor și a viei. Construirea caselor și aranjarea lor se datorește, îmi pare, legei de aliniare și construire a caselor, satul nefiind tocmai vechiŭ. Casele sunt făcute de vălătuci. Aŭ acoperișul din tablă și foarte puține din stuh. Ele constaŭ din două odăi, ce daŭ una în alta. Incălzitul se face cu tizic și tot felul de gunoaie de prin curte, prin ajutorul sobelor oarbe. Aceste sobe aŭ gura în prima odae, mai mult un fel de horn larg, fără vatră, cu corpul principal în odaea a doua. Sistemul acesta de încălzit are avantajul că poți pune jos, pe fața casei, sub horn, tot felul de gunoaie pentru ardere. Are desavantajul, că hornul fiind prea larg ca să iasă prin el fumul cel mult, prea sus ca să poți încăpea sub el la pregătirea mâncărei, odată cu fumul ese și căldura, ori că oparte din fum mai iese și în casă. Al doilea, ești silit la pregătirea mâncărei să stai tot cu capul în jos și chinchit la pământ. Nu cred c'ar prezenta vr'un neajuns, dacă i s'ar ridica o vatră măcar.

Ca hrană, sunt răŭ întreținuți. Nu mai intru în detalii. Ceeace am de obiectat este: femeile sunt simple, nepricepute de loc în pregătirea bucatelor și în chestie de mici servicii.

Lucrul l'am constatat astfel: Noaptea am dormit la o casă țărănească. Micile servicii de masă și de odihnit mi le-a făcut gospodarul — bărbatul. Intrebând-l pe el, de ce nu pune femeea ori fata, a răspuns: ,,Eĭ d-le femeea nu se pricepe! Eŭ tot am mai fost prin armată!''

Oamenii strângeaŭ bani pentru a lua o moșie în arendă. Unii din ei eraŭ cu strânsul împrejurul primarului, alții împrejurul învățătorului.

Localul de școală—foarte prost. Biserica bună. Preotul bun gospodar, cum se cade, cu autoritate și vorbit de bine de săteni.

In această comună, la marginea satului, e și o stațiune a telegrafului fără sârmă: ,,Slobozia-Călărași-Cerna-Vodă'', pe care am și vizitat-o împreună cu preotul satului.

Pietroșani. — Satul Pietroșani se află tot în jud. Vlașca, la extremitatea de V. a județului. El e situat pe șoseaua județeană: Giurgiu-Zimnicea, nu departe de râul Vedea și de alte bălți formate din această apă. Satul are o populație cam de 800 familii. E așezat la linie, deoparte și alta a șoselei. Clădirile sunt frumoase, mărețe chiar pentru un sat și curate.

Locuitorii, buni gospodari, se ocupă numai cu agricultura. Cresc vite numai pentru muncă. Numai o parte din ei aŭ boi, cei mai mulți întrebuințează vacile pentru poveri. Pentru agricultură, iaŭ pământ în arendă de la proprietar, d. Știrbei, căci de și sunt fruntași cari aŭ câte 8 pogoane loc, cei mai mulți aŭ numai câte 1 și 2 pogoane. Pășunatul se face cu învoială, în baltă. Ca pomi, n'am observat decât mulți salcâmi, duzi și oțetari. Ar putea crește cu succes și pomi roditori, după cât am văzut în câteva grădini țărănești și prin cea școlară. Locuitorii s'aŭ ocupat în timp și cu cultura viei; azi e filoxerată.

Gospodăria casnică, după cât mi s'a părut, nu e neglijată de femei. In casele țărănești vizitate, am însemnat multe lucruri făcute de gospodine. Parte din ele se ocupă și cu creșterea gândacilor de mătase.

Pe cât de bună impresie mi-aŭ făcut gospodăriile satului, pe atât de rea biserica. Ea, pe lângă că e mică, e și în stare de ruină. Preotul stă foarte bine materialicește, are și gospodărie frumoasă, dar ni s'a plâns că enoriașii sunt tare reci de biserică. Cauza, după cât o spunea el, nu că locuitorii ar fi demoralizați până la atâta, ci faptul că în timpul Duminicelor și sărbătorilor își regulează diferite afaceri pe la proprietari și autorități. Preotul în scop de a reclădi un local de biserică, potrivit măcar prezenții satului, a format o societate, din care nu lipsește nici unul din notabilii comunei. Fiecare își dă silințe în cercul săŭ și în chipurile ce le găsesc mai nemerite, pentru a aduna fonduri necesare de construire. In momentul cercetării, din venitul pângarului și din ceeace dăruesc ei înșiși, aveaŭ 3 mii lei. Administrația moșiei, pentru a face ii pe locuitori și chiar și pe cei lipsiți a contribui, le pune la dispoziție pe fiecare an 100 pogoane loc pentru a fi muncite, în dijmă. Jumătate din productele muncite, se iaŭ de proprietate; cealaltă jumătate se vinde pentru scopul amintit, până la formarea fondului necesar.

Școala e o clădire mare, frumoasă, cu trei săli de clasă și locuință pentru învățător. Ea e dată a funcționa ca școală, de proprietar, dar nu donată. Grădina școalei, pe care am vizitat-o, e în bună stare și bine cultivată, cu toată seceta.

Din cele arătate, s'ar deduce că locuitorii pietroșăneni staŭ bine materialicește, că sunt înstăriți. Cu toate acestea, ei mi-aŭ mărturisit că gospodăriile frumoase ce le aŭ, sunt din alte timpuri, în prezent ducând-o răŭ. Sunt strâmtorați, nu li se dă pământ de cultură la vreme și cât aŭ nevoie.

Tot ei mi-aŭ mai spus că dacă populația satului e așa de deasă și aŭ ajuns la 1 pogon loc de familie, este că absolut tot tineretul nu s'a mai împrăștiat și prin alte părți, nu s'a mai dat și la alte ocupațiuni, ci aŭ rămas toți la agricultură și cu toții în satul lor.

Mie mi s'aŭ părut oameni harnici, isteți, dar ușor creduli. Aceasta am dedus-o de acolo, că aflând de venirea noastră, niște oameni cari întrebăm ba de una, ba de alta, ne-am pomenit într'o seară vizitați de o ceată din ei. Aŭ rămas cam încurcați, când le-am spus că suntem învățători, că întâmplător am trecut prin satul lor, noi neavând altă dorință, de cât că ne supuneam cheltuelilor și oboselei în timpul de vacanță, în dragostea d-a ne cunoaște țara și neamul. Cu această ocazie, le-am dat multe sfaturi, îndemnându-i către negoț și meșteșuguri, explicându-le foloasele legei tocmelelor agricole și putința de a fi ajutorați prin cassa rurală.

Zimnicea. — De la Pietroșani, dacă vrei să ajungi în Zimnicea, trebue să mergi tot de-alungul Dunărei, trecând prin satele: Bujor, Năsturel, Zimnicele. Aceste sate, după cât am observat din mers, sunt sărăcuțe. Case mici învelite cu paie, ogrăzi neîmprejmuite, salcâmi și oțetari mulți, colb până la genuchi prin ulițile lor. La câmp cât vezi cu ochiul, lanuri de miriști de grâŭ. Din distanță în distanță, pe la locuri anumite zeci de girezi de grâŭ. Un lucru am remarcat aproape pe de-arândul în părțile câmpene: Pe unde sunt lanuri mari, sate sărace; pe unde vezi și ogoare, vezi și sate mai omenești.

Zimnicea e un orășel din jud. Teleorman, cu o populație cam 7 mii locuitori. Ca în toate orașele, ocupațiile sunt: comerțul, meseriile, funcționarismul.

Din Zimnicea ne-am suit în tren, și trecând prin Alexandria, oraș tot din Teleorman, dar de vre-o trei ori mai mare ca Zimnicea, prin orașul cu roșiorii lui Mihai-Vodă am ajuns în Turnu-Măgurele.

In mersul trenului, știind că Teleormanul e unul din județele de frunte ale României ca producțiuni animale și vegetale, am avut o deosebită grijă pentru a mă convinge de aceasta. Ce e drept, am văzut pretutindeni multe turme de oi, ceea-ce justifică în deajuns că are de marcă oi; asemenea, lanuri întinse de grâŭ și porumb, frumoase chiar, cu toată seceta simțită. Prin aceste părți, se cultivă și un fel de viță românească oloagă. Butucii sunt mici, fără araci și daŭ rod și încă mult, numai că vinul recoltat nu prea ține pe vară.

Turnu-Măgurele. — Acest oraș, deși mai mic ca Alexandria și la marginea județului, servește de capitală. Poate că alegerea e făcută, întru cât e aproape de Dunăre și e și port. Totuși din T.-Măgurele până la Dunăre e o distanță bunicică, dar e cale ferată. Multă asemănare prezintă acest oraș cu Giurgiu, atât în privința actualității cât și a trecutului. In fața orașului, dincolo peste Dunăre, se află orășelul Nicopole, altă dată cetate. Multe amintiri istorice ne redeșteaptă aceste locuri! Și tocmai aceasta ne trase și pe noi aici. Pe de-o parte, curiozitatea de a vedea o fostă

cetate a celuĭ maĭ înverşunat vrăşmaş al creştinătăţiĭ, a înfiorătoruluĭ Baiazed. Pe de alta, mândria şi satisfacţia sufletuluĭ de a călca şi noĭ pe locurile, pe unde moşneagul de Mircea a învins ,,Fulgerul", răspunzându-ĭ cu mândrie :

,,N'avem oştĭ, dară iubirea de moşie e un zid
Care nu se 'nfiorează de a ta armă, Baiazid".

Tot pe aicĭ s'aŭ întors şi armatele noastre la 1877, aducându-ne independenţa ţăriĭ !

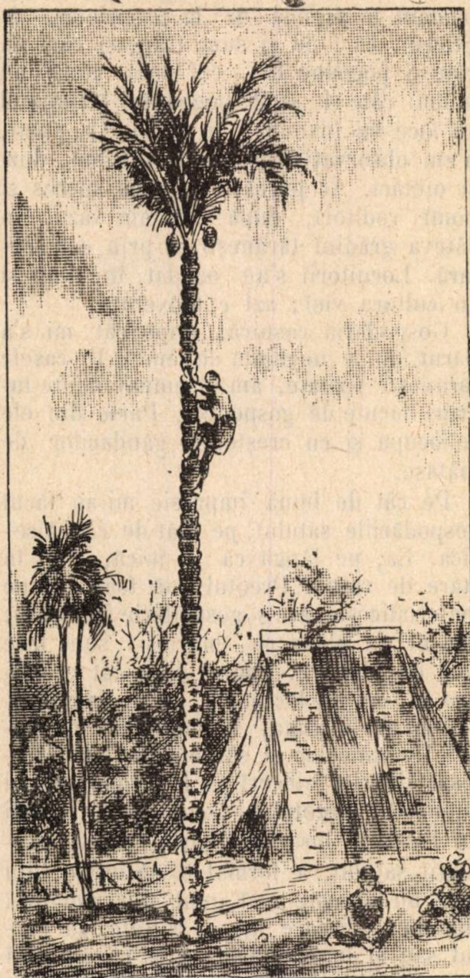
Nicopole.— Ajunşĭ în portul nostru, ne-am prezentat autorităţilor româneştĭ de la vamă. Luând cunoştinţă despre rostul şi dorinţa noastră, ne permiseră a trece Dunărea fără nicĭ o formalitate, rugând şi pe funcţionariĭ bulgarĭ a nu ne face vr'un neajuns. Un barcagiŭ turc, pentru suma de 50 banĭ, în maĭ puţin de 15 minute, ne puse pe malul opus al Dunăreĭ. Aicĭ, autorităţile de la vama bulgară, nu numaĭ că nu ne-aŭ pus piedicĭ, dar n'aŭ dat nicĭ o atenţie treceriĭ noastre. In timp de vre-o două ore, am vizitat localitatea. Nicopole este un orăşel mic, aşezat pe o vale foarte îngustă, râpoasă, prăpăstioasă chiar. Casele sunt vechĭ, micĭ, sărăcăcioase ca şi locul pe care se află, având tot dreptul d. Vlăhuţă când zice : ,,Casele se sprijină una pe alta sub acoperiş, având aerul unor moşnegĭ ce povestesc întâmplărĭ de groază". Străzile strâmte şi răŭ pavate. Nicĭ o mişcare comercială. Populaţia e amestecată: Bulgarĭ, turcĭ, grecĭ. Toată însemnătatea trecută şi prezentă a localităţeĭ, e poziţia straşnică ce ocupă, întăriturile naturale ce le prezintă. De o parte şi alta a strâmteĭ văĭ, întăriturĭ naturale de grozave stâncĭ, iar la un pas maĭ în lăturĭ nesecata apă a Dunăreĭ. Cu un cuvânt, tot ceea-ce îţĭ inspiră acest orăşel, nu e de cât : admirarea întăriturilor naturale, respectul pentru victoriile repurtate de Domniĭ Românĭ pe aicĭ şi frica şi teama, văzându-te înconjurat numaĭ de străinĭ, carĭ vorbind în o altă limbă, neînţeleasă pentru tine, aĭ credinţa că toţĭ vorbesc de tine, cĭ toţĭ conspiră împotriva vieţeĭ tale. După ce ne răcorim cu câte o bere, numaĭ aicĭ şi în Austria, ţapul e 20 banĭ, ne întoarcem în T.-Măgurele şi luăm trenul spre Piatra-Olt, adevăratul nostru loc de începerea excursiuneĭ.

(Va urma).

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante prin vitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, îi ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi tri mese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

Un bun gimnastic, urcă şi coboară această scară naturală şi neobişnuită, cu o uşurinţă surprinzătoare.

Familia samoeză în Hamburg

Guvernul german a adus, nu de mult, o numeroasă familie polineză din insulele navigatorilor, saŭ Samoa, pe care a expus-o în grădina zoologică din Hamburg. I s'a clădit o locuinţă potrivită cerinţelor eĭ, cu o ogradă largă, în care aŭ fost plantaţĭ câţĭ-va cocotierĭ.

Familia e numeroasă şi până acum pare foarte indiferentă de nouĭ fel de viaţă şi de depărtatul şi streinul loc în care a fost exilată. Ar fi totuşĭ de prevăzut oare-carĭ schimbărĭ în mentalitatea membrilor maĭ tinerĭ din familia aceasta şi prin urmare... lucrurĭ interesante.

Cele două ilustraţiĭ alăturate reprezintă, una locuinţa, lacustră aproape, şi curtea, proprietatea deplină a familieĭ ; cealaltă pe reprezentantele sexuluĭ «slab» ale acesteĭ familiĭ samoeze.

Familia are 13 membri : 6 bărbaţĭ şi 7 femeĭ, carĭ se văd aci

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventuri moderne —

— Urmare —

— Larmette este jos, murmură dânsul; fără îndoială că se va urca să vorbească cu Braddy... Ştrengarul acestă de bijutier este foarte îndrăzneţ... Va voi să vorbească cu Braddy şi cu Dick Fann; din nenorocire nu pot să-ĭ prezint aceste două personagiĭ decât pe rând; şi cu toate acestea trebue să fac aşa fel ca dânsul să n'aibă niciĭ o bănuială.

Dick pătrunse în camera de alăturĭ, care era un cabinet de toaletă. Din câteva mişcărĭ îşĭ puse peruca şi ochelariĭ, şi astfel deveni din noŭ sir Braddy. După ce se privi cu atenţie în oglindă şi se asigură că deghizarea era perfectă, schimbă culoarea pardesiuluĭ şi a păläriei; după aceia se apropie de fereastră şi o deschise.

— Totul merge de minune, murmură dânsul. Larmette poate să mă surprindă acuma; sânt gata să-l primesc.

Se instală la masă, scoase din buzunar câteva scrisnrĭ, descoperi călimara, şi începu o scrisoare, în capul căreia scrise:

Excelenţeĭ sale lordul Algounst, membru corespondent al Academieĭ.

Cineva bătu discret în uşă.

— Intră.

In clipa următoare d. Larmette înainta spre dânsul.

— A!... dacă nu mă înşel, d. Larmette?

Bijutierul nu răspunse; cercetă cu ochiĭ întreaga încăpere şi rămase foarte uimit văzând că nu maĭ era nimenĭ acolo.

— Aĭ venit fără îndoială după veştĭ, urmă Braddy, părând că nu observă nimic... N'am să-ţĭ daŭ ştirĭ tocmaĭ bune... Dick Fann nu va putea să se ocupe pentru moment de această anchetă. Este chemat urgent la Londra de o afacere importantă... Aşteaptă numaĭ o înştiinţare dela Scotland Yard, prefectura noastră de poliţie, pentru a şti când trebue să plece...

— Iată o întâmplare cât se poate de supărătoare, răspunse în sfârşit Larmette. Am auzit spunându-se mult bine despre d. Dick Fann şi aveam oare-carĭ speranţe... Aş fi voit să-l văd, să-ĭ făgăduesc în numele meŭ şi al asociaţilor meĭ o răsplată...

— Este chemat de urgenţă la Londra.

— Poate că suma pe care i-aş oferi-o i-ar putea schimba hotărârea?

— Nu cred — Dick Fann este un om dezinteresat; lucrează numaĭ şi numaĭ din amor propriu...

— Cred; aş vrea totuşĭ să-l întâlnesc...

— Dacă aĭ fi venit cu treĭ momente maĭ curând, domnule Larmette, l-aĭ fi găsit aicĭ...

— Aşa dar a fost pe aicĭ! exclamă bijutierul. Mi se păruse mie că i-am zărit silueta... Figura sa îmĭ este cunoscută din ziarele ilustrate...

Am întârziat însă la biroul de informaţiĭ pentru a afla situaţia apartamentuluĭ d-tale.

,,Cu toate acestea, nu pricep cum se face de nu l-am întâlnit.

Sir Braddy râse cu zgomot.

— Iţĭ cer ertare, domnule, zise dânsul, silindu-se să-şĭ stăpânească râsul, dar nicĭ nu se putea să-l întâlneştĭ.

— Cum asta: nu puteam?

— Nu puteaĭ, scumpe domnule, pentru că Dick Fann pretinde că în calitatea sa de detectiv care a descoperit multe, este urmărit de mulţĭ indivizĭ carĭ aŭ tot interesul să ştie ce face dânsul. De aceia, Dick Fann nu merge de două orĭ pe acelaş drum.

Ceea ce la început nu era decât o măsură de prevedere, a devenit acuma obiceĭ.

Larmette asculta cu ochiĭ măriţĭ de uimire, cuvintele acestea, pe carĭ Braddy le spunea cu tonul cel maĭ natural din lume.

— E un om dat draculuĭ, amicul meŭ Dick Fann! închee dânsul.

— Aşa dar, ce drum a ales de data asta? întrebă bijutierul, silindu-se să pară indiferent.

Cu mâna, falşul Braddy arătă fereastra deschisă.

— Fereastra şi balconul... Cu toate acestea, aĭ putea să-l maĭ întâlneştĭ.

— Unde? Când? întrebă repede Larmette, ne ştiind ce trebuia să maĭ creadă

— Chiar astă seară, la orele 9, la telefonul hoteluluĭ. Are o convorbire cu Scotland Yard, pentru a fixa momentul plecăriĭ la Londra Eŭ mi-am şi făcut bagajele.

— Aşa dar, plecĭ şi d-ta?

— Fără îndoială. Cum însă eŭ nu mă pot scula prea de dimineaţă, voĭ pleca chiar astă seară cu trenul de 10. In modul acesta voĭ fi la Londra în momentul când Dick va pleca din Paris, şi voĭ avea tot timpul să dorm, pentru a fi gata la cea dintâĭ chemare.

Larmette nu maĭ asculta.

Işĭ consultase ceasornicul.

— Nouă ore fără cincĭ minute. Eştĭ sigur, domnule, că va avea loc convorbirea telefonică?

— Foarte sigur.

— Atuncĭ alerg spre cabina telefonică.

— Nu te maĭ reţin, pentru că momentele nu ne aşteaptă.

Se salutară, şi bijutierul plecă repede. Rămas singur, falşul Braddy îşĭ transformă repede personalitatea, redevenind Dick Fann. După aceia deschise uşa cu îngrijire, şi cu o privire repede se asigură că Larmette plecase în adevăr.

Aşa dar, detectivul avea posibilitatea să ducă până la sfârşit planul pe care îl concepuse.

In sala de consumaţie aştepta amploiatul Davis, cu un pahar de lichior dinainte.

— Cabina telefonică? îl întrebă Larmete, apropiindu-se repede.

— Eştĭ mulţămit de vizita pe care aĭ făcut-o?—îl întrebă Davis, după ce'ĭ arătase încotro vine cabina telefonică.

— Poate. Dar nu l'aĭ zărit pe Dick Fann pe aicĭ

— Cum l'aşĭ fi putut vedea, când d-ta vorbeaĭ cu el sus?

Bijutierul ridică din umerĭ; i se părea că complicele săŭ era cât se poate de stupid. Uita că cu un moment maĭ înainte dăduse şi dânsul dovadă de aceiaş stupiditate.

— Englezul acesta e un adevărat fenomen; îl întâlneştĭ tocmaĭ acolo unde te aştepţĭ maĭ puţin.

Dar iată că tocmaĭ în momentul acela Dick Fann trecu pe lângă eĭ, îndreptându-se spre cabina telefonică.

Larmette porni după dânsul.

Ornicul hoteluluĭ bătu orele nouă.

De la o distanţă de treĭ paşĭ, Larmette îl auzi pe Dick Fann vorbind cu funcţionarul de la telefon.

— N'a chemat încă nimenĭ de la Londra?

— Nu domnule.

— Şi totuşĭ am fost avizat pentru orele nouă.

Chiar în clipa aceia soneria zbârnâi. Dintr'o săritură, funcţionarul fu lângă aparat, şi peste o clipă întorcându-se spre Dick Fann, îl întrebă:

— Numele d-tale?

— Dick Fann.

— Vorbiţĭ cu Londra. Şi funcţionarul se retrase, închizând uşa cabineĭ.

Larmette strecură un ludovic de aur în mâna funcţionaruluĭ; acesta salută până la pământ, şi surâse binevoitor.

Larmette îşĭ lipi urechea de uşă, şi ascultă cu atenţia încordată. Dar osteneala aceasta îĭ fu zadarnică, pentru că detectivul vorbi cu voce tare, ca un om care n'are nimica de ascuns.

Bijutierul ascultă această convorbire, care păru că-l mulţumeşte pe deplin, de vreme ce se îndepărtă cu faţa radioasă. In convorbirea pe care o auzise, plecarea luĭ Dick Fann era din noŭ confirmată.

Se îndepărtă repede de cabină; era şi timpul, pentru că în clipa următoare Dick Fann eşi şi el din cabină.

Detectivul se întoarse în apartamentul săŭ şi se transformă din noŭ în persoana chiromancianuluĭ Braddy. După ce această toaletă fu terminată, sună şi ordonă servitoruluĭ să-ĭ coboare geamantanul şi să'ĭ aducă o trăsură.

După aceea se coborî el însuşĭ, şi în curând luă loc în trăsura adusă.

Cu ajutorul ochelarilor pe carĭ îĭ purta

îi veni lesne să inspecteze împrejurimile. Il zări îndată pe Davis, care se pregătea să se urce într'un taximetru.

— Foarte bine, îşi zise dânsul, complicele este singur. Larmette a găsit de cuviinţă că nu mai este nevoe să stea şi dânsul la pândă.

La orele nouă şi cinci-zeci de minute eczact, falşul Braddy se cobori în gara de nord, şi alergă la casa bilete; în tot timpul acesta se prefacu că nici nu-l bagă în seamă pe Davis, care îl urmărea de a aproape.

Luă biletul şi pe peronul gării opri vre-o patru funcţionari, pentru a se interesa unde se află trenul, cu care trebuia să plece.

— Prin urmare, îşi zise dânsul după ce se urcă în vagon, d. Larmette n'a venit nici la gară. Tovarăşul său s'a oprit la casa de bilete, judecând fără de nici un folos să-şi ducă ancheta mai departe... Imi mai rămâne acum să prepar şi plecarea lui Dick Fann.

In momentul în care expresul pentru Anglia pleca cu un şuerat prelung, Davis îşi aprinse o ţigară şi respiră uşurat. Era sigur acum că chiromancianul plecase din Paris; dar în acelaş moment, Dick Fann, cu înfăţişarea sa adevărată, părăsia gara prin eşirea bagajelor.

A doua zi, scena se repetă.

De astă dată însă, Dick Fann plecă în adevăr din Paris, cu trenul în care se urcase.

CAP. VII.

Plecarea automobilelor

Ziua plecării automobilelor pentru marele matsch organizat de ziarul «*Le Matin*»—sosise.

O mulţime imensă este adunată în faţa redacţiei ziarului, de unde se face plecarea.

Sunt automobile din toate fabricile şi sub toate pavilioanele.

Iată o maşină *Züst*, sub pavilion italian; apoi un *Protos* sub pavilion german; un *Thomas* sub pavilionul Statelor Unite; apoi mai multe fabrici franceze, printre cari se deosebia un *Dion*, In acest automobil luaseră loc: d-ra Floriana Defrau, d-na Patorne, Jean Brot şi watmanul Frachay.

La urmă de tot venea o maşină enormă şi bizară sub pavilionul statului Chili. Era o maşină de o sută de cai putere, construită special într'o uzină din America de Sud, pentru cursa de automobile mondială.

Trei persoane luaseră loc în acest automobil: bijutierul Larmette, un şofeur şi un al treilea personagiu, care atrăsese dela început atenţia mulţimei. Era senorul *Botera*, inventatorul şi creatorul maşinei sale, cu care făcea acum prima experienţă.

Cortegiul automobilelor se puse în mişcare şi după puţin timp barierele oraşului fură lăsate în urmă.

Unele dintre automobile porniră cu toată viteza; altele mergeau mult mai încet, oprindu-se chiar în timpul drumului.

Printre acestea din urmă era şi automobilul condus de Frachay.

Floriana, deşi nu înţelegea ce rost putea să aibă asemenea manevră, nu-i puse nici-o întrebare. Aşa fusese înţelegerea între ei; Dick Fann îşi rugase tovarăşa să nu-i pue nici odată întrebări, pentru că trebuiau să fie cât se poate de prudenţi. Dânsul se angaja să-i dea toate explicaţiile, atunci când avea să creadă nimerit s'o facă.

Prin urmare, de vreme ce Frachay mergea acum încet, probabil că aşa trebuia.

Dar ori cât de încet mergea automobilul, tot trebuia să înainteze. La orele două după amiazi trecuseră prin Rouen, şi acum străbăteau frumoasa şosea care duce spre Havre. Dar călătorii mai străbătură abia vreo cinci kilometri, şi iată că, în mijlocul drumului, zăriră automobilul american *Botera*, care suferise un accident. Echipagiul automobilului se învârtea de jur împrejurul maşinei, căutând să descopere de unde venia accidentul.

— Ah! exclamă Jean Brot, de aceia este automobilul acesta mare ca o casă, pentru ca să se oprească chiar dela începutul drumului.

Floriana surâse. Falşul Frachay nu zise nimic, dar încetini şi mai mult încă mersul automobilului.

Larmette eşise în mijlocul drumului şi începuse să facă semne, chemând în ajutor.

După toate regulele, automobilul canadian trebuia să se oprească pentru a veni în ajutorul confratelui său.

Frachay opri maşina în dreptul *Boterei*.

— Ah! — domnişoară, exclamă bijutierul, înclinându-se respectuos, iertaţi-mă că vă întrerup drumul, dar cum suntem destinaţi să facem împreună o călătorie destul de lungă, sper că voi avea la rândul meu prilejul să vă oblig.

— Foarte bine! exclamă Frachay, mai înainte ca Floriana să fi răspuns. Ce s'a întâmplat?

— Nu ştiu, răspunse Larmette; văd numai, că nu mai putem înainta. Am căutat pricina, dar n'am putut-o descoperi. Am auzit spunându-se că Frachay este un mecanic fără pereche; poate că cel puţin d-ta vei fi mai norocos.

Watmanul se coborâ repede din automobil, şi se apropie de Botera — Jean, d-na Patorne, şi Floriana însăşi, îl întovărăşiră. Toţi îl priveau pe Frachay în tăcere.

Acesta, cu gravitatea unui medic care examinează un bolnav, inspectă automobilul.

— A! exclamă dânsul deodată, e o simplă mutelcă, care n'a fost bine prinsă şi a sărit.

Şi căutând în lădiţa maşinei sale, scoase mutelca de care avea nevoe, şi o adaptă la locul ei.

— Acum puteţi pleca, domnilor.

Şi după o scurtă pauză, adăugă:

— Dacă aţi fi fost mai puţin nerăbdători, puteaţi vedea cauza accidentului dela prima ochire.

Dar Larmette nu fu de aceiaş părere; dânsul credea că accidentul avea destulă importanţă, şi prin urmare meritul lui Frachay era mare; de aceia mulţumi cu multă stăruinţă. Dădu un bacşiş frumos lui Jean, care primi fără să se codească. Voi să facă acelaş lucru şi cu Frachay, dar watmanul refuză:

— Nu, domnule nu vă mai osteniţi; un watman care se respectă, nu primeşte plată pentru un asemenea serviciu.

— Atunci, răspunse bijutierul cu galanterie, dă-mi voe să-ţi strâng mâna şi să-ţi ofer o ţigară.

Frachay primi şi după un moment, amândouă automobilele porneau din nou la drum.

La Havre, Floriana trase la hotel Frascati, de oarece pachebotul *Turena* pe care trebuiau să se îmbarce automobiliştii, nu pleca decât a treia zi.

Botera trase la acelaş hotel.

Intorcându-se din port, unde se dusese pentru a se interesa amănunţit de plecarea trans-atlanticului, Frachay fu întâmpinat la intrarea hotelului de Floriana.

— Imprudento! îi şopti dînsul.

— N'avea grijă; Larmette este sus. «Flirtează» cu d-na Patorne...

— Aşa dar le înţelegi bine jocul? — întrebă Dick în şoapte.

Floriana răspunse cu un gest vag.

— Sărmana doamnă Patorne trebue să fie încântată.

— Transportată!

— Bacşişuri lui Jean; ţigări şi strângeri de mână watmanului. Şi toate acestea în mod cât se poate de simplu; cine ar putea să aibă măcar cea mai mică bănuială?

«Dar toate acestea ne dovedesc că avem un adversar puternic; prin urmare trebue să fim cât se poate de prudenţi; să nu mai cauţi nici odată să mă întâlneşti, cum ai făcut acuma.

Floriana îl privi drept în faţă.

— Mă voiu supune, murmură dinsa.

— Mulţumesc, d-şoară. Ţin să înving cu ori-ce preţ şi de aceea mă văd nevoit să comand. Iartă-mă.

Şi trecu înainte.

Mândra canadiană, — ea care fusese crescută în libertate şi nu ştiuse până atunci să asculte decât de propriile ei capricii, simţi că uneori şi supunerea devine dulce.

In timpul acesta falşul Frachay se îndreptă spre camera sa murmurând:

— E foarte primejdios acest domn Larmette. Din fericire, pe bordul «Turenei» va avea de lucru... Ehei, dragă d-le Larmette, cred că cu toată dibăcia ta, vei comite şi a doua dobitocie.

Tocmaĭ trecea prin dreptul salonuluĭ de lectură, când de-odată uşa se deschise şi Jean Brot apăru în prag:

— Bine, d-le Larmette, trandafirĭ din piaţa Gambeta... Mă duc îndată.

Dick Fann auzi aceste ultime cuvinte ale ştrengaruluĭ şi din fugă avu vreme să zărească într'un colţ pe Larmette şi pe d-na Patorne, flirtând.

— Ah, murmură dînsul, gromul d-neĭ Floriana îmĭ face impresia că se află în serviciul concurenţilor noştri.

Ştrengarul, care nu ştia cine se ascunde în pielea watmanuluĭ, răspunse cu gravitate:

— Serviciul d-şoareĭ îmĭ maĭ lasă şi unele ore libere; în timpul acesta sunt liber să maĭ câştig şi eŭ câte un ban.

— Aşa da!

Jean se îndreptă fără să răspundă.

Dar în gândul săŭ îşĭ spunea:

— Ce s'o fi amestecând domnul acesta în afacerile mele?.. Voĭ fi cu ochiĭ în patru asupra luĭ, după cum mi-a recomandat d. Dick Fann.

Nicĭ prin minte nu i-ar fi trecut ştrengaruluĭ, că în momentele acelea îşĭ propunea să-l supravegheze chiar pe însuşĭ Dick Fann.

Detectivul, după un moment de nehotărâre urcase treptele; se opri într'o galerie circulară care se afla deasupra săliĭ de lectură.

Nu-ĭ fu greŭ să determine locul în care Larmette şi guvernanta FlorianeĬ stăteaŭ de vorbă.

Scoase din buzunar un mic aparat destul de bizar; aparatul acesta nu era de cât un microfon de o construcţie specială, cu ajutorul căruia detectivul putu auzi tot ce se vorbea în încăperea de jos, ca şi cum s'ar fi aflat chiar acolo.

— Nu, nu-mĭ maĭ mulţumi, doamnă, spunea Larmette. Maĭ târziŭ veĭ afla că eŭ trebue să-ţĭ mulţumesc d-tale, atuncĭ când bine-voeştĭ să primeştĭ florĭ de la mine.

— De ce n'aşĭ afla chiar acuma? răspunse d na Patorne, cu vocea sa piţigăiată. Eŭ am datoria să mă feresc de toate lucrurile carĭ nu sunt clare.

— Oh, mi se pare că ar fi prematur să 'ţĭ fac acum această mărturisire.

— Maĭ bine prea curând de cât prea târziŭ.

— Aşa dar o voeştĭ?

— De sigur.

După un moment de tăcere, bijutierul continuă:

— Sunt celibatar, doamnă.

— Şi eŭ sunt văduvă, domnule.

— O coincidenţă bizară... Dar trebue să mă explic bine pentru ca să fiŭ înţeles.

,,Intreaga mea viaţă, doamnă, a fost legată de o şedinţă de spiritizm la care am luat parte acum zece anĭ.

— Cum, d-ta crezĭ în spiritizm?

Aicĭ Dick Fann auzi un suspin lung.

— Puţină importanţă are dacă cred saŭ nu. Adevărul este că incidentul de atuncĭ m'a aruncat într'o mare nehotărâre, orĭ de câte-orĭ a fost vorba să mă însor.

— Ce fel de incident a fost acesta?

— Nu te veĭ supăra pe mine dacă voĭ răspunde?

— Nicĭ de cum, de vreme ce-ţĭ *ordon* să vorbeştĭ.

Nostima doamnă Patorne întrebuinţă cuvântul *ordon* ca orĭ-ce femee sigură de graţiile sale.

— Eram în Anglia, povesti Larmette. Am fost condus şi eŭ să văd isprăvile celebruluĭ doctor Gookes despre care se spunea că făcea nişte experienţe spiritiste extraordinare. Am văzut cu acest prilej, în mijlocul unuĭ salon o fată tânără, încântăoare, o formă impalpabilă, prin care putea străbate cu uşurinţă orĭ-ce obiect material. Dacă îmĭ amintesc bine, fata aceasta răspundea la numele de miss Betsy.

Foarte neîncrezător, am râs de isprava doctoruluĭ, susţinând că nu era la mijloc de cât opera unuĭ iluzionist.

Doctorul mă privi şi-şĭ încreţi sprâncenile.

— Veĭ crede şi d-ta într'o zi în misterele spiritelor, îmĭ zise dânsul, mă însărcinez eŭ să-ţĭ deschid calea credinţeĭ.

Şi cu un accent care mă impresionă, murmură:

— ,,Spirite rătăcitor, tu care aĭ fost creiat pentru a întovărăşi spiritul acestuĭ domn, arată-ĭ forma ta materială, pentru ca să te poată recunoaşte în ziua când te va întâlni.

«Acum nu maĭ râdeam. De ce? Eŭ însumĭ n'aş putea-o spune.

«Câte-va momente domni o tăcere apăsătoare; de o dată însă, în cercul format de spectatorĭ, apăru un fel de ceaţă.

«Ceaţa aceasta, după câte-va ondulărĭ, se lămuri într'o siluetă femenină, pe care o puturăm vedea cu toţiĭ destul de bine.

Larmette se opri, emoţionat de greutatea amintirilor sale.

— Şi pe urmă? întrebă guvernanta, pe care povestirea începuse s'o intereseze.

— Silueta aceia eraĭ d-ta, sfârşi bijutierul, aproape în şoapte.

— Eŭ?

Dick Fann râse cu poftă.

— Dar ştiĭ că e dibacĭ d. Larmette al nostru? îşĭ zise dânsul. Flirtul cu guvernanta este o idee minunată, pe care i-o invidiez. De-acum înainte femeia aceasta îĭ va aparţine cu corp şi suflet, şi Floriana va avea un noŭ spion. E foarte bine d. Larmette, foarte bine!...

Urmară câte-va clipe de tăcere.

Apoĭ se auzi vocea guvernanteĭ, tremurătoare şi pasionată, ca a uneĭ tinere înamorate.

— Eŭ, eŭ, eştĭ sigur?

— Ah, dacă aĭ şti cât am fost de emoţionat când te-am recunoscut azĭ dimineaţă, n'aĭ maĭ sta la îndoială.

— Şi cum, d-ta te gândeştĭ să te căsătoreştĭ cu mine?

— La sfârşitul călătorieĭ noastre, dacă nu te veĭ împotrivi.

— Aşa dar îţĭ plac, murmură guvernanta, care 'şĭ pierduse cu totul cumpătul.

Avea dreptate biata femee să se emoţioneze, pentru că nicĭ odată nu i se maĭ aduseseră asemenea omagiĭ.

— Sunt zece anĭ de când te aştept, doamnă. Imagina d-tale m'a întovărăşit fără încetare. Totul, în afară de d-ta, îmĭ apărea lipsit, — nu voiŭ spune de graţie şi de frumuseţe, pentru că n'aş spune nimic prin asta... Nu, d-ta eştĭ pentru mine esenţa însăşĭ a fericireĭ, o emanaţie a unor combinaţiunĭ misterioase din infinitul inexplicabil! Spiritele noastre au fost create pentru a se uni; suntem legaţĭ printr'un lanţ imaterial.

— Bravo! — îşĭ zice Dick Fann — aceastâ declaraţie este irezistibilă!

Probabil că la fel judecă şi d-na Patorne, pentru că, după ce suspină din adâncul sufletuluĭ, zise:

— Da, da, simt tot adevărul cuvintelor d-tale şi de aceea mă las în voia legilor necunoscute ale dragosteĭ. Voiŭ uita numele pe care mi l'a lăsat defunctul meŭ soţ; am un pronume pe care nimenĭ nu l'a pronunţat nicĭ odată.

— Spune-l! murmură Larmette cu voce pioasă.

— Rosita.

— Oh, fiĭ atuncĭ Rosita mea, precum voiŭ fi eŭ Victor al d-tale!

Dick Fann se sculă repede şi puse microfonul în buzunar. Apoĭ se duse să se închidă în camera sa.

In aceiaş seară falşul Frachay trebui să stea şi dînsul de vorbă cu d. Larmette.

Acesta stătea de vorbă cu inginerul Botera şi cu al douilea tovarăş al săŭ de drum, care răspundea la numele de Davis. Frachay nu putu refuza un pahar de vin, care 'ĭ fu oferit cu multă stăruinţă.

Din momentul acela legăturile de prietenie dintre echipagiile celor două automobile eraŭ definitiv înodate.

Când veni ora culcăriĭ, Larmette putu să se întindă în pat, mulţumit că planurile sale reuşiseră de minune.

A treia zi, la orele zece ambele echipagiĭ eraŭ îmbarcate, deşi vasul trebuia să părăsească portul abia la amiazĭ.

Dick Fann părea neliniştit. Se uita în dreapta şi în stânga cu cea maĭ mare atenţie, ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva.

Pe la orele 11 şi treĭ sferturĭ era în prada uneĭ nerăbdărĭ pe care cu toată voinţa sa de fer, nu şi-o putea stăpâni.

Floriana era şi dânsa în salon, împreună cu guvernanta, care făcea ochĭ dulcĭ d-luĭ Victor. Acesta din urmă era angajat într'o convorbire asupra greutăţiĭ drumuluĭ pe care trebuiaŭ să-l facă automobilele.

De-o dată, un funcţionar de la drumul de fer, condus de un matelot, se prezentă la intrarea salonului.

— D-ra Defrance? întrebă omul.

— Eŭ sunt, răspunse Floriana.

Noul venit îï întinse o casetă bine împachetată şi ceruită, şi o rugă să-ï iscălească o recipisă de primire.

Şi pe când sirena vasuluï anunţa plecarea, Floriana deschise caseta.

Inăuntrul aceste casete se aflaŭ o grămadă de pietre, de toate formele.

— Corindoane ordinare! murmură Larmette, care observase scena cu atenţie.

Dick Fann tresări.

— Banditul! murmură dânsul printre dinţi, — caută să arunce primejdia asupra eï.

(Sfârşitul primuluï epizod).

PARTEA II

CAP. I

După avere

Pachebotul pornise. In salon se făcuse tăcere deplină.

Floriana desfăcu scrisoarea care se afla în casetă, şi o ceti cu atenţie; după aceia ridică ochiï spre Larmette, cu o expresie în acelaş timp şi de mulţămire, şi de uimire.

— Aş putea pune rămăşag, zise bijutierul râzând, că aceste corindoane sunt acelea pe carï reprezentantul tatăluï d-tale le-a cumpărat deunăzï din magazinul meŭ, maï mult cu forţa de cât de bună voe.

— Tocmaï, lucrul acesta mi-l spune şi reprezentantul Lastin în scrisoarea sa.

«Şi cum scrisoarea aceasta nu conţine nicï un secret, maï ales că d-ta declarï că aï vândut oare-cum cu forţa...

— Oh!... n'am nicï de cum intenţia să mă plâng.

— Orï cum vreaŭ să-ţï citesc scrisoarea aceasta, pentru ca d-ta să-mï certificï dacă lucrurile s'aŭ petrecut întocmaï după cum sunt asigurată.

De ce ţinea Floriana să citească scrisorea? Nicï dânsa nu ştia, dar asculta de un semn repede pe care i-l făcuse Dick Fann.

Prin urmare, citi:

,,Domnişoară,— scria d. Lastin,— am fost înştiinţat acum câte-va zile să mă transport la d-niï Larmette şi comp. din strada Păciï, unde trebuia să găsesc un stoc de 1450 corindoane ordinare, pe carï eram însărcinat să le cumpăr.

,,Am dat ascultare fără întârziere acestor instrucţiï.

,,La Larmette m'am întâlnit cu reprezentanţiï poliţieï, carï instrumentaŭ un furt recent. Dar cum afacerea aceasta nu mă privea, am declarat îndată care era scopul vizite mele.

,,Trebue să vă spun însă că d-niï poliţiştï aŭ stăruit mult ca cererea mea să nu fie respinsă, pentru ca să se paralizeze ast-fel acţiunea hoţilor de radium.

,,D-niï Larmette şi comp., aŭ recunoscut şi dânşiï că se expuneaŭ să atragă asupra magazinuluï lor o nouă vizită a banditilor, şi fără multă întârziere am cumpărat pietrile, plătind câte 2 francï şi 25 de banï caratul.

,,Trebuia să mă îmbarc pe steamerul *Turena*, pentru a duce eŭ însumï pietrele la depozitele noastre din Quebec; dar în ultimul moment mi s'a întâmplat un accident, care avea să-mï întârzie plecarea.

,,O frânghie întinsă în drum de o ştrengăriţă care nu maï ştie ce drăciï să inventeze, m'a făcut să lunec pe scărï, şi asta într'un mod atât de nenorocit, în cât mi-am rupt un picior".

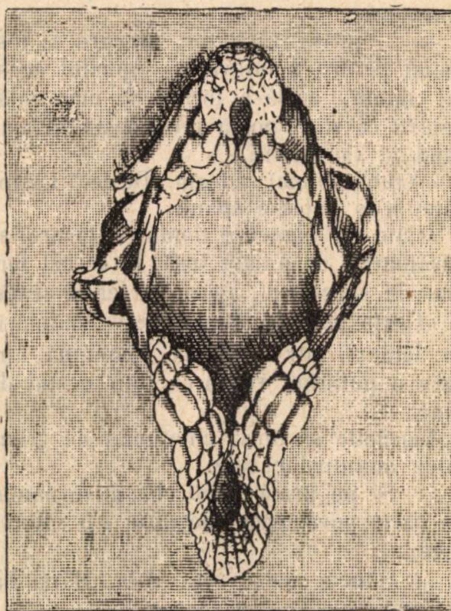
(Va urma)

CURIOZITĂŢI NATURALE

Un mozaic natural

Falca pe care o reproducem aci e a unuï rechin din specia care trăeşte la Antipozï, cunoscută sub numele vulgar, specia rechinilor din Port-Jackson.

E de remarcat aspectul extraordinar al dinţilor crescuţï într'o simetrie admirabilă şi al căror ansamblu le dă aparenţa unuï curios mozaic.

Din însăş cauza dinţilor săï, rechinul din împrejurimile Port-Jacksonuluï este considerat de savanţï ca o raritate a regnuluï animal. —r—

NU'ŢI POT IERTA

Nu ştiu, Doamne, ce idee
'Ţi-a venit — atuncea Lunï —
Să zideştï această lume,
Plină toată de minciunï.

Toate 'ţï le iert în fine, —
Fie Doamne 'n voia ta!
Dar de ce-aï zidit femeia,...
Asta, nu 'ţi-o pot ierta! —

VARIANTĂ

Nu ştiŭ, dragă ce idee
Iţï venise într'o zi,
Să mă ducï la Drogherie,
Un săpun a'ţï târguï.

Eu 'ţi-am luat Săpunul „Flora",
Şi de-atuncï nu-l pot schimba! —
Te-aşï ierta de toate 'n lume
Dar să-l schimbi, nu te-aşï ierta.

Căcï de-atuncï mâinele tale
Albe's şi catifelate,
Şi nu pot, măcar o clipă,
Să le las nesărutate!

Carol Scrob.

Anul XII.—No. 682. 10 BANI IN TOATĂ ŢARA Mercurĭ, 2 Iunie, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată ţara
« 2.60 « ½ « « « «

Redacţia şi Administraţia
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARŢEA —

TAXI-CAB-UL acum 1600 ani.—(Vezĭ pag. 4376).

TAXI-CAB-UL
acum 1600 ani

Bătrâna Chină ne rezervă totdeauna surprize. Popoarele civilizate cred totdauna că inventează ceva noŭ, numaĭ de cât însă observă că noutățile lor eraŭ cunoscute, cu secole în urmă, de către chinezĭ. Așa, de pildă, busola, praful de pușcă, tipografia. E adevărat că s'aŭ îmbunătățit și perfecționat mult toate acestea; dar principiul a pornit de la acest vast imperiŭ.

Spre a nu vorbi de cât de taxi-cab, care ne intereseazâ în special astă-zĭ, cel care l'a inventat credea că a descoperit ceva cu totul noŭ. Cine ar fi putut, în adevăr, crede că modul de a cunoaște numărul chilometrilor cu ajutorul unuĭ mic disc prevăzut cu un ac, era cunoscut din cea maĭ îndepărtată antichitate?

Și cu toate astea adevărul este așa; ilustrația ce publicăm în pagina întâĭ a ziaruluĭ nostru reprezintă un taxi-cab (un fel de trăsură) întrebuințat de chinezĭ acum 1300 de anĭ. Trăsura seamănă foarte mult cu vechile omnibuze parisiene, cu imperială. Ea este trasă de treĭ caĭ la fel cu aceia aĭ companieĭ parisiene carĭ maĭ sunt și acum în serviciŭ pe unele liniĭ. Singurul lucru care diferă, în afară de construcția foarte rustică a vehicululuĭ chinez comparat cu omnibuzul de pe străzile Parisuluĭ, e că nu are arcurĭ. Și când se cunoaște reaua stare a străzilor în China, se produce întrebarea: cum călătoriĭ nu sunt transformațĭ, până la destinație, în... piftie?

Dinaintea cabuluĭ, lângă conductor, un om de lemn la fie-care *li* parcurs (un *li* este egal cu 500 metri) lovește într'o tobă. La spatele imperialeĭ, un alt om de lemn atinge un clopot când distanța parcursă este de zece *li*. Nu este aceasta un taxi?

Era vorba pe la anul 265 pentru prima oară, în China, sub dinastia Tsin, de trăsura taximetru. Pare însă evident că această trăsură exista și maĭ înainte de această dată. Istoria chineză menționează faptul și prin 815 ca și în secolul X. In analele Imperiuluĭ se găsește la vremea aceasta o descripție completă a acestuĭ vehicul, așa cum îl reproducem noĭ în ziar.

Nicĭ odată, poate, nu se va putea spune, ca în cazul acesta, vorba: nimic noŭ sub soare! Când va fi maĭ bine cunoscută, China ne va rezerva poate și alte surprize.

Arg.

MOARTEA UNUI POET

Intre stația Arcelor, unde se bifurcă mica linie dela Draguignan și aceea din Roquebrune, se află Muy, un târg atrăgător, care servise altădată romanilor de antrepozit pentru grâne și care mărginea «Via Aureliana». Se zice că din numele-ĭ galo-roman, Modius, s'ar fi format Muy. Las responsabilitatea aceste derivărĭ pe seama fabricanților de etimologiĭ. Destul că, ducându-mă acum câțĭva anĭ să vizitez Esterelul, mă opriĭ în locul acesta plăcut, scăldat de Argens și înfrumusețat de pădurile sale de pinĭ și de stejarĭ de plută.

Era în luna luĭ Maĭ, a doua zi de sărbătoarea «Inălțăreĭ Domnuluĭ», când trandafiriĭ daŭ în floare. Din pădurĭ veneaŭ mirosurĭ aromatice de rășină carĭ mi se păreaŭ delicioase.

Orașul prin sine însușĭ nu prezintă nimic deosebit, afară poate de un turn izolat, rămășiță din evul mediŭ, cu un grup de arborĭ îndărătul săŭ, de unde se înalță de-asupra celorlalțĭ copacĭ, ca un punct de exclamație, un frumos chiparos.

Avuĭ fantezia de a lua o schiță și mă așezaĭ cum putuĭ maĭ bine pe o piatră mare, un vestigiŭ al turnuluĭ, fără îndoială. Mă munceam cu estompa și cu creionul, când o umbră se așeză între mine și soare. Apoĭ o voce, cu un accent provincial exagerat, zise glumind:

— Științĭ, monumentul acesta a fost făcut aicĭ, dragul meŭ.

Mă întorseĭ brusc: era Paul Arène, care îmĭ întinse mâna râzând.

— D-ta aicĭ?

— Da; șed în apropiere. Eram la Jean d'Alheim și mi-a venit în gând să fac o plimbare pe la Esterel. Dar, adăugă el, d-ta nu știĭ că desenezĭ un adevărat monument istoric, un monument al patriotismuluĭ provincial.

— Povestește-mĭ, te rog, istoria acestuĭ turn.

— Ascultă, n'am de loc încredere în memoria mea pentru a'țĭ descri amănuntele, carĭ sunt foarte interesante; dar am niște note acasă la mine, în Paris; vino de le ia și fă cu ele ce vreĭ. Deocamdată, dacă n'aĭ dejunat, îțĭ voĭ ține tovărășie.

— Minunată idee; și eŭ mă duc la Esternel.

Terminaĭ schița mea și urmaĭ pe Paul Arène, cu care petrecuĭ o zi admirabilă și care, la reîntoarcerea în Paris, se ținu de cuvânt.

Iată rezumatul însemnărilor sale, pe care îl ofer cititorilor acesteĭ reviste:

Drama despre care-ĭ vorba s'a petrecut pe timpul războiuluĭ dintre Francisc I și Carol Quintul, la 1536. Bătut la Aix, împăratul se retrăgea în neorânduială spre Italia, găsind în calea sa populațiunile întărâtate din cauza dezolăriĭ țăreĭ lor. Nicĭ un zid, nicĭ un gard, nicĭ un tufiș nu era care să nu fi servit țăranilor de ascunzătoare, de unde pândeaŭ pe cotropitor pentru a'l hărțui, trăgând asupra luĭ.

Maĭ ales locuitoriĭ din War, folosindu-se de faptul că cunoșteau toate potecile, toate neregularitățile de teren, făceau mult răŭ armatelor imperiale. Carol Quintul era furios și într'o zi, când cercetașiĭ săĭ îĭ anunțară prezența unor țăranĭ adunațĭ în mare număr într'o pădure, puse s'o înconjoare și porunci să i se dea foc.

Răzbunarea sa era nedreaptă, căcĭ oameniĭ aceia eraŭ niște simpli locuitorĭ carĭ fugiseră la apropierea trupelor. Se aflau în pădure bătrânĭ, femeĭ și copiĭ. Când încercară să iasă, fură respinșĭ înapoĭ în pădure de către soldațiĭ nemilosuluĭ suveran și aproape toțĭ pieriră, împreună cu vitele lor și cu aceea ce încercaseră să scape de lăcomia dușmanuluĭ. Totuși câțĭva scăpară de acolo și alergară într'un suflet la Muy să aducă vestea aceste cruzimĭ. Fu un strigăt lung de oroare și de răbunare.

Satul aparținea ordinuluĭ Sf. Ioan. Impăratul, care ordonase această crimă, trebui să treacă pe un drum care era dominat de un mic turn întărit, unde se aflaŭ câțĭva gentilomĭ aĭ ținutuluĭ, ale căror nume aŭ fost păstrate de cronicarul Honoré Bouché: Albode, Balbe, Boniface, de Châteauneuf și d'Escragnoles. Aceștia făuriră planul îndrăzneț de a răzbuna în însășĭ persoana luĭ Carol Quintul măcelărirea compatrioților lor. Eĭ introduseră cu dînșiĭ în turn cincĭsprezece soldațĭ și vre-o treĭzecĭ de țăranĭ, înarmațĭ cu archebuze, se baricadară acolo și, hotărîțĭ la orĭ-ce pentru a ajunge la țintă, așteptară pe dușman.

Intr'adevăr, după câteva ceasurĭ eĭ zăriră avantgarda oasteĭ imperiale scoborându-se pe povârnișurile Esterelul. Eĭ văzură pe un tânăr frumos, îmbrăcat într'un costum strălucit, înaintând călare pe un cal falnic de Barbaria și înconjurat de ofițerĭ; crezând că au aface cu împăratul, slobozĭră deodată toate puștile asupra luĭ. Insă împușcăturile, prost îndreptate, nu'l atinseră, ci rănĭră numaĭ pe câțĭ-va soldațĭ din această avantgardă, care se retrase în grabă spre grosul armateĭ.

Inștiințat de atacul acesta, pe care îl socotea nerușinat, Carol Quintul dădu poruncă să se atace turnul. Se aduseră tunurĭ cu carĭ se făcu într'o clipă o spărtură prin care se putea trece. Dar în loc de a se preda, asediațiĭ, hotărîțĭ să'șĭ jertfească viața, împușcară cu o și maĭ

mare înverşunare şi uciseră vre-o douăzecĭ de soldaţĭ. Scos din răbdărĭ că-ĭ ţinut în loc de o ruină de turn, împăratul trimise să întrebe de ce nu'şi continuă armata marşul.

— Fiind-că, i se răspunse, turnul rezistă mereu.

Acela despre care se spunea că avea credinţa cum că soarele răsare şi apune de-asupra statelor sale, scoase un răcnet de mânie la răspunsul acesta :

— Eĭ bine, zise dînsul, oare nu sunt scărĭ pentru a'ĭ da asalt? Să se sfârşească odată !

Aproape de împărat se afla un tînăr gentilom, poet, reintrat de curând în graţia luĭ Carol Quintul, al căruĭ curaj strălucit era legendar, căcĭ se citau despre el, pe lângă versurile sale frumoase, isprăvĭ demne de paladiniĭ vechiuluĭ cavalerism.

El se numea Garcilaso de la Vega şi fu unul dintre ceĭ maĭ marĭ poeţĭ aĭ Castilieĭ în prima jumătate a veaculuĭ XVI-lea, cu toate că muri la 33 de anĭ.

Garcilaso de la Vega doritor de a se distinge sub ochiĭ luĭ Carol Quintul, voind de asemenea să dea exemplul în calitatea sa de comandant al infanterieĭ, apucă cu îndrăzneală o scară. In zadar fură toate îndemnurile camarazilor săĭ, care văzându-l fără zale, îmbrăcat în mătase şi în catifea, îl trăgeaŭ de haine pentru a-l împedeca de a comite această stupidă nebnnie.

Cu caracterul săŭ, a-ĭ înfăţişa pericolul era a-l face să se arunce orbeşte în el. Văzuse şi trecuse dânsul prin încercărĭ şi maĭ grele. El se desfăcu din mâinile amicilor săĭ, şi fără coif, fără platoşă, cu sabia în mână, apărat numaĭ de-o simplă pavăză, se repezi pe scară în sus, urmat numaĭ de o rudă tânără care nu voia să-l părăsească, Portocarrero de la Vega, care deveni ginerele săŭ postum, şi de un căpitan din infanteria spaniolă, care socoti drept o cinste de a urma pe şeful săŭ.

Agăţându-se cu agilitatea uneĭ pisicĭ sălbatice, el atinsese ultima treaptă şi se pregătea să escaladeze, când un bolovan enorm deslipindu-se de pe creasta turnuluĭ izbi scutul cu care se acoperea poetul şi prin contra-lovitură ĭĭ făcu la cap o rană îngrozitoare. Sub această ciocnire grozavă el se răsturnă pe spate şi căzu din capul scăreĭ, târând după dânsul pe căpitan şi pe Portocarrero. Un strigăt lung de groază primi această tragică întâmplare. Din toate părţile alergară soldaţĭ şi ofiţerĭ pentru a ridica pe răniţi, sub focul ucigător din turn. Printre ceĭ dântâĭ, povesteşte istoricul Navarette, se afla marchizul de Lombay care nu se temu să-şĭ expue viaţa pentru a alerga în ajutorul prietenuluĭ săŭ.

Il ridicară pe moarte ca şi pe căpitan ; cât despre Portocarrero, deşi zdrelit prin căderea sa, rănile sale nu eraŭ grave, dar durerea sa era sfâşietoare. Impăratul furios nu atât din cauza împotrivireĭ neaşteptate, cât maĭ ales din pricina morţeĭ poetuluĭ săŭ favorit, dădu ordin ca să se ia turnul cu asalt şi să se spânzure toţĭ apărătoriĭ săĭ, fără a se erta măcar unul.

Abia fu dat ordinul, că din noŭ fură răzimate scările de zid. Care maĭ de care se silea să se urce maĭ întâĭ. Onoarea aceasta fu rezervată luĭ don Guillen al caseĭ de Mancada şi luĭ Geronimo pe Urrea, încă un poet de seamă care a tradus din italieneşte pe ,,Orlando Furioso''.

Nenorociţiĭ apărătorĭ aĭ umileĭ fortăreţe, asediaţĭ de o oaste întreagă, fură constrânşĭ să se predea. Curajul lor ar fi meritat ceva milă, dar Carol Quintul nu voi să vadă în eroiĭ aceştia pe apărătoriĭ patrieĭ lor. El dădu luĭ don Luis de la Cueva crudul ordin de a-ĭ spânzura pe toţĭ de crestele turnuluĭ şi de copaciĭ învecinaţĭ, ceea-ce fu executat pe loc.

Provensaliĭ, victime ale acestuĭ act de barbarie care e o pată pe memoria ilustruluĭ împărat, fură nişte eroĭ şi muriră ca nişte martirĭ. Mult timp locuitoriĭ din Muy aŭ celebrat amintirea lor printr'un serviciŭ solemn care avea loc în fie-care an, a doua zi de Ispas şi toată noaptea care preceda această slujbă religioasă se trăgeaŭ clopotele. Un oare-care senior, numit de Fleury, pe care sunetul clopotelor nu-l lăsa să doarmă, opri tragerea lor în timpul nopţeĭ.

Sărmanul Garcilaso de la Vega, victimă a vitejieĭ sale înflăcărate, fu transportat cu cea maĭ mare îngrijire într'o litieră până la Nisa unde împăratul îşĭ aşeză cartierul general. Carol Quintul voi ca el să primească îngrijirile propriilor săĭ medicĭ şi chirurgĭ. Acest monarch se învinovăţea de asprimea sa recentă contra poetuluĭ, care fusese cauza involuntară a fataleĭ sale temerităţĭ.

Ceĭ carĭ îl îngrijeaŭ făcură pe împărat să spere o clipă că datorită vigoareĭ excepţionale a constituţieĭ sale, Garcilaso ar putea să se restabilească, dar, după câte-va zile, orĭ-ce speranţă trebui părăsită, şi însuşĭ rănitul nu-şĭ maĭ făcea iluziĭ asupra stăreĭ sale.

Până în ultimele sale momente el fu asistat de către amicul săŭ marchizul de Lombay care avu trista datorie de a-i închide ochiĭ. Garcilaso de la Vega muri la 14 Octombre, după ce lâncezise treĭ săptămânĭ pe patu-ĭ de suferinţă. El lăsă văduvă de iubita sa soţie Elena de Zeniga şi pe copiiĭ săĭ adoraţĭ, a căror jale fu amară.

După ce citiĭ această tragică întâmplare, mă transportaĭ în gând la micul oraş Muy, atât de vesel, cu livezile sale bogate de prunĭ, cu ţesătoriile sale de mătase, cu fabricile sale de dopurĭ, cu aerul săŭ îmbălsămat, cursul limpede al Argensuluĭ şi maĭ presus de toate acestea, cu aerul de sănătate şi de mulţumire al uneĭ populaţiĭ unde nu se găsesc cerşetorĭ; şi mă gândeam aparte că ţăraniĭ aceştia voioşĭ aŭ avut noroc că nu s'aŭ găsit în calea unuĭ alt împărat, care şi el invoca pe D-zeul armatelor, în numele căruia punea să se împuşte eroiĭ patrioţĭ şi ardea împreună cu satele lor bătrânĭ, femeĭ şi copiĭ.

Noĭ lăudăm blândeţea monarhiilor moderne şi tratăm de barbare pe cele din veacurile trecute; dar după cum am văzut adesea, ajunge să schimbĭ puţin sensul uneĭ depeşĭ pentru a aprinde un războĭ în care trista zicătoare latină : ,,Homo homini lupus'', se adevereşte odată maĭ mult.

Trad. de **Th. Simenschi**

LA CONSTANŢA

— Câteva notiţe —

Propusesem de mult timp să facem o excursiune până la oraşul şi portul nostru românesc, Constanţa. Insă împrejurările nu ne dedeaŭ încă timpul, maĭ ales că pe atuncĭ aveam încă de lucru.

Dar venise vremea aceea dorită şi maĭ cu seamă c'am profitat de o reducere de 50 la sută pe c. f. r., ne-am hotărât să facem acest drum lung, în ziua de 21 Maĭ (Sf-ţiĭ Constantin şi Elena).

In sfârşit, la orele 7 dim. am fost toţĭ în gara de Nord, după cum eram înţeleşĭ de cu seară. Am luat bilete şi ne-am suit în tren ; iar la orele 7 jum. trenul s'a pus în mişcare spre Constanţa.

După un drum destul de lung, trecând printre holdele bogate de grâŭ, porumb, etc., am ajuns la orele 2, în Constanţa.

De aci, pentru că n'aveam bagaje, decât ceva de mâncare, ne-am îndreptat în corpore, drept spre farul care se află la capătul diguluĭ. In tot drumul, spre far, am admirat marea, care se întindea sub cerul albastru şi larg, şi peste care nu vedeam decât semicercul orizontuluĭ, de unde nu maĭ vedea ochiul. Valurile se loveaŭ de dig cu repeziciune aruncând stropĭ de apă şi urlând, cu tot timpul splendid.

Am admirat, de asemenea, farul care este clădit de curând şi pe care am văzut, în partea dinspre Tuzla, o frumoasă şi mare medalie cu chipul M. S. Regeluĭ.

Aci, am avut prilejul să umblu pentru prima oară, cu o barcă, cu care venise douĭ băeţĭ ca de vre-o 18 anĭ şi carĭ ne-aŭ rugat, pe patru din noĭ, să mergem să ne plimbe. Intâĭ n'aveam curaj, însă pe urmă mi-am luat, cum se zice «inima în dinţi», şi m'am suit în barca ce mergea lin, căcĭ nu maĭ eraŭ valurĭ. Ne-am plimbat prin faţa portuluĭ vre-o 15 minute, apoĭ după multă stăruinţă din partea celor douĭ băeţĭ, am eşit, puţin maĭ în larg, pe valurile carĭ ne legănaŭ ca şi cum am fi fost un nimic pe acea imensitate de apă.

Spre seară ne-am îndreptat spre hotel Europa, unde am luat camere pentru dormit, pe urmă am eşit iarăş prin oraş.

Din oraş, căcĭ se află aşezat pe un deal, am văzut farurile în timpul când licăreaŭ din când în când, şi maĭ cu seamă acela dela Tuzla, care este cel maĭ mare.

Tot de pe acest deal am avut prilejul să văd portul în întregime, cum îl văzusem când eram jos. In port eraŭ maĭ multe vase de războĭ, de marfă şi de călătorĭ; când am fost în port am văzut numaĭ vasul nostru românesc «Regele Carol I», un vas englez «Belanoch» şi unul rusesc, din care se descărca nişte şine de drum de fer.

La hotel am avut ocazia să ascult câteva povestirĭ despre mare, din gura hotelieruluĭ, care spunea că se află de mult timp în Constanţa.

Vorbind mereŭ despre frumuseţile Constanţeĭ, a venit vorba şi despre mare:

— Cum vâjîie marea şi ce valurĭ vin! îĭ zic eŭ, uitându-mă pe fereastră spre mare.

— Astea nu sunt nimic, răspunde el, sunt altele şi maĭ marĭ! Aşa de exemplu este un vânt puternic care vine şi agită apa aşa de tare în cât se nasc valurĭ cât casa aceasta de marĭ! Apoĭ maĭ este o furtună tot aşa de mare, care se chiamă «*hulă*»!

Mi-a maĭ spus o mulţime de grozăviĭ de ale măriĭ, că s'aŭ înecat o mulţime de copiĭ şi chiar oamenĭ, pe carĭ i-aŭ luat valurile pe când se scăldaŭ.

Pe marginea măriĭ, pe unde se află frumosul Casino, neterminat încă, sunt aşezate din distanţă în distanţă băncĭ carĭ sunt puse la dispoziţia publiculuĭ vizitator.

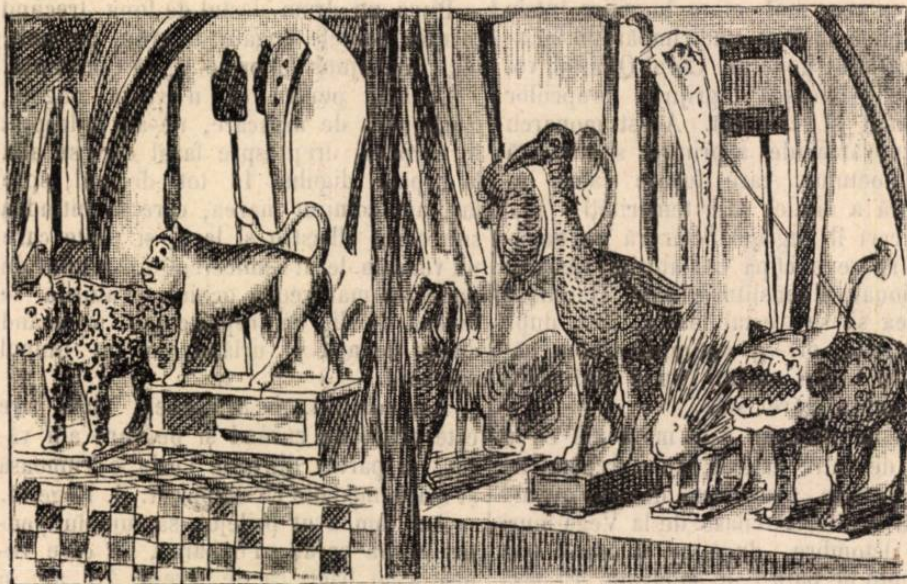
In Constanţa am văzut clădirĭ destul de frumoase, edificiĭ publice, precum şi frumosul monument al luĭ *Ovidiu*. Populaţia, în majoritate este formată din turcĭ, românĭ, tătarĭ, grecĭ, ruşĭ maĭ puţinĭ, şi diferite alte naţionalităţĭ streine carĭ se ocupă cu diferite meşteşugurĭ şi negustoriĭ.

Deşi am stat numaĭ două zile, însă pot zice, cu drept cuvânt, că Constanţa este una din localităţile cele maĭ plăcute dela noĭ din ţară prin poziţia sa pitorească.

A treia zi la orele 2.45 după amiazĭ, am părăsit Constanţa cu mult regret şi am ajuns în Bucureştĭ la orele 9.35 seara.

Efrem G. Anast.

Bogăţiĭ moarte

Cu prilejul încoronăriĭ nouluĭ negus al Abisinieĭ, Menelik, s'aŭ răscolit vechile comorĭ ale regilor Abisinieĭ printre carĭ s'aŭ găsit aceste lucrurĭ ciudate şi de mare preţ, reprezentate de ilustraţia alăturată. Sunt animale bizare şi uriaşe de aur şi de argint masiv, iatagane enorme damaschinate, pasărĭ fantastice, şi o sumă de nenumărat de alte obiecte, — ridicule ca formă, dar de o valoare dublă (a materialuluĭ din care sunt făcute, şi a ciudăţenieĭ lor), şi incalculabilă în acelaş timp.

Actualmente bogăţiile acestea regale şi moarte sunt împrăştiate prin câteva muzee marĭ, dar cea maĭ mare parte din ele se află expusă la Sorto-Novo, de unde e luată şi fotografia pe care o reproducem aci.

Vendetta americană

Corsica trece de ţara unde urile de familie provoacă cele maĭ multe crime. Supunându-se însă moravurilor franceze, Corsicaniĭ şi-aŭ îndulcit deprinderile.

Din contră, sunt ţărĭ depărtate unde răzbunarea, vendetta este acum maĭ înfloritoare ca orĭ când.

Aşa este, de pildă, Kentuchy saŭ Virginia occidentală cu care Kentucky este limitrof.

Nu trece zi în care să nu se producă în ţările acestea asasinate zise de familie (*family-feuds*).

Adesea se produc bătăliĭ în regulă între adulţiĭ a câte două familiĭ duşmane.

Virginia occidentală a fost de curând însângerată de o teribilă vendettă.

Familiile Daniel şi Christian se luaseră la ceartă pentru un loc de păşunat a căruĭ posesiune o disputaŭ. La un moment şeful familieĭ Daniel ucise într'o cârciumă pe un Christian.

Membriĭ familieĭ acestuia din urmă, văzând cele petrecute, luară şi eĭ armele. Opt zile maĭ târziŭ ucigaşul căzu într'o cursă pe când tăia arborĭ în pădure.

Cadavrul săŭ, găurit de gloanţe, fu regăsit în fundul uneĭ prăpăstiĭ.

Cum era de aşteptat, membriĭ familieĭ Daniel jurară să extermine până la unul pe Christianĭ.

Dar autorităţile se deciseră atuncĭ să intervină şi un serif (judecător rural) se puse în capul unuĭ detaşament de poliţie voluntară spre a procede la arestarea ucigaşilor bătrânuluĭ Daniel.

Aceştia, tatăl şi fiul, îşĭ aveaŭ locuinţa pe o pantă aproape inaccesibilă. Dar reprezentanţiĭ legeĭ, bizuindu-se pe numărul lor, îşĭ închipuiseră că preveniţiĭ vor da înapoĭ la prima somaţie.

O detunătură îĭ scoase din credinţa asta, când eraŭ la o depărtare de vre-o câteva sute de metri.

Numaĭ decât poliţiştiĭ porniră la asalt în speranţă de a tăia retragerea a patru oamenĭ pe carĭ îĭ văzuse fugind pe fereastră în direcţia pădureĭ.

Dar noĭ focurĭ de armă isbucniră şi douĭ dintre jandarmiĭ voluntarĭ se rostogoliră la pământ.

Adăpostiţĭ după nişte trunchiurĭ de arborĭ, asaltatoriĭ începură să tragă focurĭ în uşĭ şi ferestre.

Şi când avură siguranţa că aŭ redus la tăcere pe ceĭ din casă, intrară înăuntru după ce prăvăliră o uşă. Acĭ însă un spectacol tragic îĭ aştepta.

Eraŭ acolo două femeĭ, mama şi fiica—aceasta în vârstă de 16 anĭ—

care înfruntaseră aproape o oră detașamentul de poliție.

Când mama căzuse moartă, după ce protejase retragerea soțului și a fiilor eĭ, tânăra fată continuase împușcătura până când un glonț al inamiculuĭ iĭ produsese o rană mortală...

Vendettele corsicane pălesc, așa dar, pe lângă *feuds*-urile din Kentucky.

Blaz.

PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE!

ISPRAVILE UNOR EROI

— Roman de aventurĭ războinice de L. BOUSSENARD —

— Urmare —

CAP. IV

Patruzecĭ și opt de ore trecuseră. In inchisoarea sa misterioasă! Franc, mereu inlănțuit, bea, mânca, fuma și se plictisea de moarte.

Singurătatea maĭ ales il despera și n'avea alt tovarăș in această singurătate de cât micile sale țigărĭ, pe carĭ le fuma într'una, de oare-ce i se aduceau orĭ cât ar fi voit.

Pentru omul acesta de acțiune, nervos, deprins cu mișcărĭ violente în aer liber, viața de inchisoare, așa cum o ducea acuma, era cea maĭ teribilă dintre toate pedepsele.

Și cel puțin dacă ar fi putut să schimbe din când în când câte un cuvânt-două cu gardianul său! Dar nu: omul acesta rămăsese mereu tot așa de mut ca și în primele momente.

— Mă voiŭ îngrășa și mă voiu abrutiza!—murmură Franc.

«Oare nu cumva au de gând să mă lase in starea aceasta întreaga mea viață?

«Dacă-ĭ așa, maĭ bine ar face să mă ucidă fără întârziere.

Era la inceputul celeĭ de a treia noptĭ de captivitate. Franc cinase, fumase și acum se culca, ajutat de gardianul său, ca de obiceĭ.

Și gardianul plecă ca și in nopțile trecute, iar Franc prinse să fumeze țigară peste țigară, pentru a dormi astfel narcotizat.

Deodată un pas greoĭ il făcu să tresară. De obiceĭ n'ajungeau pînă la din timpul nopțeĭ alte zgomote decât bătaia cadențată a vre-unuĭ ornic din depărtare.

— Bizar lucru! —își zise caporalul. Ce naiba o fi maĭ voind acuma gardianul?

Era în adevăr bătrânul gardian. Singur, cu o forță pe care nimenĭ nu i-ar fi bănuit-o, judecând după înfățișarea sa fizică, aducea pe umerĭ o masă enormă.

Puse masa in mijlocul încăperiĭ și plecă indată, fără să răspundă zuavuluĭ, care exclamase:

— Frumos gând aĭ avut să aducĭ aicĭ o masă; da, da, e foarte frumos din partea d-tale că te-aĭ gândit să mobilezĭ trista mea locuință.

Mereŭ tot așa de tăcut, gardianul se întoarse în curând, aducând de astădată patru scaune și o bucată de stofă neagră.

A treia oară se intoarse cu alte scaune, pe carĭ le aranjă simetric în jurul meseĭ.

Franc aruncă un nor de fum spre tavan și murmură:

— Dacă n'am uitat adunarea, treĭ și cu patru fac șeapte.

«Șeapte! Acesta este numărul celor 7 minunĭ ale lumeĭ, al păcatelor capitale; numărul zilelor săptămâneĭ și... al membrilor Tugenbunduluĭ!..

Să fie oare o iluzie? Orĭ în adevăr gardianul, care stătuse pînă atuncĭ mereŭ nepăsător la toate intrebările caporaluluĭ, tresărise auzind acest cuvânt în gura sa?

In scelaș timp privirea sa se îndreptă spre caporal cu o expresie bizară, in care se amestecau în acelaș timp curiozitatea, mirarea și mila.

Da, era în privirea bătrânuluĭ gardian o milă adâncă și Franc fu emoționat.

Omul auzise cuvintul și ințelesese. Dînsul cunoștea fără îndoială formidabila asociație în mâinele căreia căzuse acuma Franc, fără nicĭ o nădejde de scăpare.

Și bătrânul gardian al inchisoriĭ orĭ cât de împietrit era în fața durerilor omeneștĭ, nu se putea opri să nu compătimească pe tînărul acela cu privirea așa de vie și așa de plin de viață.

Iată că acum gardianul plecă din nou, pentru a nu se maĭ întoarce.

Rămas singur și in întuneric, Franc își zise că in curând se vor petrece lucrurĭ nouĭ,

Era aproape sigur că în curând aveau să sosească membriĭ teribileĭ asociațiĭ; cele șeapte scaune din fața meseĭ negre erau o prevestire elocventă.

Trecură două ore într'o așteptare destul de chinuitoare.

Fără zgomot și pe neașteptate, ca într'o feerie orĭ ca într'un vis urât, ușa se deschise deodată.

O lumină intensă năvăli în închisoare și un om intră aducând un candelabru cu maĭ multe lumânărĭ aprinse.

Omul acesta era mascat, după obiceiul asociațieĭ.

Depuse candelabrul pe masă și se întoarse spre alțĭ câțĭva oamenĭ mascațĭ, carĭ veneau în urma sa.

— Hh!.. nu mă înșelam, murmură Franc, fără să se miște.

Spectrele negre, carĭ nu făceaŭ maĭ mult sgomot de cât niște umbre, luară loc în jurul meseĭ negre.

Tăcerea absolută, care domina în acea încăpere, înfățișarea mormântală a zidurilor, și măștile macabre pe carĭ le purtaŭ aceĭ necunoscuțĭ,— toate acestea eraŭ atât de mișcătoare, în cât, cu tot curajul săŭ, Franc se simți înfiorat de groază.

Emoția aceasta a luĭ Franc era cât se poate de explicabilă, pentru că dânsul știa bine că n'avea de-a face numaĭ cu niște simpli călugărĭ carĭ se întruniseră acolo pentru a glumi orĭ a petrece cu femeĭ; știa cine eraŭ oamenïĭ aceia, și iĭ văzuse la lucru.

Dar emoția caporaluluĭ fu de scurtă durată. In curând reinvie într'însul soldatul fără teamă.

Dădu cuvertura la o parte și se ridică în picioare. Cu mâna dreaptă salută militărește lugubra adunare. Era în gestul acesta așa de simplu atâta demnitate, în cât necunoscuțiĭ răspunseră, inclinându-șĭ capetele.

Acela care intrase cel de pe urmă, și luase loc în mijlocul conjurațilot, era președintele.

— D-ta eștĭ caporalul Franc din al treilea regiment de zuavĭ? întrebă dânsul, cu vocea severă.

— Am maĭ răspuns odată la această intrebare. Da, eŭ sunt Franc.

— Cu toate că uniĭ dintre noĭ te cunosc, pentru că te-aŭ maĭ văzut și altă dată, ți am pus această întrebare de două orĭ, pentru a ne asigura că nu se face nicĭ o greșală în privința persoaneĭ d-tale.

«Veĭ primi, după cum cred, pedeapsa cu moartea, și nu voiam să pedepsim un nevinovat.

— Grija aceasta vă onorează, răspunse zuavul ironic; vă voĭ face însă să observațĭ că Peron, camaradul meŭ care a băut cafeaua destinată regeluĭ Italieĭ, era de asemenea nevinovat.

Dar președintele, nevoind să înconjoare chestiunea, continuă:

— D-ta aĭ surprins o parte din secretele noastre. Cunoștĭ scopul pe care 'l urmărim, și de maĭ multe orĭ ne-aĭ zădărnicit planurile.

Planurile acestea eraŭ tragice, fără indoială, dar eraŭ judecate absolut necesare de către o asociație politică imposibilă și neertătoare.

— Am ucis un bandit care voia să-mĭ asasineze împăratul într'un mod laş, pe la spate.

«Dacă sunteţĭ soldaţĭ, îmĭ puteţĭ înţelege gestul.

«Fără îndoială că mă puteţĭ urî, dar în fundul inimilor voastre, mă stimaţĭ.

— Toate acestea nu sunt de cât cuvinte...

«Ura este o slăbiciune, stima o cochetărie!.. Noĭ prea suntem făcuţĭ să urâm, şi prea suntem marĭ pentru a ne opri în faţa unor nimicurĭ. Pentru noĭ, oameniĭ nu aŭ valoare de cât prin actele pe carĭ îndeplinesc. D-ta eştĭ un om de acţiune; saŭ cel puţin aceasta este părerea noastră.

«Anul dintre noĭ a căzut, lovit de d-ta, în palatul Amalfi.

— Şi acum voiţĭ fără îndoială să mă faceţĭ să plătesc moartea aceluĭ om, pe care l'am ucis fiind în legitimă apărare?

— Viaţa d-tale este în mâinile noastre din momentul în care aĭ căzut în faţa baricadeĭ, la Melgnano. Te afli în mâinile noastre de patruzecĭ şi opt de ore, şi totuşĭ eştĭ încă viŭ!...

— M'aţĭ cruţat poate pentru a mă supune vre-unuĭ supliciŭ rafinat...

— Vorbeştĭ ca un om cu spiritul încărcat de peripeţiile romanelor foiletoane. Noĭ suprimăm pe aceia carĭ ne încurcă, dar nu ne pierdem timpul cu torturele.

— Şi totuşĭ, lanţurile acestea, tribunalul excepţional pe care îl formaţĭ d-tră, această punere în scenă în acelaş timp caraghioasă şi tragică, toate acestea miroase a melodramă şi a roman foileton.

— Cu singura deosebire că de astă-dată drama este reală şi foiletonul trăit.

Dar să venim la chestie.

«D-ta eştĭ tânăr şi ţiĭ la viaţă... Unele evenimente cu totul recente ar putea să-ţĭ facă viaţa şi maĭ scumpă încă...

— Nu înţeleg ce vreĭ să spuĭ.

— Veĭ vedea îndată care este înţelesul cuvintelor mele.

«Răspunde: ţiĭ la viaţă?

— Şi dacă voĭ refuza să răspund?

— N'aĭ avea nicĭ un motiv să facĭ aşa ceva. Şi apoĭ eştĭ liber să tacĭ saŭ să vorbeştĭ; aĭ face şi una şi alta tot pe pielea d-tale.

— Să nu credeţĭ că ţin prea mult la viaţă! Am cincĭ anĭ de serviciŭ militar şi în timpul acesta mi-am primejduit viaţa de zecĭ de orĭ.

— Eştĭ soldat şi trebuia să-ţĭ primejdueştĭ viaţa pentru a-ţĭ face datoria.

— Cu atât maĭ mult cu cât am căutat eŭ însumĭ aceste primejdiĭ; trebue să ştiţĭ că m'am angajat voluntar.

— Şi nu posezĭ nicĭ o avere?

— N'am nicĭ avere, nicĭ familie... In afară de regimentul şi mica mea soldă, n'am nimic.

— Şi nicĭ odată nu te-aĭ simţit înfiorat de dorul bogăţiilor, a vieţiĭ de mare senior, de dorul luxuluĭ şi al plăcerilor?

Foarte mirat de această întorsătură a convorbireĭ, caporalul răspunse cu cea maĭ deplină sinceritate:

— Ba aş dori din toată inima să fiu bogat; vă asigur că nimenĭ n'ar pricepe să învârte maĭ bine baniĭ de cât mine.

— Caporale Franc! Eştĭ prizonier, nenorocit, în lanţurĭ şi viaţă d-tale nu maĭ atârnă decât de un fir de aţă...

«Moartea te ameninţă de aproape şi nicĭ odată nu-ţĭ veĭ maĭ revedea regimentul...

— Atuncĭ de ce toată această paradă de vorbă?—exclamă Franc, neplăcut impresionat.

— Voim să-ţĭ arătăm că eştĭ pierdut, fără nicĭ o speranţă şi fără nicĭ o întârziere.

— Lucrul mi se pare zadarnic.

—Şi totuşĭ, dacă ţi s'ar dărui viaţa, pe care o iubeştĭ şi pe care aĭ pierdut-o aproape? Şi dacă odată cu asta ţi s'ar da şi averea pe care o doreştĭ, dar pe care nicĭ odată n'aĭ putea-o avea?..

— Viaţa! Avere!.. Miĭ de dracĭ!

După o scurtă pauză şi sacadând cuvintele, preşedintele continuă cu voce gravă:

— Aĭ voi să posezĭ un milion?

— Eu?

— Chiar d-ta.

— Drace!

— Un milion în valorĭ franceze, ceea ce însemnează cincĭzecĭ de miĭ de leĭ venit pe an.

— De sigur că d-voastră voiţĭ să râdeţĭ! — exclamă Franc, după ce iĭ privi pe toţĭ de-a rândul.

Dar preşedintele răspunse cu aceiaşĭ gravitate:

— Propunerea pe care ţi-o facem noĭ este serioasă; ea este făcută de nişte oamenĭ carĭ n'au minţit nicĭ odată, nicĭ faţă de prietenĭ, nicĭ faţă de duşmaniĭ lor.

— Atuncĭ ce crimă spăimântătoare voiţĭ să'mĭ cereţĭ în schimbul averiĭ pe care mi-o oferiţĭ?

— Iarăşĭ cuvinte! Semnificarea cuvintelor de felul acestora poate fi întotdeauna dublă!

«Napoleon I, care a ucis în războaele sale un milion de oamenĭ, este pentru d-voastră un erou; pentru noĭ este un criminal!

«Studentul german Frederik Staps, care a atentat la viaţa luĭ Napoleon I şi a fost executat pentru tentativă de regicid, este pentru noĭ un erou; pentru d-voastră e un bandit.

«Prin urmare unde este adevărul?

— Atuncĭ voiţĭ ca în schimbul banilor ce 'mĭ oferiţĭ să ucid pe cineva şi, devenit milionar în urma acestuĭ fapt, să fiu în acelaş timp şi erou şi brigand?

— Nu-ţĭ cerem nicĭ măcar atâta?

— Atuncĭ?

— Iţĭ vom cere numaĭ să ne daĭ o mână de ajutor.

— Să fiu complicele d-voastră?

— Da; complicele uneĭ acţiunĭ politice, plătită într'un mod strălucit: un milion de francĭ!

— Explicaţi-vă.

— Iată:

«Pentru motive politice legitime, douĭ suveranĭ au fost condamnaţĭ la moarte: Victor Emanuel şi Napoleon al III-lea. Dispariţia lor va împiedica masacrarea a o sută de miĭ de oamenĭ; va fi decĭ un bine pentru omenire.

— Aşa dar îndrăzniţĭ să'mĭ propuneţĭ să fiu complice al unuĭ asasinat împotriva împăratuluĭ meu? — întrerupse Franc cu vioiciune.

— Nu; nu este vorba de împăratul Napoleon. Pentru dânsul avem alţĭ oamenĭ maĭ puternicĭ şi maĭ eftinĭ decât d-ta.

«Dar este vorba despre Victor Emanuel.

«Cred că pe suveranul acasta nu'l iubeştĭ aşa de mult ca pe împăratul d-tale...

— De unde ştiţĭ?

— De altfel puţin ne pasă nouă de asta...

«Un fapt istoric este aproape să se îndeplinească, şi d-ta veĭ fi unul dintre ajutoarele noastre.

— Dacă voĭ vrea să primesc propunerea...

— Evident!

«Dar viaţa d-tale este în mâinile noastre, şi eştĭ prea inteligent ca să nu te invoeştĭ.

«Iată ce-am hotărât: Regimentul d-tale se bucură de toată încrederea regeluĭ... Zuaviĭ formează jumătate din garda sa, şi se pot apropia orĭ când de palatul Bruseo.

— Atuncĭ?...

— Veĭ face aşa ca să fiĭ d-ta de gardă noaptea viitoare la intrarea palatuluĭ. Lucrul îţĭ va fi uşor. Până la răsăritul soareluĭ aĭ fi la Milan.

— Şi pe urmă?

— După ce veĭ lua garda, un om îmbrăcat corect în uniforma caseĭ împăratuluĭ se va prezenta... Omul acesta va fi purtătorul unuĭ plic confidenţial pentru rege.

«Omul acesta îţĭ va spune: «sunt acela pe care îl aştepţĭ».

«Fără îndoială, dânsul nu va cunoaşte parola, dar totuşĭ d-ta îl veĭ conduce până la camera regeluĭ, în

fața ușeĭ căreia staŭ mereŭ de gardă un zuav și un bersaglier.

«Veĭ pronunța aceste simple cuvinte: «Serviciul împăratuluĭ», și falșul ofițer de ordonanță va fi lăsat să intre. Restul te privește.

— Și omul acela, care, de sigur, se află acum în mijlocul d-tră, va fi asasinul regeluĭ?

— Ce-țĭ pasă? Doar șeful caseĭ de Savoia nu este suveranul d-tale...

«Nu-țĭ cerem, după cum vezĭ, de cât o complicitată pasivă, în schimbul căreia veĭ avea un milion de francĭ... Plata țĭ-o asigurăm în modul următor:

Dar Franc nu-l lăsă să sfârșească:

— D-lor, să punem capăt acesteĭ convorbirĭ, zise dânsul.

«Hotărârea mea era luată de la primele d-tră cuvinte. Fără cuvinte marĭ, vă spun cu cea de pe urmă hotărâre, că nu pot primi infamia pe care mi-o propunețĭ.

«Putețĭ face din mine orĭ-ce poftițĭ!...

Oamenii mascațĭ nu-șĭ putură stăpâni un murmur de furie, în fața acestuĭ răspuns bărbătesc. Uniĭ dintre eĭ se ridicară, amenințătorĭ.

Dar șeful îĭ opri cu vocea sa severă:

— Tăcere fraților!

«Eŭ singur am dreptul să vorbesc și să comand aicĭ.

Apoĭ, adresându-se luĭ Franc:

— E ultimul d-tale cuvânt?

— Da!...

— Gândește-te bine!... Viața și un milion de francĭ, în schimbul uneĭ acțiunĭ ușoare... Și după aceia protecția uneĭ asociațiĭ formidabile, a căreĭ putere eștĭ departe de a o bănui.

— D-lor, toate stăruințele d-tră sunt de prisos. Nu vă pot primi propunerea.

— Atuncĭ să te pregăteștĭ de moarte!..

— Sunt pregătit.

Șeful se ridică, și scoase de sub haina sa bizară de conspirator, un stilet.

Veĭ muri de mâna mea! adăugă dânsul cu aceiașĭ voce mormântală.

«Fraților, punețĭ mâna pe condamnat.

Spectrele negre înaintară spre Franc, și-l apucară de mâinĭ, de umerĭ, de gât, ținându-l nemișcat.

— Lașilor!... asasinilor!... strigă Franc.

Șeful apăsă pumnalul pe pieptul luĭ Franc; vârful străbătu hainele, și sgârie pielea în dreptul inimiĭ.

La atingerea aceasta rece a oțelului, Franc se înfioră din creștet până în tălpĭ.

— Caporale Franc! grăi din noŭ șeful bandiților, așa dar, refuzĭ mereu propunerea noastră?

— Da!... refuz mereu!... Pumnalul pătrunse și maĭ adânc în carne:

— Refuzĭ?

— Da.

In momentul în care vârful ascuțit al pumnaluluĭ străbătu carnea, Franc nu-șĭ putu opri o tremurare covulsivă.

Era revolta instinctivă a organizmuluĭ în fața morțiĭ.

Cu toate acestea, nu scoase nicĭ un strigăt, nicĭ un vaet; voia să moară fără slăbiciune.

Dar în clipa în care Franc aștepta ca pumnalul să-ĭ străpungă inima, șeful retrase lama. (Va urma),

AFRICA

Inaintea călăreților apărură câte-va animale africane

Afară de Australia nicĭ o parte a lumeĭ n'a rămas așa mult timp necunoscută ca Africa. Fără îndoială că în antichitate Fenicieniĭ și Egipteniĭ aŭ făcut inconjurul continentuluĭ african și Cartagineziĭ se pare că s'aŭ aventurat și spre înbucăturile fluviilor Senegal și Congo. In secolul al XV-lea Vasco de Gama determină adevărata formă a Africeĭ și Portughezii pătrunseră în interiorul țărilor Congo și Abisinia. Dar înainte de toate se poate spune că Africa n'a fost descoperită complet decât în veacul al XIX-lea, și aceasta din numeroase cauze între carĭ configurația coastelor și structura generală a Africeĭ. Se crede în general că primul European care a traversat continentul acesta a fost englezul Livingstone a care venit cu o jumătate secol după Honorate de Costa care

timp de nouă anĭ (1802—1811) a străbătut Africa centrală și sudică în toate părțile. Doĭ alțĭ Portughezĭ Francesco-I-Coimbua și Silva Porto precedară încă pe Livingstone; aceștĭ doĭ aŭ fost primiĭ Europenĭ carĭ aŭ parcurs ținuturile coprinse între Uganda și Quilimane.

Intre exploratoriĭ acestuĭ continent ceĭ maĭ celebri sunt: Gerhard Rolfs (dr. german 1855—1856), Cameron, Stanley, Serpa Pinto, locotenent expediția luĭ Stanley în căutarea luĭ Emin-Pașa care a fost bogată în peripețiĭ și despre care Stanley a scris o broșură intitulată: ,,Intunecimile Africeĭ''; a exploratoruluĭ de Brozza și ale altor mulțĭ încă. Continentul Africeĭ a rezervat și rezervă încă și astăzĭ multe surprize și întâmplărĭ Europeanuluĭ care caută a pătrunde misterele luĭ. Celebrul explorator Doumont scria într'una din notele sale de călătorie astfel: Străbăteam împreună cu călăuza mea Leerc o câmpie acoperită cu erburĭ înalte, când deodată Leerc care era cu câțiva metri înaintea mea se întoarse și îmĭ desemnă cu mâna niște puncte mișcătoare. Uitându-mă cu atenție recunoscuĭ spre mirare și groaza mea că câmpia era cutreerată de o bandă de leĭ. Aceasta ar părea că vine din imaginația unuĭ Tartarin din Tarascon, dacă cuvintele celebruluĭ explorator n'ar fi fost contestabile: ,,Mergeaŭ înaintea noastră ca niște enormĭ câinĭ''...

Nicĭ odată nu mi-aș fi închipuit lucrul acesta. Singur autorul a spus aceste cuvinte. Și de aceea zic că mult timp va maĭ rezerva surprize acest continent exploratorilor săĭ.

Klar.

NOTIȚE MONOGRAFICE

— Urmare —

Craiova. — Ajunșĭ în Piatra Olt, Craiova nu era departe și acele versurĭ din copilărie:

«Sus la munte ninge, plouă,
«La Craiova pică rouă, etc.,

îmĭ năvăliră în suflet și-mĭ dete ghes a vizita și reședința de altădată a Banilor! Zis și făcut. Cu trenul nu te poțĭ pune, și în revărsatul zorilor furăm în Craiova.

Neașteptată realitate!

Străzile strimte, răŭ pavate; casele în neregulă — lângă una mare, alta gata să cadă, orĭ chiar de loc; multe eșite chiar în trotuar; lipsa uneĭ piețe regulată și bine îngrijită, lipsa unuĭ tramvaĭ, aŭ făcut ca Craiova, cel puțin în mintea mea, să nu maĭ ocupe acel loc ce i-l dam acum! Parcul «Bibescu», cu toate că l-am văzut la 23 Iulie, în seceta cea mare, cum și câteva clădirĭ publice mărețe, sunt singurele carĭ maĭ daŭ Craioveĭ o nuanță de modernizare!

Cu toate acestea, Craiova rămâne ca un oraș mare și un centru de românism, afacerile comerciale și toate cele economice aparținând maĭ mult Românilor! Maĭ mult, în Craiova și această parte a țăreĭ—Oltenia, s'a păstrat maĭ bine ca orĭ unde românismul, sub toate formele! Pe aicĭ s'aŭ zămislit cele dintâĭ state româneștĭ, această parte a țăreĭ ni-a dat în diferite rândurĭ bărbațĭ, caractere ce aŭ dus faima țăriĭ în lumea întreagă!

Turnu-Severin.— Impresia Craioveĭ nu ne-a pierdut gustul de a maĭ vedea și alte orașe, ci din potrivă, ne-a îndemnat maĭ mult. Dorința de a vedea și orașul luĭ Sever, gândul că ne vom învrednici a vedea și noĭ locurile străbătute altă dată de bădica Traian și alte motive de ordin istoric și cultural, ne determinară a lua trenul pentru Severin.

Plăcută realitate!

Severinul a întrecut cu prisosință orĭ ce așteptare a noastră. Ba pot zice, că între orașele vizitate și cunoscute din țară, Severinul e întâiul. Și cum să nu fie plăcut? Case cu înfățișare plăcută, curate, în ordine; străzĭ curate, regulate și plantate; un parc drăguț, așezat la un bun loc; în fața orașuluĭ un bulevard larg și frumos plantat; toate acestea așezate pe o înălțime, pe un platou, de unde se desfășoară ochilor o altă priveliște: o grădină publică cum n'am văzut, lângă ea calea ferată și la o palmă depărtare, Dunărea ce încinge orașul ca un semi-colan.

Varietatea aceasta de terenurĭ: deal, platou, coastă, vale, apă, pomĭ, verdeață, toate așezate la un loc, în cât ți-e de ajuns să staĭ în parc, orĭ bulevard, și eștĭ în acelaș timp și în oraș și la grădină și la drumul de fier și la Dunăre, te fac să'țĭ placă Severinul, ba chiar te încântă! Ca vârf la toate și distracția publiculuĭ, pe timpul vizităriĭ noastre, avea ceva deosebit. In parcul «Traian», un taraf de lăutarĭ, toțĭ în port național prin cântecele lor naționale, oprea la berăria unde eraŭ orĭ ce trecător cât de grăbit, pentru a asculta mult, dar a face consumație puțină, saŭ chiar de loc! Eŭ, cel puțin, am rămas și acum sub impresiunea cântecului:

Nu te supăra, păsăra;
Iar o face rugul mure, etc., etc.

ce l-am îngânat mereŭ, în toată excursiunea!

Ca instituțiĭ culturale și locurĭ istorice de remarcat sunt: liceul «Traian», clădire pompoasă și într'o frumoasă poziție. In grădina publică, pe un teren ridicat: «Turnul luĭ Sever», care după felul urmelor și al poziţieĭ, se vede a fi fost un strașnic turn saŭ cetățue. De vale, la Dunăre, pe un mal și altul, resturĭ din stâlpiĭ poduluĭ luĭ Traian, care justifică în deajuns venirea luĭ pe aicĭ, iar rezistența până azĭ a stâlpilor — iscusința luĭ Apolodor. In mijlocul parculuĭ, ca un semn de amintire: «Statua luĭ Traian».

Tot de vale, în port, este: șantierul de construcțiunĭ navale al ministeruluĭ lucrărilor publice», pe care vizitându-l, d-l director inginer, cu multă bună voință, ni-a pus la dispoziție pe secretarul șantieruluĭ, ce ni-a călăuzit peste tot, dându-ne explicațiile necesare. Cu această ocazie am văzut în miniatură: șlep, vapor, remorcher, dragă, lucrărĭ prezentate și la expoziția națională. Apoĭ, maĭ multe ateliere mecanice; atelierul de ajustat, atelierul de fierărie, macaraua electrică, turnătoria. Totul e pus în mișcare cu un motor electric. In acest haos de atelier, lucrează 500 oamenĭ și cam 70 funcționarĭ. Lucrătoriĭ sunt plătițĭ cu ora, începând de la 2.50, până la 10 leĭ.

Studina (Ferma).—Intorcându-ne pe valea Oltuluĭ, am vizitat maĭ întâĭ ferma «Studina» și satul cu acelaș nume.

Ferma e în județul Romanațĭ, maĭ la sud de orașul Caracal. E proprietatea Statuluĭ. Are o întindere de 10 miĭ pogoane. Scopul eĭ este: 1) a forma rase bune de vite, 2) a forma semințe bune de cereale, 3) a servi ca școală practică în mare, elevilor, ca școală de agricultură superioară. Ca personal conducător are: un director, un sub-director, și un conferențiar. (Profesor ce face diferite experiențe și notărĭ). Lucrările manuale se fac de oameniĭ din sat, lucrătorĭ adușĭ din alte localitățĭ, soldațĭ—toțĭ plătițĭ cel puțin 2 leĭ ziua și mâncare. Aicĭ se maĭ găsesc făcând practică în mare de un an și jumătate, și eleviĭ de-aĭ școaleĭ de agricultură superioară. Eĭ se numesc stagiarĭ și sub conducerea lor se săvârșește orĭ-ce fel de treburĭ. Bunăoară: într'o săptămână, unul sau doĭ stagiarĭ priveghiază lucrările vieĭ; alțĭ doĭ lucrările de arătură; alțĭ doĭ îngrijirea vitelor, etc., etc., făcând apoĭ rotație. Stagiariĭ aŭ toată întreținerea de la fermă. Eĭ pot fi numițĭ apoĭ: administratorĭ de moșie sau conducătorĭ aĭ propriilor lor moșiĭ. Studiile lor sunt: 4 clase liceale, 3 anĭ la Herăstrău (șc. agric. super.) și un an și jumătate la fermă.

Cheltuelile anuale ale fermeĭ se ridică la 120 miĭ leĭ, în puținĭ anĭ se dă escedent.

Am vizitat apoĭ împreună cu conferenţiarul d. Andronescu şi stagiariĭ de pe la diferite lucrărĭ: caiĭ, vitele cornute de la câmp, oile, porciĭ, via, pomiĭ, diferite maşinĭ, păstraiul cerealelor, conservarea lucerneĭ.

Printre rasele carĭ am observat sunt «Pinţgau» pentru greutăţĭ, «Anglo-arabă» pentru călărie, «Bucovineană» pentru trăsură uşoară, «Dobrogeană-Bucovineană» călărie şi trăsură. Dintre vite cornute: vacĭ şi boĭ Moldoveneştĭ, vacĭ de Ungaria; oĭ rasă indigenă «Ţigă», rasă străină «Friz», un soĭ de oĭ frumoase, marĭ, lăptoase, dar carĭ nu s'au putut aclimatiza încă. Dintre porcĭ: rasa «Craunez» cu capul lung şi urechile blegĭ, şi «York» botul scurt şi strâmb, ambiĭ pentru carne.

In urmă domnul conferenţiar, cu o deosebită pricepere şi bună-voinţă, ne-a explicat şi arătat la faţa loculuĭ: conservarea verde a lucerneĭ, varietăţile grâuluĭ, selecţionarea luĭ şi un asolament de patru anĭ.

Conservarea verde a lucerneĭ. In timpul cosituluĭ, s'a făcut un şanţ lung, larg şi adânc după trebuinţă. Acest şanţ a fost cimentat. Lucerna a fost adusă imediat după cosire şi pusă în el. Când luţerna s'a ridicat maĭ sus, a fos presată cu trecerea carelor încărcate, presare de care e nevoe pentru a produce căldura necesară fermentaţieĭ. Tot ast-fel s'a urmat până s'a umplut şanţul. La capetele luĭ şi prin mijloc s'a avut grijă a se pune nişte ţevĭ, ce corespund cu fundul gropeĭ şi cu aerul din afară. Acestea au din distanţă în distanţă nişte găurĭ. La capetele de dinafară a lor şi pe dinăuntru, sunt aşezate nişte termometre. Rostul ţevilor e de a aerisi lucerna şi a-ĭ arăta temperatura, care nu trebue să fie maĭ mică de 40 grade, nicĭ maĭ mare de 60 grade. Nutreţul verde, prin presare şi gazurile din el, se încălzeşte, dospeşte, fermentează. De îndată ce se constată un număr maĭ mic de 40 grade, căldura e mărită prin presare cu carele încărcate. De trece de 60 grade, i se împuţinează căldura prin stropire cu apă. Ast-fel, o fermentare mare ar putea aprinde nutreţul cu flacărĭ chiar, şi atuncĭ totul e stricat. După câte-va zile de supraveghere şi fermentare, şanţul e acoperit cu paie şi pământ, formându-ĭ o muchie pentru scurgerea apelor din ploĭ. In timpul iernеĭ, se destupă şanţul de la un capăt, şi nutreţul maĭ mult un fel de tizic, de cât iarbă, e dat la vite.

In sala de experienţă, ni s'a arătat următoarele varietăţĭ de grâu: grâu bălan românesc, grâu roş, grâu roş urias, grâu Ulca de Odesa. Insuşirile şi defectele fie-căruia în cultură şi comerţ; grâul bălan are boabe roşiĭ, e sticos, are gluten mult, decĭ hrănitor în fabricarea pâineĭ; grâu roş cu boabe bălane, are boabe maĭ marĭ, e făinos, cu mult amidon şi bun maĭ mult pentru paste; grâu roş urias, cu boabe albe marĭ, ni-l recomandă ca bun pentru cultura românească, unde în comerţ nu se plăteşte calitatea, iar în cultură e maĭ superior, nu prea cade la ploĭ.

Din însemnările făcute la această fermă şi pe un period de 4 anĭ, socotit la metru patrat, în medie s'a recoltat:

Grâŭ bălan (boabe roşiĭ) 480 spice; greut. snop. 853 gr.: boabe snop. 217; greut. boab. 7,37 gr.

Grâŭ roş (boabe albe) 571 spice; greut. snop. 1.107 gr.; boab. snop. 280,5; greut. boab. 9,37 gr.

Grâu Ulca 479 spice; greut. snop. 1.015 gr.: boab. snop. 233,5; greut. boab. 8,32 gr.

Ni s'a maĭ explicat apoĭ: germinaţiunea, formarea de varietăţĭ prin fecundarea artificială, felurile selecţionăriĭ.

Din explicările făcute, am dedus: că presarea pământuluĭ, tăvălugirea, joacă mare rol în germinaţiune. Selecţionarea prin boabe are darul de a păstra caracterele planteĭ. Prin selecţionarea prin plante urmărim ceea ce vroim. Un cuvânt: populaţia noastră se hrăneşte mult cu porumb. Urmările porumbuluĭ necopt—a porumbuluĭ cu boabe marĭ zis: «Moldovenesc» sunt cunoscute. De ce nu se urmăreşte prin selecţionare şi o nouă specie de porumb!

Satul Studina. — Cât am stat la fermă, am vizitat şi satul care e în apropiere. Cea dintâĭ cunoştinţă, a fost preotul, care se afla la marginea satuluĭ, la o arie. Acĭ preotul treeră la săteni, cu o maşină de trier, proprietatea sa, în valoare de 14 miĭ leĭ. Dijma luată era: o baniţă la chilă saŭ 1 dublu decalitru, la 20 dublĭ.

Cultura de grâŭ a sătenilor fusese între 3 şi 7 pogoane. Preotul avusese cultivate 20 pogoane. Locuitoriĭ sunt clăcaşĭ. Pământ propriŭ îl aŭ între 1 şi 5 pogoane; ceeace le maĭ trebue, iaŭ în dijmă. Maĭ toţĭ din eĭ aŭ câte 4 vite. Jumătate din eĭ aŭ şi vacĭ cu lapte. Din vizita ce am făcut-o prin sat şi la câteva gospodăriĭ, m'am încredinţat că jumătate din locuitorĭ aŭ locuinţe binicele ca exterior şi construcţie, jumătate trăesc în bordee făcute în pământ, unde lumina soareluĭ nu intră decât prin ferestrele micĭ ce vin la suprafaţa pământuluĭ. La aceste locuinţĭ, aŭ întâĭ o intrare, un fel de gârliciŭ şi apoĭ odae de locuit. Pe dearândul aproape, casele înăuntru sunt goluţe, răŭ întreţinute ca curăţenie şi ordine. Femeile lucrează, de altfel, pânză, lână, aba şi borangic, dar totul se reduce la strictul necesar. Şi pe aicĭ, după cum am semnalat şi în alte părţĭ, pomĭ roditorĭ nu se cultivă. La fermă am văzut cultivaţĭ şi pomĭ. Grădinile, foarte puţin îngrijite, ba maĭ multe lăsate în părăsire. Ca hrană principală, nu întrebuinţează aşa des ca în Moldova, mămăliga, ci de multe orĭ pâine de grâŭ făcută în *ţest*. Notez aicĭ că prin satele Dunărene, pe unde am umblat, se întrebuinţează mult această pâine şi iată cum se face:

„Ţestul“ e un vas de lut, în forma uneĭ strachine marĭ. Când vor să facă pâine, ard vatra, ce e jos în faţa caseĭ, cu tot felul de gunoaie. Fumul, după cum am zis în alte părţĭ, ese pe un coş mare ce vine deasupra vetreĭ. In timpul cât se încălzeşte vatra, se înfierbântă şi ţestul ce e atârnat deasupra foculuĭ. In acest timp, se face pâinea, una singură: făină muiată cu apă căldicică, i se dă forma, se pune pe vatra arsă şi curăţită, iar deasupra ţestul învelit cu spuză. Cam în jumătate oră pânea e gata coaptă. După cum se vede, ea e făcută repede şi am găsit-o superioară mămăligeĭ.

In satul Studina, am maĭ vizitat şi biserica şi şcoala. Biserica e de o construcţie bună şi încăpătoare. Ea costă 20 miĭ leĭ şi e făcută cu cheltuiala locuitorilor, ajutoraţĭ de arendaş cu 1000 leĭ şi de venitul pantahuzeĭ cu peste 1.000. Şcoala e binicică. Preotul e şi dirigintele şcoaleĭ.

Satul Dranovăţ.—De la Studina, trecând prin Caracal, Piatra Olt, ne-am oprit la gara Arceştĭ. De acĭ pe jos mergând cam 1 km., am ajuns în Dranovăţ. Satul e pe valea Oltuluĭ, în dreptul Slatineĭ, la marginea de N. a judeţuluĭ Romanaţĭ.

Acest sat e alcătuit din gospodăriĭ frumoase. In curte, tot ce-ĭ trebueşte unuĭ sătean şi ordine. Casele frumuşele, înăuntru curate şi îmbrăcate. Femeile foarte harnice şi lucrează aproape tot ce trebueşte ca îmbrăcăminte în casă şi familieĭ. Locuitoriĭ sunt cultivatorĭ de pământ, pe care-l muncesc cu drag şi spor. Şi de ce nu l-ar munci, când deşi clăcaşĭ, aŭ aproape pe dearândul între 4—10 şi 16 pogoane loc? Şi de ce nu le-ar spori avutul, când aŭ pământ excelent de bun, icră de pământ, nu altceva! Se ocupă şi cu creşterea vitelor şi ar fi păcat, dacă nu s'ar ocupa, când pe valea Oltuluĭ, am văzut o iarbă minunată, ce nu dă greş în nicĭ un an! Felul de a şĭ păzi fiecare vitele e însă defectuos. Fertilitatea pământuluĭ, abondenţa izvoarelor cu apă orĭ imitarea, i-a făcut ca fiecare gospodar să aibă şi o grădină cu zarzavaturile trebuincioase.

Pomi fructiferi puţini, deşi s'ar putea cultiva în pământul bogat şi ridicat din siliştea satului. Aceste cunoştinţi le-am prins vizitând satul, mai multe gospodării în afară şi înăuntru, ba mergând chiar la câmp, pe valea Oltului, unde mai toţi sătenii erau la coasă.

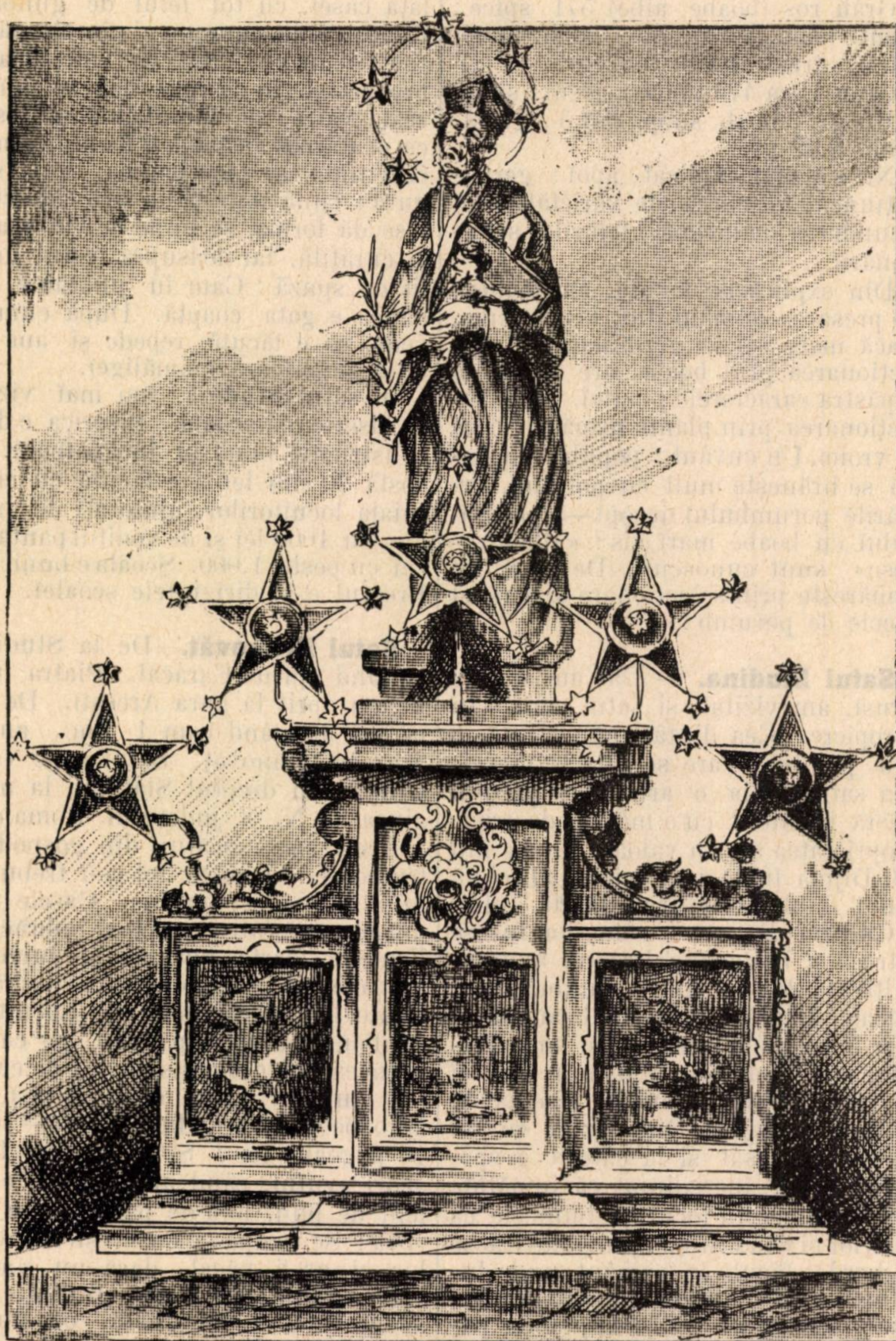
Intrând în vorbă cu ei, ni s'au părut veseli, isteţi, mulţumiţi de traiul lor şi mai presus de toate voinici.

Şcoala unde e şi locuinţa învăţătorului, e bunicică. Lipsa unui local mai bun, a unei întreţineri mai cum se cade, a unei grădini şcolare etc., au fost poate cauzele la o schimbare prea deasă între învăţători.

Invăţătorul actual, Vişinescu, căsătorit, era însă mulţumit de starea lui. S'a arătat tare mulţumitor că ne are de oaspeţi, mult îndatoritor şi tare liber în mişcările şi vorbele lui, denotând o inimă curată şi mulţumită tot odată.

(Va urma).

STATUA UNUI SFÂNT

Pe podul de pe râul Moldau (afluent al Elbei), «Carol IV», din oraşul Praga, capitala Boemiei, se află o statue care prin ciudăţenia ornamentelor ei atrage privirile tuturor trecătorilor : e statua lui Ioan Nepomucène-ul, sfântul naţional al Boemiei, operă măreaţă de bronz, ornată cu bas-reliefuri şi executată la Nüremberg în 1683, — una din puţinele statui ridicată unui sfânt.

Ioan Welfin, sau Népomucenul, născut în 1330 în Nepomuk, — după cum spune legenda creiată de popor în împrejurările istorice din acea vreme, fu aruncat — în vârstă de 53 ani fiind, la 1383, — în râul Moldau pentru că a refuzat să trădeze împăratului Germaniei de pe atunci, Venceslas VI, regele Boemiei, spovedaniile împărătesei, el fiind, în calitate de preot, duhovnicul acesteia.

Se mai spune că după ce a fost aruncat în valurile acestui râu de pe podul — actualmente ,,Carol IV", — ar fi căzut cinci stele, cari i s-au aşezat strălucitoare în jurul capului lui, care plutea încă la suprafaţa apei, ca o aureolă.

După cum se vede, statua e făcută în totul conform legendei.

ETNA

După ce vizitarăm tot ce era mai vrednic de văzut în Catania, pornirăm la drum spre vârful muntelui Etna. Până la satul Nicolosi, aproape 12 mile engleze, te urci mereu, trecând prin podgorii bogate şi plantaţiuni de aguzi ; dar şi acestea erau străbătute şi distruse în multe locuri de ultimul torent de lavă. Regiunea lui Nicolosi era încă acoperită de jur împrejur cu cenuşă uscată şi neagră, iar colinele învecinate, peste care se revărsase lava, erau încă atât de neroditoare, ca şi când erupţiunea ar fi avut loc abia eri. De pe culmea unui deal pe care îl urcai, văzui în jurul meu un mare număr de înălţimi de acestea, unele de asemenea neroditoare, altele bogat plantate cu viţă de vie, altele acoperite de păduri de stejar. In mânăstirea din Nicolosi ne odihnirăm puţin şi apoi ne continuarăm drumul conduşi de un ţăran din sat.

Aici începe regiunea păduroasă şi ţine până la Peştera Caprelor, aproape 6 mile. Suişul, în tot cursul drumului, este foarte greu, şi devine cu atât mai anevoios, cu cât ajungi mai sus. Schimbarea climei este foarte remarcabilă. In Catania era toiul cosituluì ; la Nicolosi totul se găsea în floare, ca în luna Mai ; pe când în apropiere de Peştera Caprelor copacii de abia înfrunzeau şi aerul era foarte rece şi înţepător. Aprinserăm un foc în această mică văgăună, ne odihnirăm până la miezul nopţei şi ne suirăm apoi prin cenuşe neroditoare şi bucăţi de lavă, spre vârf. După ce călărirăm vre-o opt mile, muntele deveni atât de priporos, încât ne văzurăm nevoiţi să părăsim catârii noştri şi să facem restul drumului pe jos. Ne oprirăm un răstimp pentru a contempla scena care se desfăşura în faţa noastră. Noaptea era senină şi luminoasă îndeajuns pentru a ne arăta contururile obiectelor, —nimic în detaliu însă. Domnea aici o tă-

cere adâncă, întinsă, întreruptă numaĭ din când în când de vuetul munteluĭ, care răsuna puternic şi solemn, ca atuncĭ când se deslănţueşte o furtună pe mare.

Craterul se putea distinge printr'o lumină roşie, întunecată, care străbătea nouriĭ marĭ de vaporĭ carĭ se urcaŭ rostogolindu-se în sus. Totul alcătuia o scenă cât se poate de înfricoşătoare, cu care nimica în lume nu se poate asemăna. Găsirăm puţină zăpadă în această parte a munteluĭ, însă frigul era atât de aspru, încât de abia îl puteam suporta. Nicĭ greutatea hainelor, nicĭ sforţările noastre nu ne încălzeaŭ. Frigul era atât de puternic, încât aburul ferbinte, care pătrundea afară prin micile crăpăturĭ, îngheţa numaĭ decât pe pietre.

După ce cu multă greutate şi ostenealâ ne căţăraserăm timp de două ceasurĭ în sus, ajunserăm la marginea crateruluĭ. Priveliştea care se arată aicĭ e maĭ presus de orĭ ce descriere şi de orĭ ce închipuire. Intreaga insulă Sicilia, Malta, Calabria, şi insulele Lipare apar toate la olaltă, ca pe o hartă. Detaliile dispăruseră toate în culoarea albastră a dimineţeĭ şi totul la un loc părea cufundat în tăcere şi odihnă. Eŭ însumĭ mă simţeam ridicat deasupra omeniriĭ. Locurile în carĭ înfloriră atâtea oraşe puternice în artă şi în arme, în carĭ se luptară atâtea flote şi armate pentru domnia lumiĭ, păreaŭ numaĭ nişte pete întunecate.

Când răsări soarele, scena se limpezi treptat, treptat; câmpiile şi munţiĭ, mările şi fluviile, oraşele şi satele deveniră din ce în ce maĭ lămurite. Când însă dobândiră un anumit grad de lumină, dispărură iarăşĭ încetul cu încetul în mijlocul vaporilor atraşĭ în sus de soare. Etna însuşĭ formă un cadru solar colosal, a căruĭ umbră se întindea până departe, dincolo de orizontul vizibil, lucru din care mă încredinţaĭ şi totdeodată că de aicĭ s'ar putea vedea, cu un ochian bun, coasta Africeĭ. Dedesubtul nostru, la poalele munteluĭ, puturăm vedea urmele unuĭ mare număr de curente de lavă, carĭ totuşĭ nu sunt nimic pe lângă numărul acelora carĭ nu se maĭ pot distinge. Căcĭ dacă cercetăm văile adâncĭ spălate de torentele carĭ vin din munte, vedem că muntele întreg e format din diferite straturĭ de lavă, carĭ aŭ curs unul peste altul la intervale lungĭ de timp; printre stratele răzleţe se maĭ recunoaşte pământul noŭ format, de o grosime variabilă.

Maĭ înainte de a ne întoarce îndărăt, mă hotărâĭ să mă uit în crater. Călăuza noastră auzind aceasta începu să înşire toate primejdiile la carĭ se expune cineva într'o asemenea împrejurare şi povesti cum se prăbuşiseră în maĭ multe rândurĭ băncile de lavă carĭ atârnaŭ deasupra. Dar după oarecare îndemn şi după ce rosti câteva rugăciunĭ în urma cărora mi se făcuse şi mie frică, ne conduse într'un loc care a maĭ fost vizitat de câte un străin îndrăzneţ. De aicĭ priviĭ în grozava prăpastie de foc şi văzuĭ înălţându-se stâncĭ colosale, printre carĭ pătrundeaŭ cu violenţă nourĭ groşĭ de aburĭ, carĭ eraŭ amestecaţĭ tot-deauna cu o lumină palidă şi tremurătoare. N'am putut zări fundul, auziĭ însă lămurit ciocnirea şi vuetul valurilor de materie topită, carĭ făceaŭ un zgomot atât de mare, încât îmĭ dădură oarecare idee despre torentele şi vârtejurile foculuĭ năpraznic care vâjâia în fund. După ce ne satisfăcurăm până într'atâta curiozitatea ne coborârăm îngheţaţĭ de-a binelea înspre peşteră, pentru a ne maĭ odihni acolo; şi după aceia ne întoarserăm înapoĭ la Catania, unde ajunserăm seara cu totul sleiţĭ de oboseală.

Trad. de **Th. Simensehy**

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventurĭ moderne —

— Urmare —

Faptul acesta nu era de loc comic; cu toate acestea Larmette şi Davis schimbară o privire mulţumită.

,,Din fericire,—continuă Floriana scrisoarea, — am avut pe cine-va pe lângă mine, şi trebue să te rog pe d-ta să ducĭ corindoanele până în America.

,,Doctorul îmĭ spune că va trebui să staŭ în pat şease săptămânĭ, şi eŭ am socotit că e prea mult atâta întârziere.

,,Accidentul meŭ nu va avea nicĭ o urmare maĭ gravă; sper că fractura se va vindeca pe deplin.

«Sunt supărat numaĭ din cauza incurcătureĭ pe care v'o fac. Sper însă că mă veţĭ erta, având în vedere că e la mijloc un caz de forţă majoră, şi vă rog să primiţĭ asigurarea respectuosuluĭ meŭ devotament. **A. Lastin.**

Larmette ascultase tot timpul cu surîsul pe buze; inginerul Botera părea şi dînsul tot aşa de nepăsător. Numaĭ Davis încrunta mereŭ din sprâncene, dând semne evidente de nemulţumire. Cu toate acestea şi dînsul era foarte senin când Floriana sfârşi scrisoarea.

Ştiam eŭ!— exlamă d-na Patorne!— a fost scris să avem legăturĭ cu d. Larmette. Scumpa mea Floriana, eraĭ clienta sa fără v'o ştiĭ.

— Lucru pentru care nu pot decât să mă felicit, adăugă repede bijutierul. O afacere aduce după dînsa altele. Sper că în curând vom putea să schimbăm bijuteriĭ de o valoare maĭ mare.

•Şi-apoĭ sunt cât se poate de încântat că am scăpat de aceste corindoane, căcĭ, de când cu celebrul furt de radium, nu maĭ am zi liniştită. Acum sunt cel puţin sigur că nu voĭ maĭ primi vizita acelor domnĭ.

Zicând acestea, Larmette se sculă şi, cerându-şĭ scuze, se retrase împreună cu tovarăşiĭ săĭ.

Floriana tocmaĭ deschisese gura pentru a maĭ spune ceva; dar falsul Frachay îĭ opri cuvintele pe buze.

— Se spune, începu dînsul, că estuarul Seneĭ constitue una dintre cele maĭ frumoase panorame carĭ se pot vedea. In timp ce vom admira peisagiul, îmĭ voĭ permite să vă supun unele ideĭ relative la drumul formidabil pe care trebue să'l facem cu automobilul.

D-na Patorne rămase cam nedumerită; curiozitatea ar fi îndemnat-o să meargă şi ea pe punte, dar Floriana o rugă să grijească de bagaje şi ea trebui să se supue.

Peste două momente Frachay şi Floriana stăteaŭ de vorbă pe punte; amândouĭ însă păreaŭ absorbiţĭ în contemplarea peisagiuluĭ.

— Pietrele comune din casetă murmură falsul watman, sunt pietrele scumpe carĭ aŭ fost transformate în cuptorul electric.

— M'am gândit şi eŭ la asta; dar de ce sunt acuma în posesia mea?

— Pentru că aşa am voit eŭ.

— D-ta?

— De sigur. Eŭ am trimes vorbă d-luĭ Lastin să facă această cumpărare.

— Un furt în casa tâlharuluĭ?

Frachay răspuns cu oare-care tristeţă:

— Nu, d-şoară. Acela care doreşte să demaşte nişte mizerabilĭ, nu trebue nicĭ un moment să se coboare pînă la nivelul lor moral.

«Am contat pe lăcomia oamenilor de felul acestora. Lastin îmbarcat pe vasul acesta, cu pietrele luĭ în aparenţă fără nicĭ o valoare, era evident că Larmette avea să caute să-şĭ recapete bijuteriile.

«Omul acesta a trebuit să se plece în faţa stăruinţelor poliţieĭ, pentru că altfel ar fi dat loc la bănuelĭ. Noĭ însă, carĭ cunoaştem adevărata stare a lucrurilor, ne putem da seamă cât de legitimă ar fi dorinţa sa de a-şĭ recăpăta pietrele.

— Fără îndoială, dar atuncĭ...

— Căutând să-şĭ recapete bijuteriile, ne-ar da o dovadă materială, şi am putea să-l dăm îndată pe mâinile justiţieĭ.

Floriana îşĭ împreună mâinile, rugătoare:

— Oh!... murmură dânsa, iartă-mă că nu te-am înţeles de la început.

— Nu-ĭ nimic, d-ră. Eŭ te cunosc bine acuma şi ştiŭ ce trebue să citesc în vorbele d-tale. Dar să revenim la subiectul nostru. Accidentul luĭ Lastin, împiedecându-ĭ călătoria, nu strică planurile noastre; totuşĭ întâmplarea aceasta mă nelinişteşte.

— De ce?

— Larmette a văzut caseta în mânile d-tale, prin urmare pe d-ta te amenință primejdia.

Floriana își privi prietenul uimită, pentru că i se păru că descopere în graiul său o ușoară tresărire.

— Trebue prin urmare să fim prudenți, continuă Dick Fann. Să pui caseta în cabina d-tale, la îndemâna tuturor. Larmette trebue să fie sigur că noi n'avem nici măcar cea mai mică bănuială.

Te mai rog să observi cu atenție toate obiectele din cabina d-tale, și să-mi comunici și mie chiar amănuntele cele mai lipsite de importanță. In modul acesta voi simți momentul când adversarul va avea de gând să opereze.

Floriana asculta cu cea mai mare atenție, căutând să descopere gândul detectivului.

Pe figura ei blândă era răspândită expresia unei admirații sincere.

— Ce crezi că va face dânsul?

— E un om foarte abil. Puterea automobilului său de o sută de cai, mă face să bănuesc că are multa încredere în acest automobil.

— Cum?... Ce are a face automobilul în afacerea casetei? Pentru a fura cine-va o casetă cu bijuterii nu e de loc nevoe să aibă un automobil de o sută de cai putere.

Detectivul surâse.

— Greul cel mare este să *păstrezi* obiectul pe care l'ai dobândit.

— E adevărat. Cât sunt de proastă!...

— Ei!... Din această pricină m'am gândit la enormitatea automobilului d-lui Botera... Mașina aceasta trebue să aibă unele ascunzători de nebănuit.

Din toate acestea conchid că furtul va fi săvârșit spre sfârșitul călătoriei cu vaporul.

— Atunci peste patru sau cinci zile?

— Probabil.

Dick Fann fu nevoit să-și întrerupă aici covorbirea, pentru că zări silueta d-nei Patorne îndreptându-se spre punte

Când «eleganta» guvernantă se apropie de Floriana, detectivul era departe, și nimeni n'ar fi putut bănui convorbirea gravă pe care o avuse, pe fața surâzătoare a d-șoarei Defrau.

Când era aproape să intre în cabina lui, Dick Fann se simți apucat de mână.

Se întoarse: Jean Brot era în fața lui.

— Stăpâne, murmură ștrengarul, iartă-mă că nu te-am recunoscut până acum.

Detectivul încruntă din sprincene.

— Nu te supăra, continuă groomul. Ar fi trebuit să-ți spui și d-ta că Jean Brot nu este un dobitoc, și ar fi trebuit să vezi că are dorința de a-și servi stăpâna.

«Chiar acum îți voi da o dovadă despre aceasta. Am urmărit pe domnii cu automobilul de o sută de cai până la cabinele lor.

— Ah! exclamă Dick Fann, devenit dintr'o dată foarte atent.

— M'a mirat generozitatea fără de cuvânt a d-lui Larmette. La fie-care zece minute, și pentru cel mai neînsemnat serviciu câte un bacșiș. Era bătător la ochi...

— Și ce spuneau? întrebă detectivul.

— Corindoanele noastre au fost furate! exclamă Davis, îndată ce fură în cabină.

— Taci, îi răspunse cel-alt; vom ști noi să le recăpătăm.

«Și după asta a început să fredoneze o arie veselă.

«După un moment a întrebat din nou:

— Tot personalul 30 H. P. ocupă cabine pe punte?

«Am înțeles îndată despre cine era vorba.

— De sigur, răspunse cel-alt. Miliardara își îngădue toate cheltuelile. Aŭ trei apartamente: unul pentru stăpână, altul pentru guvernantă, și al treilea pentru watman și groom.

— Foarte bine.

«Am văzut că convorbirea se sfârșise aici, și am venit spre punte pentru a spune d-rei Defrau cele ce auzisem. Cum nu prea sunt surd, am putut prinde câte-va cuvinte din convorbirea d-tră... Trebue să-ți spun că mai înainte eram foarte bănuitor în privința d-tale; prea te vedeam primind cu bună-voință țigări de la Larmette.

«Acuma însă, stăpâne, după ce te-am recunoscut, cred că voi lucra împreună cu d-ta.

— Ți-o făgăduesc, bunul meu Jean. Să nu uiți însă, că nimeni nu trebue să bănuiască înțelegerea noastră. Ar fi bine chiar să te prefaci oare-cum supărat pe mine.

— Asta va fi cam greŭ!

— Trebue.

— Dacă trebue, fii liniștit: te voi privi tot-dauna încruntat.

Se despărțiră.

Seara fu multă lume la masă. Larmette înveseli asistența cu niște anecdote povestite cu mult haz. Dar când fu vorba să treacă în salon, unde avu să se producă o cântăreață vestită, bijutierul se retrase, sub cuvânt că se simțea obosit.

Inainte de despărțire însă, găsi mijlocul să șoptească câte-va cuvinte d-nei Patome:

— Am trimes niște trandafiri în cabina d-tale, dulcea mea amică. Florile acestea vor înlocui acolo gândul meŭ, până în momentul când ne vom revedea.

Apoi, cu voce și mai înceată încă, adăogă:

— Am trimes flori și d-rei Defraŭ, proprietara automobilului.

In accentul cu care pronunță aceste cuvinte era atâta dispreț pentru d-ra Floriana, încât guvernanta se îngălbeni de plăcere.

— Vrei să mă înebunești?—murmură dînsa.

— Vreaŭ sufletul d-tale în schimbul sufletului meŭ, răspunse bijutierul pasionat.

Și dispăru.

Jean, observând un gest al stăpnului său, se luă după dînsul.

Peste o jumătate de oră ștrengarul se întorcea în salon.

Un domn cânta la piano și zgomotul era foarte mare.

Jean Brot putu deci să se apropie de stăpânul său și să'i șoptească:

— S'a culcat; acum doarme.

Pe la orele 11 adunarea se risipi, fiecare îndreptându-se spre cabina sa.

CAP. III

Trandafiri speciali

Era ziua mare când Dick Fann deschise ochii.

După ce privi un moment în jurul său, detectivul murmură:

— E curios cât de deșert îmi simt capul.

«Deșert și greoi... Cabinele acestea sunt prea lipsite de aer.

«A!.. dar uite că oblonul a fost deschis, prin urmare nu poate să fie din pricina lipsei de aer.

«Atunci trebue să fie o durere de cap fără nici un motiv. O preumblare pe punte și 'mi va trece.

Dick Fann să dădu jos din pat și începu să'și facă repede toaleta.

Un sforăit ușor îi atrase atenția. Jean Brot dormea cu pumnii strânși.

— Cum mai doarme ștrengarul acesta!—murmură detectivul. Ar fi păcat să'i stric somnul.

Și se îmbrăcă căutând să facă cât mai puțin zgomot.

Dar când fu aproape gata, se deșteptă și Jean.

Insă modul cum se deșteptă din somn ștrengarul, îi atrase atenția.

— Ai dormit răŭ, Jean?—îl întrebă dînsul.

— Ah, bună ziua, stăpâne; văd că am dormit prea mult, căci mi-e capul greŭ.

— Ah!.

Cu obișnuința sa de a apropia întotdeauna faptele și de a trage concluzii, detectivul se mira acum că și el și Jean Brot își simțiseră capul greŭ la deșteptare.

Din instinct examină carabina cu o privire scrutătoare.

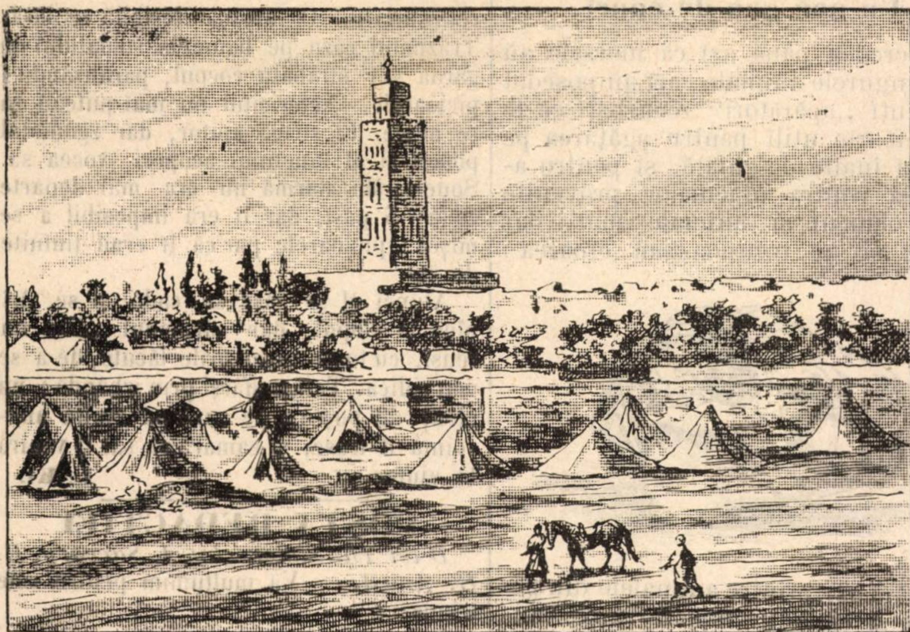
Nu putu însă descoperi nimic altceva decât petala unei flori care era aruncată pe jos.

— De unde este petala aceasta, Jean? întrebă dînsul.

— E o petală de tulipan, stăpâne, și eŭ n'am avut niciodată asemenea flori.

— Atunci, această petală?

VEDERI DIN MAROC

Minaretul lui Saida

— N'am adus-o eŭ; la urma urmeĭ se poate să fi intrat pe fereastră.

Şi Jean arătă cu mâna oblonul deschis prin care razele soareluĭ pătrundeaŭ în cabină.

Detectivul râse cu poftă.

— Aĭ dreptate, micuţule; cu mania aceea de a fi întotdeauna bănuitor, am ajuns să mă îndoesc de lucrurile cele maĭ simple. Eram însă impresionat de faptul că ne-am deşteptat amândouĭ cu durerĭ de cap.

— Asta e în adevăr curios!

— Dar acum mi-e mult maĭ bine. O plimbare pe punte şi un dejun uşor mă vor restabili pe deplin.

Dick Fann se apropie de fereastră şi voi să arunce petala de tulipan, dar se răsgândi şi o păstră.

— Ne revedem la masă, peste o jumătate de oră, nu-ĭ aşa, Jean?

Se pare că ar fi cel maĭ uşor lucru să bea cineva, de pildă, o cafea cu lapte când voeşte s'o facă; dar uneorĭ, între ceaşca cu cafea şi buzele individuluĭ se pune neprevăzutul şi atuncĭ lucrul devine greŭ.

Pe punte Dick Fann zări într'un colţ pe d-na Patorne flirtând de dimineaţă cu Larmette al eĭ.

Cum nu prea avea poftă să vorbească cu eĭ, Dick Fann se îndreptă în altă parte.

In timpul nopţiĭ steamerul făcuse o bună bucată de drum; acum nu se maĭ zărea la orizont nicĭ o coastă de continent.

Marea prezenta un spectacol melancolic, misterios.

Creerul detectivuluĭ, mereŭ în activitate, se odihni un moment în contemplarea acesteĭ majestăţĭ.

Dar n'avu parte să se bucure mult de priveliştea grandioasă a măriĭ, căcĭ cineva îl zmuci cu putere de mână.

Era Jean Brot, care avea o figură cu totul speriată.

N'avu timp să'ĭ maĭ pue nicĭ o întrebare, căcĭ ştrengarul îĭ strigă:

— D-ra Floriana a fost prădată!

Prădată!.. Detectivul îşĭ uită dintr'o dată toate gândurile de maĭ înainte.

— Şi ce i-aŭ furat?

— Cutia pe care a primit-o erĭ, înainte de plecarea vaporuluĭ.

— Cutia cu corindoane?

— Da.

O flacără vie se aprinse în ochiĭ luĭ Fann, dar flacăra aceasta trecu repede ca fulgerul. Aproape cu nepăsare întrebă:

— Şi cum s'au petrecut lucrurile?

— Nu ştiŭ. M'am îmbrăcat repede ca să nu întârziĭ; când am eşit din cabină, am dat peste o grămadă de oamenĭ carĭ vorbeaŭ cu aprindere; printre eĭ era şi căpitanul. Am auzit atuncĭ că d-ra Floriana fusese prădată în timpul nopţeĭ şi că dăduse de veste...

— Şi ce spunea dînsa?

— Ce ţi-am povestit pînă acum.

— Are vre-o bănuială?

— Ce bănuelĭ vreĭ să aibă? Caseta a dispărut astă noapte pe când d-ra dormea. Nu'şĭ explică cum s'au putrecut lucrurile. Ştie numaĭ că în momentul când s'a culcat caseta era în cabină.

— Dar hoţul n'a lăsat nicĭ o urmă în cabină?

— Nimic. Căpitanul se pregăteşte să facă o anchetă.

Un surâs uşor flutură pe buzele detectivuluĭ.

— Va face anchetă şi nu va descoperi nimic; eŭ însă ştiŭ cine este hoţul. Vorba este numaĭ să pot avea dovezĭ.

Apoĭ, adresându-se ştrengaruluĭ, care aştepta nerăbdător:

— Să mergem la d-ra Floriana.

Salile eraŭ pline de curioşĭ; dar căpitanul luase măsurĭ de ordine şi lumea nu putea intra în cabina în care se întâmplase furtul.

— Se făceaŭ presupunerile cele maĭ fantastice şi toate eraŭ discutate cu patimă; uniĭ aruncaŭ vina pe direcţia companieĭ de navigaţie, care — spuneaŭ dînşiĭ — trebuia să ofere călătoruluĭ maĭ multe garanţiĭ pentru avutul săŭ!

Frachay şi Jean Brot fură lăsaţĭ să treacă în cabina stăpâneĭ lor.

Când se apropiară de uşa cabineĭ, care era deschisă, Floriana spunea comandantuluĭ, care stătea în faţa eĭ:

— Ce să'ţĭ spun, d-le? N'am nicĭ o bănuială, nicĭ una. Nu pot arunca vina pe nimenĭ.

Când îl zări pe Dick, faţa i se ilumină. Se temea ca răspunzând la întrebările comandantuluĭ, să nu spue vre-un lucru care nu trebuia spus.

— Ah, iată-te, Frachay!

Falşul mecanic salută adânc.

— Se pare că apartamentul d-voastră a fost vizitat în noaptea asta.

— Da, Frachay.

— Vi s'aŭ furat, fără îndoială, bijuteriile, baniĭ?

— Nu, nu; nu este un furt aşa de grav. Tâlhariĭ s'aŭ mulţumit cu caseta în care se aflaŭ corindoanele comune. Ştiĭ, care mi-a fost adusă erĭ înainte de plecare.

In timpul acesta Dick îşĭ preumbla de jur împrejur privirea-ĭ scrutătoare. Zări pe o masă un buchet de trandafirĭ.

Se apropie, şi după ce le mirosi, exclamă:

— Aveţĭ frumoase florĭ, d-şoară!

Privirea luĭ expresivă spunea Florianeĭ că trebue să vorbească.

— A!... florile mele. Aproape le uitasem. Sunt o atenţie din partea concurentuluĭ nostru, d. Larmette... Le-am găsit aseară când m'am întors din salon.

— E foarte amabil domnul Larmett, murmură comandantul; trandafiriĭ sunt foarte rarĭ pe vapoare.

— Cred că d. Larmette s'a aprovizionat înainte de plecare, zise Floriana. Bănuesc chiar că s'a adresat uneĭ case de lux, pentru că aceştĭ tulipĭ dublĭ sunt în adevăr minunaţĭ.

— Tulipĭ dublĭ?

Ca şi cum ar fi fost împins de un resort, Dick Fann se întoarse şi privi din noŭ florile. Cu un ton bizar întrebă:

— Unde vezĭ d-ta tulipĭ, d-ră?.. Eŭ văd că sunt trandafirĭ.

— Trandafirĭ!

Canadiana se apropie repede, şi la rândul eĭ privi florile foarte mirată.

— E adevărat, murmură dânsa, sunt trandafirĭ; cu toate acestea aş fi jurat că nu văzusem trandafirĭ.

— De sigur nişte tulipĭ galbenĭ deschişĭ, cu dungĭ roşiĭ?

— Tocmaĭ aşa, răspunse Floriana, uimită; dar de unde aĭ ghicit d-ta?

— Dar nu ghicesc de loc, d-şoară, răspunse Frachay, vesel. Numaĭ că, erĭ, înainte de a mă îmbarca, am zărit undeva nişte tulipĭ de culoarea aceasta. Strălucirea florilor mi-a atras atenţia şi astănoapte am visat despre ele. De aceia, când aĭ vorbit despre tulipĭ, am făcut îndată o apropiere...

— Asta înseamnă explicarea visurilor! exclamă comandantul, aprobat de toţĭ inferioriĭ săĭ.

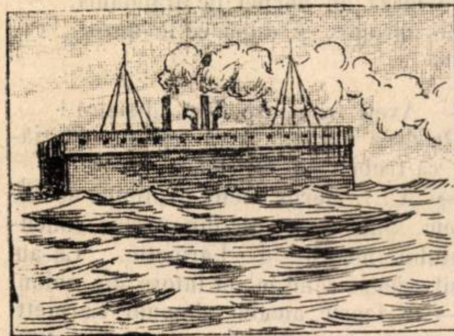
Nimenĭ însă n'ar fi putut bănui că pe când se prefăcea că împărtăşeşte veselia generală, Dick îşĭ spunea :

— Aşa dar, aŭ fost tulipĭ. Dovada este petala pe care am găsit-o în cabina mea. Oare acela care a pătruns aicĭ pentru a fura caseta cu corindoanele, avea interes să pătrundă şi în cabina mea?

(Va urma)

Vapor anti-«mal-de-mer» şi ne-sub-marin

Se ştie că orĭ cine ar călători pe apă cu sub-marinul este cu totul privat de «răul de mare»,—aceasta într'un mod farte explicabil. Pe acest principiŭ stabilit, un ofiţer de marină, fost elev al şcoaleĭ politecnice din Paris, d. Turc, a inventat vasul ideal

pentru călătorĭ, pe care este exclus cel maĭ neînsemnat caz de «răŭ de mare», şi care cu toate acestea e numaĭ pe jumătate sub-marin.

Vasul are forma celor maĭ multe din sub-marine, cu singura deosebire că are o parte eşită d-asupra apeĭ; e un sub-marin care suportă o platformă foarte ridicată pe suprafaţa măreĭ. Aşa cum e construit şi'n deosebĭ cum pluteşte, vasul acesta fereşte cea maĭ debilă constituţie de neplăcerile «răuluĭ de mare».

CURIOZITĂŢI NATURALE

Un noŭ gen de epurĭ

Se credea până azĭ că morsele aŭ fost singurele animale carĭ aŭ posedat doĭ dinţĭ „apărătorĭ" recurbaţĭ ce le eraŭ foarte utilĭ pentru agăţarea pe blocurĭ înalte de ghiaţă, şi pentru apărarea contra atacurilor provenite de la oamenĭ şi animale marĭ, dar trebue să ne recunoaştem eroarea :

posedăm azĭ printre animalele din pădurile şi câmpiile noastre nişte animale—micĭ, e drept, dar carĭ aŭ doĭ dinţĭ „apărătorĭ". Acest animal de curând descoperit, pare—după toate probabilităţile—a fi un epure dintr'o specie ciudată.

Un „Nimrod" al Franţeĭ a avut fericirea să mpuşte un asemenea specimen—al căruĭ craniŭ e reprezentat de ilustraţia alăturată, — în Pirineiĭ orientalĭ, în pădurea Villeclare, de lângă P. — del Vidre. Acest epure se distinge de congeneriĭ săĭ prin lungimea nemăsurată a celor doĭ incisivĭ superiorĭ şi prin forma lor recurbată.

DIVERSE

Comorĭ de linguistică. — O societate religioasă din Germania, care şi-a luat sarcina de a traduce biblia în toate limbele, a scos anul acesta ediţiunile sfinteĭ scrierĭ traduse în... ladaki, meş, singpho, kulivină, zigula, saa, bemba, santo şi bri-bri,—atâtea cuvinte carĭ vor mira cititoriĭ.

Unde se vorbesc aceste limbĭ extraordinare? Dăm câteva explicaţiunĭ : Ladakhi se vorbeşte pe la frontiera Tibetuluĭ ; limba aceasta o vorbesc câteva miĭ de sălbaticĭ aparţinând uneĭ rase căreia etnografiĭ nu i-aŭ putut încă stabili origina. Meş este o limbă asiatică vorbită de vre-o 250.000 de indigenĭ carĭ populează câmpiile Osamuluĭ. Singpho se vorbeşte în munţiĭ aceleiaş ţărĭ. Kulivinul este una din limbile indigenilor din Noile Hebride, pe când zigula e vorbită de un numeros trib din Africa orientală germană. Bemba este dialectul unor triburĭ răspândite la nordul lacululuĭ Bangueolo (Africa centrală). Saa şi santo sunt limbĭ oceanice. Cât despre bri-bri ea e vorbită de indieniĭ, locuitorĭ aĭ istmuluĭ de Panama.

Fanteziile fulgeruluĭ.—La Graz, povesteşte unul din confraţiĭ noştri; un soldat fu lăsat de gardă dinaintea închisoreĭ Karlain. O furtună teribilă se lăsă. Trăznetul căzu pe baioneta soldatuluĭ de gardă şi'ĭ străbătu corpul, paralizându-ĭ picioarele. Nefericitul nu maĭ puteaŭ să se mişte. El strigă ajutor, dar zgomotul ploaeĭ şi al tunetuluĭ acoperi vocea sa. Soneria de alarmă nu era maĭ departe ca 4—5 paşĭ, dar îĭ era imposibil a se mişca; picioarele par'că îĭ eraŭ ţintuite de sol.

Atuncĭ el se lăsă să cadă şi se târî pînă la clopot, dar sărmanul soldat nu reuşi, cu toate încercările făcute, de a se maĭ ridica. Totuşĭ sfârşi prin izbândă ; un glonţ de puşcă, pe care cu multă anevoinţă îl trase, şi camaraziĭ săĭ îĭ veniră în ajutor. **L. Kl.**

POŞTA REDACŢIEI

D-lor Th. Simenschy, I. Şarvary, E. G. Anast. — Vă mulţumim pentru cele trimise.

D-luĭ E. G. A.— Nu s'a publicat şi decĭ o puteţĭ traduce şi trimite împreună cu ilustraţia.

Delabalacĭ.— D-ta aĭ săvârşit un furt. Dacă nu te poţĭ manifesta prin mijloace demne, renunţă. E singurul sfat ce ţi-l putem da, deocamdată.

Maĭ multora. — Traduceţĭ descrierĭ de călătorie şi din aventurile celebre scrise de scriitorĭ de seamă. Vom publica cu plăcere.

Dela Şantan

Era într'o noapte de Ianuar...
Ca să-mĭ astâmpăr un tainic dor,
Intraĭ la un şantan, cu gândul,
Ca timpul să-mĭ omor.

Printre şanteze, apărură,
Vre-o treĭ, căzute, ca din raĭ,
Nişte Ilene Cosinzene,
Adevărate florĭ de Maĭ.

Eraŭ treĭ mândre Unguroaice...
Şi n'am putut să mă opresc
Să le întreb: prin ce minune
Pe toată lumea zăpăcesc?...

Ele râzând, s'aŭ aşezat
La masa mea şi-aŭ comandat
Şampanie fină într'un coş,
Şi patru puĭ fripţĭ „à la broche".

Apoĭ 'mi-aŭ spus: „Noĭ fostem numaĭ
„Treĭ sărăcuţe servitoare,
„Cu multe coşurĭ şi pistruĭ,
„Şi cu obraz, arse de soare.

„Dar noĭ văzut la coconiţe
„Care la pian cântate bine,
„Cutiĭ cu pudre şi flacoane
„Numaĭ cu Creme „Flora" pline.

„Noĭ învețat chinte la piano,
„Cu creme „Flora", noĭ spălate,
„Cu creme, care Ferenț, Ianoș,
„Şi alţĭ borbate cumpărate.

„La urme, ca şi coconiţe,
„Făcut frumoase şi-adorate,
„Atuncĭ dela stăpân eşite
„Şi la Şantan intrate"!

Carol Scrob